

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 23 (1582) 1980 BIRŽELIS - JUNE 5

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

30 ct.

Pavojingi obuoliai

Vienas didžiųjų mūsų rūpesčių yra jaunimo lietuviškumas. To siekia tėvai, to siekia mokyklos, organizacijos, ansambliai, stovyklos, kursai... Daroma visa, kad mūsų išeivijos jaunimas išaugtų lietuviškas. Tai visai pagrįstas rūpestis, kurio dėka visoje išeivijoje yra palyginti daug pasiekta, nors toli gražu neviskas. Sielojantis vis geresnėmis pasekmėmis lietuviškumo srityje, kažkaip pradėta mažiau dėmesio kreipti į priaugančio jaunimo moralę bei religinį jo paruošimą gyvenimui. Atrodė, kad jaunimas, būdamas lietuviškas, tuo pačiu bus ir doras, eis tradicinių tėvų keliu. Bet čia įvyko didelė klaida: pasirodė, kad lietuviškumas negali atstoti nei moralės, nei religijos. Išryškėjo daugybė faktų, iš kurių matyti, kad lietuviškumas nepajėgia įkvėpti jaunimui moralės dėsnių, kad yra galimas net lietuvių vandalizmas. Ne tik galimas, bet ir jau egzistuojantis. Lietuviškasis jaunimas (jo dalis) įvairiuose savo suvažiavimuose bei parengimuose jau ne kartą parodė savo vandalizmą viešbučiuose, salėse, stovyklavietėse, privačiuose namuose. Moraliniu atžvilgiu jis nesiskiria nuo amerikietiško, kanadietiško ar kitokio jaunimo, užaugusio dabartinės gerovės sąlygose, kuriose suklestėjo bendrasis jaunimo vandalizmas. Dėlto reikia atsiskyti mito, kad lietuviškumas yra kartu ir jaunimo dorumas.

IS KUR GI tas mūsų jaunimo vandalizmas? Juk, rodos, visi jaunuoliai-ės ateina iš gerų, tradicinių lietuviškų šeimų, besistengiančių dorai auklėti savo prieauglį. Taip, mūsų šeimose, ypač vyresniosios kartos beveik visur, dora, tradicinė dvasia, bet neužmirškime, kad dabar šeimos įtaka yra gerokai sumažėjusi, o gyvenamos aplinkos — padidėjusi. Neigiamos įtakos yra padariusi ypač dabarties mokykla, išskėlus mokinio laisvę į augštybes, bet nustumusi jo atsakomybę. Dėlto nenuostabu, kad pati mokykla kenčia nuo savo mokinių. Juk daugelyje vietų mokiniai, įsiveržę į mokyklos patalpas nakties metu, yra suaikinę labai daug turto. Dabarties mokyklose išaugo neatsakingas laisvės dvasia, kuri ir nuvedė jaunimą (žinoma, nevisą) vandalizmo linkme. Be to, prisidėjo narkotikų epidemija, perdidelis alkoholio vartojimas. Morale bei religija daugumoje mokyklų liko užmiršta, nustumta į senienų kategoriją. Tuo būdu buvo išimtos iš gyvenimo pagrindinės, negaus gyvenimo atramos ir atidarytas kelias ne į svajotą laisvę, bet į palaidumą ir ištvirkavimą. Tokioje bendroje atmosferoje ir lietuvių jaunimas negali būti izoliuota sala — jis plaukia bendroje srovėje, nė kiek neatsilikdamas nuo savo kolegų amerikiečių, kanadiečių ar kitokių. Tėvai dažnai atvejais yra bėgėliai tokiai srovei atsisipirti.

VISDELTO dar nėra pagrindo beviltiškai nuleisti rankas ir nieko nedaryti bei duoti laisvą kelią vandalizmo reiškiniams. Visų pirma vandalizmas (polinkis naikinti) nėra visuotinis lietuvių jaunime. Jo eilėse yra labai gerų berniukų ir merginų, kurie gali daryti pozityvios įtakos ir kitiems, tačiau, deja, yra ir labai blogų, pavojingų obuolių, sudarančių pavojų kitiems ir gadinančių gerųjų vardą. Dėlto svarbu išskirti pavojinguosius obuolius, t.y. bent neutralizuoti jų įtaką. Tie pavojingieji paprastai priklauso vandalizmo gėmė, kuriom vadovauja blogi draugai. Norint juos išgelbėti, tenka izoliuoti nuo tų gėmių ir bandyti taisyti su auklėtojų bei gydytojų pagalba. Antra, jaunimo parengimuose, stovyklose, išvykose reikia budresnės vadovų priežiūros ir bent minimalinės drausmės. Jeigu organizacijoje nėra jokios drausmės, prasideda palaida bala, kuria naudojasi vandalinio nusiteikimo jaunuoliai, užkrėsdami ir kitus. Trečia, visose organizacijose bei sambūriuose krypti daugiau dėmesio į jaunimo moralę, grąžinti ją į pirmąją vertybių eilę. Tai turėtų rūpėti ne tik tiktai ateitininkams ir skautams, bet ir visiem organizuotiems vietam. Paprastai sportininkams augščiausia vertybė yra sportas, meno sambūriams — dainos, šokiai, vaidyba, bet neužmirškime, kad virš viso to yra augščiausios moralinės bei religinės vertybės. Kai jos sunyksta, išsiforma ir pats žmogus, o su tuo — ir jo sportas su menu.

KANADOS ĮVYKIAI

Prezidentas, derybos, paskolos

Otavoje karališkai buvo sutiktas Meksikos prez. J. L. Portillo, nes Meksika staiga tapo naftos tiekėja, jos turinti apie 150 milijonų statinių. Prieš metus Kanada su Meksika buvo pasirašiusi laikinę sutartį, kurios dėka 1980 m. pabaigoje Kanadai kasdien turėjo būti parduodama 100.000 statinių naftos. Savo kalboje Kanados parlamento ir senato nariams prez. J. L. Portillo šį kartą užėmė santūresnę poziciją. Jis sakėsi nenorįs naftos išteklių švaistyti tik dėl JAV ir Kanados gerovės. Kanadai buvo duota suprasti, kad iš jos Meksika laukia ekonominės paramos investicijomis bei kreditais. Viešnagės metu buvo sutarta, kad Meksika š.m. spalio mėnesį Kanadai pradės tiekti kasdien po 10.000 statinių naftos, lapkritį — po 30.000, gruodį — po 50.000. Tolimesnis naftos eksporto didinimas paliekamas ateities deryboms. Už šias paslaugas Meksika gavo \$500 milijonų kreditą iš valdi-

nės bendrovės "Export Development Corporation" ir \$500 milijonų paskolą iš Kanados bankų. Dėl naftos tiekimo sumažinimo nuo 100.000 iki 50.000 kilo ašturs ginčas tarp min. pirm. P. E. Trudeau ir buvusio min. pirm. J. Clarko. Jie dabar bando kalte verstį viens kitam. J. Clarkas kaltina P. E. Trudeau, kad prieš metus nebuvo pasirašyta pastovi, o tik laikinė sutartis, gi P. E. Trudeau bara J. Clarką, kad pastarasis derybas dėl pastovios sutarties buvo atidėjęs vieneriems metams.

Meksikietiškos naftos klausimu įdomų vedamąjį gegužės 19 d. paskelbė Toronto dienraštis "The Globe and Mail". Jame pabrėžiama, kad šiuo metu Kanada kasdien įsiveža 350.000 statinių užsienietiškos naftos. Tai, gi, tos 100.000 statinių tebtų sudariusios nepilną trečdali. Toliau pabrėžiama, kad už meksikietišką naftą gerokai geresnė (Nukelta į 8-tą psl.)

Siomis dienomis gautoje nuotraukoje iš okupuotos Lietuvos matyti būrelis lietuvių prie dr. J. Basanavičiaus kapo Rasų kapinėse Vilniuje, kur 1980 m. vasario 16 d. padėjo vainiką su tautinių spalvų juosta

Pogrindžio spauda apie kalinius

Naujausias "LKB Kronikos" numeris (41), pasiekęs laisvąjį pasaulį, primena kalinių būklę

Nuo 1979 m. kovo mėn. iš Petro PLUMPOS negauta jokios žinios. Lagerio vadovybė, atsakydama į žmonos Aldonos užklausimą, pranešė, kad Petras PLUMPA, "pasikeitus kalinimo sąlygoms, turi teisę per du mėnesius parašyti vieną laišką" (1979. VIII. 15) ir kad jam uždrausta gauti priklausomą siuntinį (1979. IX. 31).

Lagerio vadovybės atsakymai liudija, kad Petras PLUMPA yra kalinamas sunkiausiomis sovietinio lagerio sąlygomis ir yra nuolat arba karceryje, arba lagerio kalėjime.

"Kaipgi svarbu, kad per mus žmonės pažintų Jėzų: patirtų Jo laimę. Tam ir esame mes čia, tolimuose kraštuose, tarp svetimų, bet laimės trokštančių žmonių, o mūsų kantrybė yra tas kelias, kuriuo Kristus ateina į žmonių širdis" (iš PLUMPOS paskutinio laiško 1979 m. pavasarį).

Julius Sasnauskas

1979 m. gruodžio 11 d., 11 val., savo bute, esančiame Garelio g. nr. 15, buvo areštuotas jaunas vilnietis Julius SASNAUSKAS, dirbęs sargu Mokslinės minties muzėjuje (buv. V. Jono bažnyčioje). Julijus išvedus, jo bute buvo padaryta krata, trukusi iki 14 val. kratą vykdė tie patys Saugumo darbuotojai, kurie krėtė šį butą prieš du mėnesius. Šį kartą jie neturėjo net kratos orderio. Saugumiečiai paėmė rašomąją mašinėlę, kalnes, "Tiesos Kelio" vieną numerį, "Einamųjų Įvykių Kroniką" (vertimą iš rusų kalbos), Helsinkio grupės narės PASKAUSKIENės laišką CK, pluoštą pamokslų ir užrašų knygtelę. Šiuo metu jis kalinamas Vilniuje KGB izoliatoriuje (Lenino pr. 40).

Vladas Lapienis

1979 m. liepos 1 d. sąžinės kalinio Vlodo LAPIENIO žmona kreipėsi į LTSR ATP, prašydama, kad jos vyrui dėl senatvės būtų panaikinta tremtis. AT prezidiumas atsakė, kad su tokiu prašymu turi kreiptis pats nuteistasis.

Spalio 17 d. Mordovijos KGB atėmė iš Vlodo LAPIENIO fotografijas, kalėdačius, vokus su pašto ženklais, religinius paveikslėlius ir apie 350 laiškų, atėjusių į lagerį per KGB rankas. V. LAPIENIS rašo:

"Spalio 17 d. mane išvežė iš 19-jo Mordovijos lagerio. Persiunčiamuose kalėjimuose teko būti 50 parų (traukiniu važiauvau apie 6 paras). Kelionėje ir kalė-

jimuose vargo teko pamatyti ir patirti netaip mažai.

Gruodžio 5 d. iš Krasnojarsko kalėjimo mane atvežė į aerodromą, o iš čia lėktuvu atgabeno į vietovę, vadinamą Severo-Jeniseiskij. Si vietovė yra nuo Krasnojarsko apie 600 km į šiaurę. Lėktuvas, pakilęs iš Krasnojarsko aerodromo, maždaug po 45 min. nusileido Jeniseiskio aerodrome, o dar po 40 min. pasiekė Severo-Jeniseiskij aerodromą. Susisiekimas iš Krasnojarsko su Severo-Jeniseiskiu galimas tik lėktuvais — nei geležinkelio, nei kelio auto mašinoms nėra. Šią vietovę iš visų pusių supa taiga, kurioje yra meškų, vilkų ir kitokių žvėrių. Sniego čia yra apščiui. Žiemą šalčio būna iki 50-60 laipsnių.

Kadangi esu senyvo amžiaus ir vargina galvos skausmai, o kada ir širdis pradeda negaluoti, todėl dirbti negaliu. Pensijos dar negaunu, nežinau ar ją mokės, ar ne.

Čia atvažiavęs neturėjau nė kapeikos, todėl milicija gruodžio 6 d. savo lėšomis išsiuntė telegramą, kad atsiųstumei 200 rublių, nes iš lagerio pinigų dar negavau".

Prieš pat savo tremtį Vladas LAPIENIS rašė:

"Mano kelionė į tremtį turėtų būti panaši į kelionę iš Vilniaus į Mordoviją. Tai ilga varginga kelionė drauge su kriminaliniais kaliniams per persiunčiamus kalėjimus. Jei turėčiau rašytojo talentą, tai apie tokią kelionę būtų galima parašyti nemažą veikalą. Tiek kelionėje į tremtį, tiek ir pačioje tremtyje savo kančia padėsiu broliams nešti kryžių, paremsiu jų nusilpusius pečius" (1979. VIII. 3).

"Jeigu būdami kalininiais ar tremtiniais nuosekliai vykdome Kristaus Testamentą, tada mūsų gyvenimas ir čia yra prasmingas, o laikas būnant kaliniu ar tremtiniu ne tik neprarastas, bet gražiausiai pasitarnauja dvasiniam atgimimui. Nesvarbu, ar mes esame už groty, ar spygliuotųjų vielų, tremtyje ar kur kitur. Svarbu, kad galime kentėti ir aukotis, todėl džiaukimės ir būkime linksmi.

Kai važiuosi pas mane į tremtį, prašyčiau atvežti: "Sventąjį Raštą", T. Kempiečio "Kristaus sekimą", Maldyną ir rožančių" (1979. X. 13).

Dabartinis Vlodo LAPIENIO adresas:

TSRS, Krasnojarskij kraj, Severo-Jeniseiskij rajon, pos. Teja, ul. Piervomaiskaja

Nr. 4. LAPIENIS Vladas, Antano.

Nijolė Sadūnaitė

Nuotrupos iš praeitės:

1974 m. rugpjūčio 27 d., baigiant daryti kratą Nijolės SADŪNAITĖS bute, atėjo KGB paplk. KOLGOVAS ir pareiškė, kad nuo 1970 m., t.y. nuo kun. Antano SESKEVIČIAUS teismo, i Nijolę buvo atkreiptos Saugumo akys ir sekamas kiekvienas jos žingsnis. Nijolė KOLGOVUI atsakė, kad jis prieš ketverius metus jai žadėjęs su daryti tokią pačią bylą kaip kun. A. SESKEVIČIUI, todėl labai vėluodamasis vykdė savo pažadą. KOLGOVAS, karščiuodamasis ir šaukdamas, išsigynė savo žodžių.

1974 m. rugpjūčio 27 d. suėmė Nijolę SADŪNAITĖ, saugumiečiai tikėjosi greitai sužinoti "LKB Kronikos" leidėjus. Tardymuose Nijolė tylėjo, neatsakinėdama į saugumiečių klausimus. Praėjus mėnesiui, KGB paplk. PETRUSKEVIČIAUS nervai neišlaikė, ir bylos vedimas buvo perduotas majorui PILELIIUI.

KGB tardytojas Vytautas Pilelis Nijolei tvirtino, kad jis daugiau kaip 20 metų dirbdamas tardytoju jau daug žmonių matęs, bet kad kas nors tokiose sunkiose sąlygose per 10 mėn. pastoviai būtų geros nuotaikos, to jis dar nėra matęs ir tai tardytojai palaikė, kad Nijolė serganti psichine liga. V. PILELIS žadėjo Nijolę išleisti į laisvę, jei ji duosianti parodymus nors apie vieną asmenį.

Prokuroras Jurgis BAKUČIONIS prieš teismą žadėjo Nijolę išleisti į laisvę, jei tik ji teisme tylėsianti, nes 1975-ji metai — Moters Metai, o Nijolė nieko nepadarė, kad ją nuteistų. N. SADŪNAITĖ atsakė, kad ji nesanti spekuliantė ir savo įsitikinimais nespekuliuojanti. "Aš negaliu tylėti, — sakė Nijolė prokurorui, — nes patys gyvenimo faktai jus kaltina."

Teisme prokuroras BAKUČIONIS pareikalavo 4-rių metų griežto režimo ir 5 metų tremties!

Praėjus pusei metų nuo suėmimo, Nijolės byla dar nebuvo pajudėjusi iš vietos. Tada KGB žvilgsnis nukrypo į silpnąjį ir mėgstantį dažnai išgerti Nijolės pusbrolių Vlādą SADŪNĄ, vėliau giminėms pasipaskojusi, kad tardytojai priverstę jį duoti melagingus parodymus apie tai, kad Nijolė jam davusi skai-

(Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

VYRIAUSYBĖS KRIZĘ IZRAELYJE SUKĖLE KRASTO APSAUGOS min. E. Weizmano atsistatydinimas. Oficialiai jis buvo motyvuotas karinių išlaidų sumažinimu biudžete, bet iš tikrųjų yra susietas su Izraelio ir Egipto derybomis. Jose iki gegužės 26 d. turėjo būti išspręstas arabų savivaldos klausimas vakarinėje Jordano upės pakrantėje ir Gazos juostoje, kur dabar yra įsteigta daug žydiškų kaimų. E. Weizmanas yra taikos su Egiptu šalininkas, asmeninis jo prez. A. Sadato bičiulis. Premjerui M. Beginui jis atvirai pareiškė: "Tu turėjai galimybę mūsų tautai atnešti naują viltį, bet ją išmetei pro langą..." E. Weizmano atsistatydinimas primena jau anksčiau įvykusį užsienio reikalų min. M. Dayano pasitraukimą dėl tų pačių priežasčių. Izraelį spaudžia ne tik politinė, bet ir ekonominė krizė, nes metinė

inflacija yra peržengusi 100%. Be finansinės JAV paramos ši žydų valstybė negalėtų išsilaikyti, o tą šaką dabar kerta su Egiptu derybose nesiskaitantis premjeras M. Beginas, tikėdamas, kad J. Carteris jam negalės daryti jokio spaudimo, kol nebus pravesti JAV prezidento rinkimai. Pasitraukusį krašto apsaugos min. E. Weizmaną premjeras M. Beginas norėjo pakeisti užsienio reikalų min. Y. Samiru, o pastarojo vieton paskirti energijos išteklių min. Y. Modai. Šiam sumanymui nepritarė premjerą M. Beginą remianti koalicija, nes tie du politikai yra kietosios linijos šalininkai, pasisakantys už žydiškų kaimų steigimą vakarinėje Jordano pakrantėje, Gazos juostoje ir aplamai už šių sričių įjungimą Izraelin. Krašto apsaugos ministeriją perėmė pats premjeras M. Beginas.

Šv. Tėvas Paryžiuje

Popiežius Jonas-Paulius II lankėsi Paryžiuje, į kurį per pastaruosius 166 metus nebuvo užsukęs nė vienas popiežius. Šventovių varpams skambant, jis malūnsparniu buvo atskraidintas iš Orly aerodromo į pagrindinę Paryžiaus Champs Elysees gatvę, kur jo laukė prez. V. G. d'Estaingas. Prieš išvykdamas iš Romos, Jonas-Paulius II pareiškė per Vatikano radiją ir televiziją, kad Paryžiuje jis lankysis kaip tėvas, norintis susitikti su savo vaikais. Jo nuomone, Katalikų Bendrija Prancūzijoje dabar pergvena krizę. Atrodo, čia jis turėjo galvoje nelabai malonų faktą, kad 80% Prancūzijos gyventojų yra krikščionys, o tik 12% reguliariai lanko pamaldas. Iškilmingas Mišias Jonas-Paulius II atnašavo prie XII šimtymtyje pastatytos Paryžiaus Notre Dame katedros ir Le Bourget aerodrome, kur buvo susirinkusi pusės milijono prancūzų minia. Buvo tikimasi milijono, bet pakenkė šaltas ir lietingas oras.

Karinė diktatūra

Studentų maištai P. Korėjoje šiai valstybei atnešė karinę diktatūrą. Valdžia dabar yra kariuomenės vadov gen. Č. D. Hwano ir jo sudarytos 25-kių asmenų patariamosios tarybos rankose. Kariuomenė užėmė Kvangju miestą, kuriame atvirą sukilimą buvo pradėję studentai. Ligšiolinėse kovose žuvo apie 300 asmenų. Dabar kariuomenė yra apsupusi Mokpo uostamiesį, kuriame taip pat yra prasidėjusios atviros riaušės. Spėjama, kad tas nuolatinės studentų riaušės politiniai motyvai kursto komunistinę Šiaurės Korėją.

Nori apginkluoti

Vašingtone lankėsi komunistinės Kinijos vicepremjeras G. Biao. Pasitarimuose, atrodė, buvo paliesta Kinijos atspara prieš Sovietų Sąjungą. Dėl jos staiga iškilo ir Japonijos klausimas. Po II D. karo Japonija beveik visiškai atsisakė ginklavimo, pasitenkindama 75.000

vyrų milicija. Šiuo metu ji turi tik 155.000 karių, 440 lėktuvų ir 810 tankų. Ją su 440.000 karių pralenkia S. Korėja, su 560.000 karių — P. Korėja ir netgi Taiwanas, turintis 330.000 vyrų armiją. Kariniams reikams Japonija išleidžia vos 0,9% savo valstybinių pajamų, kal tuo tarpu tos išlaidos Kanadoje siekia 3%, JAV — 6%, komunistinėje Kinijoje 8,5%, Sovietų Sąjungoje — 12%.

Olimpiados balansas

Olimpinis komitetas Šveicarijoje, pasibaigus registracijos datai, pranešė, kad olimpinės vasaros žaidynės Maskvoje dalyvaus 85 valstybių sportininkai. Šios olimpiados boikotą pasirinko 29 valstybės, į kvietimą registruotis neatsiliepė 27. Montrealio olimpiadose 1976 m. dalyvavo 88 valstybių sportininkai, o jį tada dėl vieno ar kelių priežasčių boikotavo 29 Afrikos valstybės; kurių niekas nepasigedo. Dabartinis balansas iš pirmo žvilgsnio yra panašus į Montrealio olimpiados, bet Maskvoje šį kartą nebus JAV, Kanados, V. Vokietijos, Japonijos sportininkų, kurių nedalyvavimo neįmanoma ignoruoti. Olimpinis komitetas ir Sovietų Sąjunga, nors ir praėjus registracijos datai, sutinka olimpiadoms išleisti kiekvieną valstybę, atsiliepiantį iki jos pradžios. Šiuo žingsniu, atrodo, tikimasis pakeisti ypač V. Vokietijos sportininkų užimtą boikoto poziciją. Sovietų Sąjunga, žvejo-dama dramstame vandenyje, mažesnių valstybių sportininkams netgi siūlo savo kelvi-nius lėktuvus be jokio užmokesčio.

Šiame numeryje:

- Pavojingi obuoliai
- Lietuviškumas ir dalies jaunimo vandalizmo reiškiniai
- Pagrindžio spauda apie kalinius
- Naujas "LKB Kronikos" numeris primena kalinių būklę
- Kristaus kančia Vokietijoje
- Garsieji Oberammergau vaidinimai ir gausūs žiūrovai
- Lietuvos partizanų vadas Kalpokas
- Tėsinys pogrindžio "Aušros" pasakojimo apie partizanus
- Tai, kas dar nepasakyta
- Būdingieji epizodai iš Jono Matulionio karinės tarnybos
- Sprendimai ir laikraštinių
- Pirmiausia problema reikia pastebėti; tęsperdžia specialistai
- Atsakymas lenkų "Kulturai"
- Tomo Venclavos laiškas Paryžiuje leidžiamame žurnale
- Dabarties ir praeitės išdavikai
- Kietas pogrindžio spaudos žodis tuos kenkėjams
- Gliauduos "Perlojos respublika"
- Dzūkų draugijos premijuotas ir išleistas romanas
- "Yra šalis" — arijos ir dainos
- Pirmoji solistės Praurimės Ragienės įdainuota plokštelė

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$14, pusmetinė — \$7.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų
turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$14.00 per year, \$7.50 per 6 months. Deadline for
advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Kristaus kančia Vokietijoje

Pusė milijono žiūrovų suplauks į Kristaus kančios vaidinimus
Oberammergau miestelyje • Jų tarpe bus nemažai ir lietuvių

Kas tie vaidinimai, kodėl jie
taip žavi milijonus krikščionių
ir nekrikščionių? Kodėl tie
Oberammergau Jėzaus kančios
vaidinimai atliekami vasarą ir
kodėl tik kas dešimt metų? Jie
bus šiemet gegužės ir birželio
mėnesiais, o sekantieji tik 1990
m.

Prieš maždaug 300 metų viso
Vokietijoje siautė broliūdiškas
"trisdešimties metų karas", ku-
rio metu tiek Vokietijoje, tiek
Europoje buvo pairusi politinė
tvarka, o su ja piliečių apsauga
ir sveikatos aprūpa. Krito var-
gai nekalti žmonės nuo karo,
nuo plėšikų ir nuo bjaurių ligų,
kurių išgąstingiausia buvo juo-
dasis maras. Jisai šluote nušla-
vė tas gyvybes, kurių sunaikinti
nespėjo sauvaliaują kareiviai,
banditai ir kiti.

Pietų Bavarijoje juodasis ma-
ras šlavė kaimą po kaimo ir ar-
tinosi Oberammergau link. Gre-
siančio juodojo maro persigan-
dę Oberammergau kaimiečiai,
ūkininkai ir dievdirbiai, susi-
rinkę šventoriuje, sutarė tokį
pasiradėjimą: "Jeigu Dievas
neprileis juodojo maro į jų kai-
mą, jeigu jie išliks gyvi, tai iš
dėkingumo prisimins, pagerbs
ir pergyvens Jėzaus kentėjimus
bei mirtį kas dešimt metų jų
pačių surengtais vaidinimais.
Tai buvo 1633 m. Kaip kroni-
kininkai pasakoja, nė vienas to
kaimo gyventojų nemirė juo-
duoju maru.

Jau sekančiais metais, 1634,
maro nepalietieji kaimiečiai
vaidino pirmą kartą Kristaus
kančią, naudodamiesi Evangelij-
jų tekstais, pačių atrinktais ir
pritaikintais savo vaidinimui.
Tekstus kiek pagerino, pritaikė
teatrui, gerokai praplėtė netoli-
mo Ettalio vienuolyno benedik-
tinai.

Vaidinimo tekstus Oberam-
mergau teatras keitė net kelis
kartus tiek režišiuos sumeti-
mais, tiek politiniais ir religi-
niais motyvais. 1960 ir 1970 m.
prieš Oberammergau vaidinimų
tekstus itin griežtai pasisakė ir
protestavo Amerikos žydai. Jie
reikalavo tekstus pakeisti, mo-
difikuoti taip, kad juose nebūtų
kaltinama visa žydų tauta už Jė-
zaus pasmerkimą mirti. Minėti
žydai, jų teologai ir visuomeni-
ninkai jokių būdu nenorėjo ir
nenori sutikti, kad žydai kalti
dėl Jėzaus žmogžudystės. "Ne
žydai, — tvirtino ir tvirtina jie,
— o romėnai, t. y. Poncijus Pi-
lotas, atsakingas už Jėzaus nu-
kryžiąvimą, nes Pilotas Jė-
zų, taipgi ir daugiau panašių
į jį sukilėlių nužudė Romos
valstybės saugumo sumetimais".
Evangelistai būvę arba
klaidingai informuoti apie Jė-
zaus teismo eigą, arba jie patys
buvo šališkai nusistatę prieš pa-
čią žydų tautą, todėl iškreiptai
parašę Evangelijas. Evangelis-
tų sąmoningą antisemitizmą ne-
atsakingai, net nusikalstamai
esą kartoją dabar Oberammer-
gau vaidinimo tekstai.

Ivairios tekstui keisti komisi-
jos ilgai ginčijosi, kol galų ga-
le sureadavo šiemetinių tekstą,
kuriuo nėra pilnai patenkinta

nė viena pusė. Jame žydai jau
nėra kolektyviai kaltinami už
Jėzaus mirtį, o tik kaikurie jų
vadovai. Tačiau Pilotas irgi nė-
ra galutinė ir paskutinė teismo
instancija, atsakingiausia už Jė-
zaus nukryžiąvimą. Kad paten-
kintu prieštarautojus, tekstų
komisija vaidinimo įvadan įter-
pė sakinius, kurie leidžia supras-
ti, jog Kristaus kančios vaidini-
mai nebesiekia ką išeiti ar už-
gauti, o žydus net sveikina, nes
iš jų tautos kilo Jėzus Kristus,
pasaulio Atpirkėjas, už kurio
mirtį priežastį tegul kiekvie-
nas įsieko savo gyvenime, ne
svetimaime.

Oberammergauiečiai savo
proposlenių palikimą vykdo
ne kaip sunkią naštą, bet kaip
garbingą misiją ir ilgalaikę pa-
dėką Dievui. Darbo daug, pasi-
šventimo reikia! Iš penkių tūk-
santių Oberammergau kaimie-
čių vaidinime dalyvauja 1.400
asmenų, kurie, baigę savo die-
nos darbą, aukoja repeticijos
visą savo laisvalaikį kome kas-
dien.

Šiais metais nuo gegužės vi-
durio ligi rugsėjo galo yra nu-
matyta suvaidinti 105 kartus. Iš
to galima spresti, kad oberam-
mergauiečiai ne paviršutiniškai
rengiasi Kristaus kančios vaidi-
nimui — jie prieš tai bus repe-
tavę bent tūkstantį kartų ir,
kaip sakytą, savo laisvalaikiais
kasdien. Nei uždarbiais, nei
garbės motyvais negalima išai-
škinti oberammergauiečių pasi-
šventimo. Jų pasiaukojimą gali-
ma išaiškinti vien tikėjimu į
Kristų. Vaidintojai nėra jokie
teatralai, jokie igudę artistai —
jie yra paprasti kaimiečiai, pil-
ni meilės Jėzui.

Bilietai į minėtus vaidinimus
jau visi išpirkti! Iš viso — pusė
milijono! Iš Europos, Amerikos
ir kitų žemynų suplauks šiemet
tikintieji ir turistai į tą mažutį
Bavarijos kaimelį, pergyventi
Evangelijose skaityto, pamoks-
luose girdėto Kristaus.

Pirmą kartą vaidinimų istori-
joje šiemet pagrindinius vaid-
menis yra paėmę po du vaidin-
tojus. Tai apsaugos artistus nuo
įtampos, pervargimo vaidinant
per vasaros karščius per šimtą
kartų diena iš dienos po pen-
kias valandas.

Siemet Kristų vaidins ir vienas
vario graviruotojas, 48 me-
tų amžiaus, ir 20-metis medicinos
studentas. Visa eilė artistų jau
vieną ar kitą kartą vaidino
1970 m., todėl šiemet tokie
galės vaidinimą dar sustiprinti.

Režisoriaus nuomone, Kri-
staus kančios vaidinimai nėra
teatras, nes jie jaučiasi pašaukti
savo tikėjimo skelbti, liudyti
didįjį žmonių geradarį Kristų.
Tuoj labiausiai ir skiriasi Ober-
ammergau vaidinimai nuo kitų
panašių renginių Bayreute ar
Salzburge. "Mes visų pirma vai-
diname Kristaus kančią ne ki-
tiems, o patys sau. Vaidini-
mai yra mums lyg pamaldos,
lyg gyvas pamokslas. Kitiems
mūsų vaidinimai tebūna mūsų
tikėjimo ir gyvą Kristų gyvas iš-
pažinimas", pareiškė Oberam-
mergau vaidintojai! d. k. j.

A+A

KOSTUI KALENDRAI

mirus,

kartu liūždami gilią užuojautą reiškiam šalei
VERONIKAI KALENDRIENEI, dukrai PAJAUTAI,
sūnui ARVYDUI ir jų šeimoms —

Eugenija Klupšienė

Pajauta ir Tadas Tallat-Kelpša

Albertina ir Vaidevutis Klupšas su šeima

Kai etninės grupės Toronte demonstravo už Kanados vienybę, domėjosi ir didžiosios spaudos reporteriai. Nuo-
traukioje — jie apklausinėja KLB Toronto apylinkės pirm. R. Jonaitienę

Nuotr. St. Dabkus

Lietuvos partizanų vadas Kalpokas

Keletą metų sėkmingai vadovavęs partizanų sąjūdžiui, išvyko užsienin 1958 m. Apie jį rašo
pogrindžio "Aušra" 19 (59) numeryje

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Prieš rusų dalinius

Po daugelio raginimų ir gau-
dynių visvien niekas ir rusų ka-
riuomenę nėjo. Tada valdžia
buvo priversta pranešti apie tai
Maskvai. Stalinas, gavęs tokį
nemažonį pranešimą, tuojau
išakė kariuomenės daliniams
surošti baudžiamąją ekspedici-
ją į Lietuvos miškus. 1945 m.
vasario mėn. po Lietuvos miš-
kus pasipylė dideli rusų kariuo-
menės daliniai. Jie "šukavo"
miškus. Partizanai stojo į nely-
gią, bet garbingą kovą. Daug
žuvo, bet nė vienas gyvas ru-
sams nepasidavė. Kiekvienas
vadovavosi šūkiu: "Tėvynė ar
ba mirtis!"

Po tos kariuomenės operaci-
jos partizanų liko dar daug. Li-
ko gyvas ir Kalpokas. Kai bol-
ševikų kariuomenės daliniai iš
miškų pasitraukė, vadas, susi-
siekęs su valsčių partizanų va-
dais, davė nurodymą žiemą par-
tizanams apsigyventi pas gyven-
tojus kaime nedidelėmis grupė-
mis po 3-4 žmones. Gyventojai
mielai juos priėmė, maitino ir
globėjo iki pavasario. Atėjus
pavasariui, partizanai vėl išėjo
į miškus ir tęsė kovą.

Žiemą partizanai didelės
veiklos išvystyti negalėjo. Re-
guliariai išeidavo jų leidžiamas
laikraštis "Į Laisvę!". Bolševi-
kinė valdžia džiugavo, kad per
žiemą buvo ramu, bet pavasarį
visos Lietuvos teritorijoje parti-
zanai atnaujino savo veiklą.

Bolševikai valsčių centruose
suorganizavo savisaugos būrius
po 10-15 vyrų, kuriuos žmonės
vadino stribais. Į šiuos būrius
stojo labai menkos moralės
žmonės, dažniausiai vagys, gir-
tuokliai, chuliganai ir tinginiai.
Jų tikslas — kovoti prieš parti-
zanus. Bet stribai nebuvo pajė-
gūs kovoti prieš partizanus. Jie
slankiodavo naktimis po kai-
mus, gąsdindavo gyventojus,
vagiliaudavo ir net plėšikauda-
vo. (Ši faktą patvirtina ir fil-
mas "Laiptai į dangų").

1946 m. vasarą Panemunio
valsčiaus stribai siautėjo Suvai-
niškio apylinkėse. Nakties me-
tu užėję į vieną sodybą, rado va-
dą Kalpoką, kuris buvo ankš-
čiau atėjęs ir laukė ryšininkų.
Vadas, pamatęs ateinant būrį
stribų, greitai persirengė kuni-
go rūbais, šeiminkė gulė į lo-
vą, atseit — kunigas atvyko pas
ligonę. Stribai, įėję į vidų ir pa-
matę, kad "kunigas" parimęs
prie "ligonės", išėjo.

Partizanai visokiais būdais
kludė bolševikams įgyvendinti
savo programą Lietuvoje.

1945 m. pavasarį rusų valdžia
savo teritorijoje ir okupuotose
kraštuose išleido karo paskolos
laktus. Jų platintojais buvo
skiriami daugiausia mokytojai.
Kalpoko nurodymu valsčių par-
tizanų vadams reikėjo paimti
surinktus iš laktų platintojų
pinigus bei parašyti pakvitavi-
mus, kad laktų platintojai ne-
nukentėtų nuo bolševikų. Jei
platintojai geruoju neatiduos
pinigų, pavartoti ginklų. Parti-
zanams pareikalavus atiduoti
pinigus jų pragyvenimo fondui,
laktų platintojai mielai juos
atiduodavo. Tik vienas laktų
platintojas (Variakojis iš Čeda-
sų) pasipriešino ir buvo nukau-
tas.

Sovietiniai rinkimai

1946 m. žiemą bolševikai su-
ruošė rinkimus į Augščiausiąją
Tarybą. Jie iš anksto tikėjosi,
kad rinkimai ramiai nepraeis.

Į rinkimines apylinkes prie būs-
tinių pristatė rusų kariuome-
nės būrius, kad partizanai nesu-
naikintų dokumentų. Partiza-
nai net negalvojo užpildinėti
tų būstinių, nes žinojo, kad
žmonės ir taip neis balsuoti.
Rinkimų dieną į rinkimines
būstines iki pavakario atėjo la-
bai mažai žmonių. Tada bolševi-
kai "balsus" išvežiojo gyvento-
jams į namus.

Čia kaip tik išvežiotojus ir pa-
sitiko partizanai. Jie žmonėms
nedarė nieko, tik atimdavo rin-
kiminius biuletenius ir juos su-
naikindavo. Kai apie tai sužino-
jo apskrįčių centrai, nenustebo
ir davė griežtus įsakymus vals-
čių vadovams, kad balsavimo
rezultatai visvien būtų 100%...

Rinkiminių apylinkių sekre-
toriais buvo skiriami mokyto-
jai. Atidarius balsavimo urnas
paaiškėjo, kad rinkimai sužlu-
gę. Tada buvo duotas sekreto-
riams nurodymas biuletenių ne-
skaiciuoti, o į protokolus rašyti
balsavusių tiek, kiek yra sąra-
šuose rinkėjų, kad būtų balsa-
vimas šimtaprocentinis... Tai-
gi taip buvo "išrinkta" pirmoji
Augščiausioji Lietuvos Taryba.

Viliojo grįžti

Pasibaigus karui, valdžia iš-
leido potvarkį, kvietusį partiza-
nus nutraukti kovą ir registruo-
tis pagal tą gyvenamąją vietą,
iš kurios buvo išėita į partiza-
nus. Kai apie šį potvarkį sužino-
jo Kalpokas, tuojau susisiekęs
su visais apskrįčių ir valsčių
partizanų vadais, sušaukė susi-
rinkimą centriniame partizanų
štabe Biržų girioje. Buvo nutar-
ta nevaržyti partizanams grįžti
į namus. Dauguma partizanų at-
sisakė nutraukti kovą ir pasili-
ko partizanų gretose, o kurie
paliko Lietuvos girias, išeidami
prisiekė, kad prireikus vėl stos
į kovą už Lietuvos laisvę ir ne-
prikllausomybę.

Deja! Bolševikai parodė ir
čia savo niekšybę. Kai tik su-
grįžo į namus partizanai, už ke-
lto dienų bolševikai, juos su-
ėmę, teisė už tėvynės "išdavi-
mą".

Partizanai, pamatę tokią ap-
gaulę, nėjo iš miškų, o tie, ku-
rie buvo išėję, vėl stojo į parti-
zanų gretas ir tęsė kovą.

Vadui Kalpokui rūpėjo kiek-
vieno kovotojo likimas ir jo
ateitis. Po ilgų kovos metų bu-
vo aišku, kad 1918 m. įvykiai
nepasikartos. Lietuvos laisvė
dar toli, o reikia gelbėti vyrus,
kurie tiek daug padirbėjo Lie-
tuvos laisvei ir neprikllausomy-
bei.

Pasirūpino pasais

1957 m. rudenį vadas sužino-
jo, kad Rokiškio rajono Didso-
dės apylinkėje Rokiškio milici-
ja išdavinėja pasus apylinkės
gyventojams. Vadui atėjo min-

tis, kad dabar labai gera proga
aprūpinti pasais savo vyrus. Va-
das davė nurodymą vienam sa-
vo partizanų ryšininkui, kad šis
be didelio triukšmo paimtų iš
pasų stalo viršininko lagaminą
su pasais ir dokumentais.

Po darbo vakare pasininkai
važiuodavo autobusu iš Juod-
upės į Rokiškį. Partizanų ryši-
ninkas atvažiavo į Juodupės
miestelį anksčiau. Kai į mies-
telį atvažiavo pasų stalo virši-
ninkas Baukys su palydovu, ry-
šininkas, juos užkalbinęs, pava-
dino išgerti. Užėję į bufetą tiek
prisigėrė, kad visiems išėjus iš
bufeto, ryšininkas iš girtų mili-
cininkų be vargo paėmė laga-
miną ir nuėjo savu keliu. Bau-
kys, prasibaivęs paryčių ir pa-
matęs, kas įvyko, nusišovė.

Vadas Kalpokas, pasirūpinęs
savo kovotojų likimu, nutarė
pasitraukti į užsienį. Nors tais
metais jau buvo sunku tai pada-
ryti, bet jam pavyko. 1958 m.
mums nežinomomis aplinkybė-
mis jis pateko į Švediją. Bolše-
vikų nužudymo jo brolio Vlodo
žmona gavo laišką iš Švedijos,
o vėliau iš Vakarų Vokietijos.
Dabar jo likimas mums nežino-
mas. Galbūt jis jau miręs. Da-
bar jam būtų 79 m. amžiaus.

Partizaninė kova Lietuvoje
truko iki 1957. Kituose rajonuose
dar ilgiau. Niekas nenorėjo
pasiduoti bolševikinei vergovei.
Visi troško laisvės ir nepriklausomybės. Lietuvos gyventojai
jautė bolševikams didelę neapy-
kantą už jų padarytas Lietuvai
skriaudas.

Prisimenu dar ir šandien iš
buvusio Lietuvos partizanų laik-
raščio "Į Laisvę!" J. Dociaus ei-
lėraštį:

MES ŽENGIAME

Dienas dienom išgražinę
Mes žengiame!
Gana svajonių ir saldžių mirazų,
Perdaug jau vaikščiotą padangėmis.

Mes einame!
Po kojom skamba brangi, miela
žemė,
Prisimenam jos laisvės kainą...
Gana ją priešai purvino ir žemino!

Krauju nuplovėm likimą vergo,
Ranka rankon žygiuoja broliai
aisčiai!
Per kruvinas audras ir darganas
Išmesim laisvę saulėtą ir skaisčią!

Mes einam su dideliu tikėjimu,
Darbais galingi, nepalaužiami.
Užkursime visoj tėvynėje
Tėvynės meilės laują!

AMIKO

Lietuviška baldų
dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir ap-
traukiami seni PIGIA KAINA.
P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

A+A

EMILIJAI JURKUS-
JURKEVIČIENEI

mirus,

liūdime —

jus vyrui JUOZUI reiškiam gilią užuojautą ir kartu

J. Vaitkus

A. Mašalas

G. A. Sodonis

A. J. Puteris ir šeima

A+A

MIELAI MAMYTEI

mirus,

KAZIMIERĄ MANGLIČĄ ir jo artimuosius giliai
užjaučiame —

Žibintiečiai

Mirus

A.A. KOSTUI KALENDRAI,

v.s. VERONIKĄ KALENDRIENĘ, vaikus ARVYDĄ ir
PAJAUTĄ, vaikaičius SANDRĄ, DAINĄ ir RICHARDĄ
bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučia —

Toronto skautininkų-kių
ramovė

A+A

buvusiam Šiaulių apskrities viršininkui
KOSTUI KALENDRAI

mirus, žmonę VERĄ, dukrą PAJAUTĄ, sūnų ARVYDĄ
bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi —

Šiauliečių Sambūris
Toronte

A+A

KOSTUI KALENDRAI

mirus,

žmonai, dukteriai, sūnui ir jų šeimoms reiškiam
gilią užuojautą —

Koceinai
Kerniai

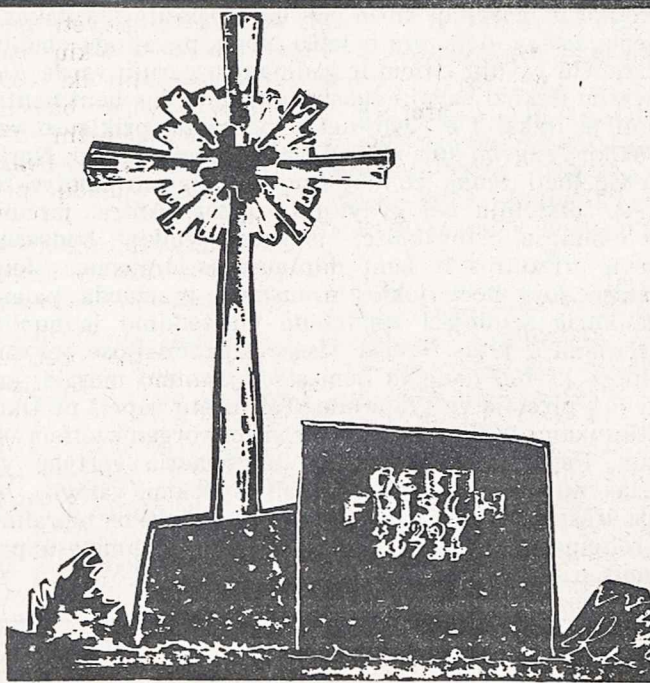
Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kopų paminklų ak-
mens ir skulptūros darbus — greitai
ir meniškai. Užsakymus atliekame pa-
gal projektus ir taip pat turime didelį
pasirinkimą pagamintų paminklų lie-
tuvų kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume
neskubėdami atlikti visą meniską darbą
pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

YONGE MEMORIALS LTD.

2044 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 1Z9
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVE

Mobawk

Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVES:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Tai, kas dar nepasakyta

A. KALNIUS

A. a. Jonas Matulionis yra vienas labai nusipelnusių ir ištikimų mūsų tėvyniečių. Aš tariausi jį lyg ir šiek tiek pažįstas. Mat, man teko su juo keltą metų gyventi po vienu stogu, kurį laiką net viename kambaryje, pagelbėti jam visuomeninėje veikloje Vokietijoje ir Anglijoje, dirbti tame pačiame fabrike, eiti kartu į darbą, išsikalbėti įvairiais klausimais, pasidalinti rūpesčiais, o kartais net ir pasiginčyti. Kaiką teko paskaityti iš jo raštų ir rankraščių. Todėl "Tėviškės Žiburio" redaktoriaus paragintas apie jį plačiau pakalbėti, aš gana lengvai ir apsiėmiau. Juoba, kad beveik visi jo artimieji draugai, kurie jį pažinojo iš pat jaunystės dienų, pirma jo iškeliausi į šviesiasias viešpatijas.

Jaunystė

Kai mūsų didysis dainius, kurdamas savo elegiją apie jaunystę, sakė — "jaunos dienos neprotingos, paklydimais gam turtingos, neina žingsniais, bet risčia", tai tikriausiai ne Joną Matulionį turėjo galvoje ir daugelį kitų, kurių jaunos dienos buvo gana protingos. "Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grūdus ir dirvos neapleisk!..." Matulionį Jonukas anuos grūdus pradėjo sėti dar pačioje savo jaunystės pradžioje. Vos sulaukęs trylikos metų, jis jau buvo apsisprendęs eiti ateitininkų idealiu keliais ir netrukus įstojo į ateitininkų eiles Rygiškių Jono gimnazijoje (1912 m.). Čia ir prasidėjo jo aktyvios veiklos laikotarpis, kuris dar labiau suintensyvėjo I D. karo metu, su tėvais išsikėlus į Rusiją, Voronežan (1915 m.).

Rusijoje anuomet buvo labai neramūs laikai. Gana didelę trintį vyko ir lietuviškos išveikos tarpe. Nuomonės buvo nesuderinamos, ypač pasaulėžiūriūnuose ir politiniuose klausimuose. J. Matulionis jau buvo tvirto nusistatymo ateitininkas ir krikščioniškos demokratijos šalininkas. Dėl savo kovingumo už krikščioniškumą idealus jis greitai, vos sulaukęs 19 metų amžiaus, pateko į Rusijos lietuvių krikščionių demokratų partijos komitetą (1917 m.), dar nebaigęs nė gimnazijos. Neilgai jam teko šioje veikloje reikštis, nes jo laukė gimnazijos baigimo egzaminai ir pagaliau grįžimas į tėvynę (1918 m.). Vadinas, jis savo jaunose dienose turėjo būti drausmingas, neeikvoti laiko niekam, nepasimesti savo idealuose, moksle ir darbo baruose.

J. Sakas savo straipsnyje apie J. Matulionį ("Draugas", 1980. II. 16) mini, kad jis Voroneže buvo ateitininkų politinės-visuomeninės sekcijos pirmininku. Tai geras papildymas žinių apie jo politinę orientaciją jaunose dienose.

"Valio, dalgele. . ."

Taigi, Matulionių šeima jau namie. Turbūt nė sudiev nepasakė Voronežui, parbildėjo jį Žiugžds. Visas kaimas tik bruzda, tik juda. . . Darbų begalės, ypač Matulioniams. Tačiau Jonas jau vyras, tai ir tėvui pagalba didelė. O darbo jis nevengia: griebsiai už žagarės, dalgio, spragilo. . .

Vadinas, Jonas visus ūkio darbus yra išragavęs. Bet jei kas paklaustų, ką jisai mano apie fizinį darbą, tai nė nemirktelėjęs atsakytų, jog tai labai sunki Dievo bausmė. Betgi šitą bausmę jis sąžiningai atlikdavo ne tik tėvų ūkyje, bet ir visur kitur. Pareiga, kokią ji bebūtų, turi būti atlikta. Tai buvo Jono, sakytum, šūkis, kuriuo jis vadovavosi visą savo gyvenimą.

* * *

Sugrįžus Matulioniams Lietuvos, anuomet Žiugžduose ir kituose kaimuose buvo neramu — sklido gandai apie nepriklausomybę, apie kažkokią demokratiją, "cicilikus", bolševikus. . . Žmonės klausinėjo vieni kitus, aiškinosi ir niekur tikro atsakymo nerado. Gerai, kad jį Žiugžds sugrįžo mokytas vyres J. Matulionis. Jis turėjo viską žinoti ir ūkininkams išaiškinti. O jie nerimavo, kaip čia dabar ta nepriklausoma Lietuvėlė išsilaikys. Dėlto jie rinkdavosi net iš kitų sodžių, iš vienkienų ir dvarų ko nors naujo išgirsti ir prisidėti prie savo valstybės atstatymo. Visados dalyvaudavo ir Jonas su savo tėvu. O kai jau visa paaiškėdavo, tai dar vienas kitas ūkininkas savo gilesniam isitikimui paklausdavo: "Ka-

žin, Jonuli, ar tep ir bus? Kad gi mes neturime nei ginklų, nei kareivių, nei generolų. . . O pinigų tai mes jau sudėsimė."

Tuo metu Vilniuje buvo jau susiorganizavusi pirmoji vyriausybė, kuri išleido isakymą steigti valsčių savivaldybes. Krokiaukio savivaldybės steigime dalyvavo ir J. Matulionis. Šiai savivaldybei buvo priskirtas ir Jono gimtasis kaimas Žiugždai, kuris anksčiau priklausė Ūdrijos valsčiui, o pats Jonas buvo išrinktas atstovu į apskritį. Tai buvo pirmoji pareiga, valstiečių užkrauta demokratinio būdu.

* * *

Kaimė vasara prabėgo gana greitai. Priartėjo Kalėdos. Jonas sužinojo, kad Vilniuje rengiamasi ateitininkų konferencijai. Ilgai negalvojęs, Vilniun iškeliauo ir įsiai. Čia susitiko su draugais iš Voronežo ir kitur. Betgi Vilniuje tuomet buvo neramu, ir Lietuvos valdžia nutarė kraustytis Kaunan. Kartu su ja į ten patraukė ir keliolika jaunuolių, jų tarpe ir Matulionis. Jie manė eiti į antrą pulką savanorių. Bet čia atsitiktinai pasipainiojo dr. P. Karvelis, tuomet ėjęs spaudos biuro propagandos skyriaus viršininko pareigas, ir Matulioniiui bei dar kairiuoriams pasiūlė vykti į apskritis telkti savanorių. J. Matulioniiui teko Vilkaviškio apskritis.

Iš generalinio štabo gavęs prastoką karinę aprangą, bet labai gerą karininko kepurę, 1919 m. pradžioje Jonas patraukė į paskyrimo vietą ir pradėjo savanorių telkimo darbą. Važinėjo po valsčius ir kaimus, patyrė daug vargo ir nuotykių, bet taip pat ir sėkmės.

Karo mokykloje

Savanorio uždaviniiu ir pasi-aukojimu J. Matulionis įprasmino savo ateities troškimus ir darbus. O būti savanoriu, anot vysk. V. Brizio, tai "sutikti mirti" už savo idealus. Anuomet pačia šviesiausia žvaigždė švytėjo laisvės idealas.

Nepriklausomybės pradžioje ir karo mokyklą daugiausia būdavo priimami savanoriai. Pirmaisiais metais (1919) mokykla išleido dvi karininkų laidas. Matulionis pateko į antrą laidą, kurią baigė tu pat metų gruodžio 16 d. Mokslas turėjo būti labai intensyvus, nes išeiti karinio parengimo kursą per 5-6 mėnesius buvo nelengva. Dėlto čia gana didelis mokslo skatin-tojas buvo drausmė ir bausmės, ypač pratybių metu. Kariūnai kartais būdavo nubaudžiami net iki 48 valandų stovėti "po šautuvu". Vieną iš tokių baudėjų Matulionis mini plk. Galvydį-Bykauską. Bet jam bausmė vis per pusę dažnai mažinant, nusi-kaltusiam kariūnui belikdavo tik apie porą valandų "po šautuvu budėti".

Kariūnas J. Matulionis per visą mokslo metą buvo nubaustas tik porai valandų. Dėlto mokyk-loje jis netapo "įžymybe", ir jo viršininkai dažnai nežinodavo, net jo pavardės. Betgi jisai buvo žinomas dėl savo pomėgio dainuoti. Tai prisiminė prof. A. Zubrys, karo mokyklos pirmosios laidos atsargos karininkas, tardamas paskutinį atsisveikinimo žodį Toronto vos kelių liku-sių savanorių vardu a. a. Matulionio šermentyse.

Matulionis mokykloje buvo drausmingas ir moksle pirmau-jantis. Nuo pat pirmosios die-nos beveik žodis žodiu užsirašy-davo kiekvieną pamoką. Jis tu-rėjo talentą labai greitai rašyti. Jo pamokų užrašai keliauda-vo iš rankų į rankas.

Mokykloje karinę praktiką dėstė mjr. Tvaronas. Jis iš ka-riūnų griežtai reikalavdavo vi-sių žinių, kurias jis kada nors buvo perteikęs. Kartą šitų žinių jis pareikalavo raštu. Ištaisęs rašto darbus, jis atėjo į būrį ir pirmiausia išsišaukė Matulionį. Atidžiai apžiūrėjo, tartum pirmą kartą matydamas, ir visam bū-riui tarė: "Aš sakiau, kad jisai gerai parašys". O Matulionis buvo gerai parašęs, nes buvo tik ką pakartojęs savo užrašus. Vadinas, jis darbą parašė pa-ties mjr. Tvarono žodžiais.

Mokslo metams besibaigiant, jis buvo paskirtas skyrininku. Pasak jo, pareigos buvo menkos, galia nedidelė, bet viena juostelė jau galėjo prisisiūti.

Karinio parengimo kursą iš-ėjęs, visi kariūnai gavo unifor-mas ir buvo pakelti į karininko laipsnį. Matulionis ir dar keli karininkai, baigę mokyklą pir-mo laipsnio pažymiu, turėjo tei-

sę pasirinkti karinį dalinį. Ma-tulionis pasirinko Marijampolės atsargos batalijoną. Prieš vyk-dami į paskyrimo vietas, visi jaunieji karininkai gavo trum-pas atostogas.

Matulioniiui važiuojant namo, pas tėvus, atsirado gera proga parodyti savo "karinius gabu-mus". Nuo Balbieriškio į Žiugž-dus teko važiuoti arkliais. Va-žiojo ūkininkas su sūnum. Vie-name staigiamė posūkyje ap-virto rogės, keleiviai iškrito į griovį, o pasibaigė arkliai pasi-leido bėgti. Karininkas, nė ne-pagalvojęs, liuoktelėjo iš gri-ovio ir ėmė juos vyti. Arkliai vis bėgo, bėgo ir pribėgo net Matulionių sodybą. O jis vis vi-josi. Ir tik bėgdami prieš kalne-lį, arkliai sulėtindavo savo grei-tį. Prieš vieną iš tokių kalnelių jis juos ir nučiupo už apinasrio. Sėdęs į roges, sugrįžo pas nusi-minusį ūkininką.

Karininė fronte

Žiugždiečiams saviškio kari-ninko pasirodymas buvo neeilis įvykis. O ką bekabėti apie Matulionių šeimą — tai šventė! Deja, atostogos greitai prabėgo, ir šventė tapo rūpestėliu: kas nutiks sūneli ir broleli, išvykus į frontą? . . .

Tuoį po Kalėdų jis atsidūrė Marijampolėje. "Tamsta Vade, leitenantas Matulionis, karo mokyklos viršininko įsakymu Tamstos žinion pribuvau". Ši-taip prisistatęs, ltn. Matulionis pradėjo naują tarpinį savo gyvenime.

Marijampolėje teko tik per-nakvoti. Gavęs skubotą paskyri-mą Matulionis rytojaus dieną išvažiavo į Lazdijų apsaugos ba-rą, IV-tos kuopos vado kapitono Giedrio tvarkomą. Čia dirbo kuopos štabe, nes tuo tarpu ki-to darbo nebuvo. Šiame krašte jis susidūrė su vienu būdingu reiškiniiu: dūžkai mylėjo ir glo-bojo savo kareivius. Jie čia bu-vo laikomi kaip savos šeimos nariai. Kareiviai padėdavo jiems dirbti, o ūkininkai juos valgydindavo ir aprūpindavo patogiomis nakvynėmis. Visai kitaip jie pasijuto pas kapsus Sartininkų apylinkėse (1921 m.). Turtlingieji šių apylinkių ūkininkai nenorėdavo kareivių išsileisti į namus. Juos reikėdavo priversti kareivius išsileisti į sa-vo pastogę, nes sargybiniams, atlikus savo pareigas, nebuvo kur dingti.

* * *

Šiame bare susidurti su prie-šu neteko. Tad po kelių budėji-mo mėnesių IV-toji kuopa buvo perkelta į Marijampolę atsinau-jinti karinėse pratybose. Tai lyg ir karinės rekolėkcijos. J. Ma-tulionis tuoj pat buvo perkeltas į mokomąją kuopą, kuriai vado-vavo mjr. Svilas. Po poros mė-nesių intensyvaus darbo jį vėl grąžino į IV-tą kuopą, kur jis gavo įsakymą užimti Punska. Gavęs būrį kareivių, patraukia jo kryptimi. Priartėjus prie tiks-lo, juos pasitiko keli miestelio gyventojai ir paprašė neskubė-ti. Girdi, jie pranešė, kada pa-judėti. Žinoma, reikėjo sutikti, nes ir kareiviams reikėjo poil-sio. Bet netrukus gavo žinią, kad kariuomenė galinti žygiuo-ti.

A. a. JONAS MATULIONIS, buvęs Kanados Lietuvių Bendruomenės, Pasau-lio Lietuvių Bendruomenės ir VLIKO pirmininkas Nuotr. V. Maželio

Buvusį PLB ir VLIKO pirmininką Joną Matulionį prisimenant

Kuopai priartėjus prie mies-to, visi kareiviai su vadu suži-u-ro: pastatyti garbės vartai, iš-puošti žalumynais! Prie vartų minia žmonių su gėlėmis, duo-na ir druska, žydai su vyno tau-re. Visi kareiviai buvo apdalin-ti gėlėmis, o vado kumelaitei užkabintas vainikas ant kaklo. Auksaburnis Jonas, kaip jį daž-nai nevienas vadindavo, norėjo padėkoti už gražų sutikimą, bet balsas kažkur sustingo, žodžiai užsikirtė, tik akys ėmė rasoti džiaugsmo ašaromis.

Klebonas pakvietė pietums, bet būrio vadui ne valgis rūpė-jo. Pirmiausia reikia išstatyti sargybas ir kareivius aprūpinti maistu bei nakvynėmis. Reikia išsiųsti žvalgus — gal kur nors pavojuos tūno.

Pagaliau ir J. Matulionis nu-ėjo į kleboniją pasivaikinti. Kle-bonas kun. Simonaitis, labai vaišingas žmogus, atsiprašė, kad J. E. vysk. Karosas ir jis pats jau po pietų. Mat, viskas ant stalo jau ėmė šalti. O stalas ap-krautas maisto gėrybėmis: kle-bonas manė, kad čia bus daug karininkų, o dabar tik vienas jaunas leitenantukas su būriu kareivių atėjo Punsko "išva-duoti". (Tuo metu vysk. Karo-sas, lenkų iš Seinų išvarytas, buvo apsistojęs Punsko parapi-joje).

Punskiečių vaišingumu neil-gai teko džiaugtis. Sekantį rytą, dar net akių nepravėrus, Matulionis su savo vyrais gavo ki-tą pavidimą: tuojau pat vykti į Seinus, o iš tenai į Suvalkus. Suvalkuose jis skiriamas mies-to ir apskrities komendanto gu-saro Matulaičio (vėliau Kaune žinomo Zorzika vardu) padėję-jui. Komendantas dėl netinkamo elgesio buvo pakeistas karininku Krikščioniu, o Matulionis pa-skirtas geležinkelio stoties ko-mendantu. Įgulos viršininku bu-vo kpt. Gerulaitis, o baro virši-ninku mjr. Motiejūnas-Valevi-čius. Tokiu būdu visa karinė Su-valkų administracija jau buvo perėjusi į lietuvių rankas. Gi lenkai, netekę Matulaičio, skun-dėsi, kad "litvinai" išjojo pas-kutinį padorų žmogų. Sio len-kų nepasitenkinimo pradininkai buvo leitenantai Matulionis ir Vainauskas, pažįstami iš Vo-ronėžo ir karo laikų ir tapę ge-rais draugais.

Suvalkai anuomet, Matulio-nio patyrimu, buvo lenkiškas miestas. Lietuvių jame buvo ne-daug. Seinau būdavo išsiję, bet netoliese už Seinų, bene už Bal-tosios Ančios upės, jau gyveno daug lenkų ir možūrų.

(Bus daugiau)

● "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" metinė prenumerata — \$14, naujiem prenu-meratoriam — \$10.

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas
531-4251

Pacientai priimami
susitarus telefonu

Religinio koncerto programos atlikėjai Dieburge, V. Vokietijoje, iš kairės: V. M. Vasyliūnas, kun. K. Senkus, P. Odinis, V. Hermanaitė, R. Daunoras

Dabarties ir praeities išdavikai

Pagrindžio "Aušros" 19 numeryje yra P. Pajurgio straipsnis "Patobulinta carinė sprespauda", kuriame autorius žvelgia į sukaikėjusią sovietinę santvarką, jos pataikūnus lietuvių ir reiškia viltį, kad laimėjimas bus už laisvę ir tiesą kovojančių pusėje. Čia pateikiama to straipsnio ištrauka, išskilanti savųjų išdavikų žalą. RED.

Visos tautos turi ne tik šven-tųjų ir didvyrių, bet ir išdavikų. Su Kristumi vaikščiojo ne tik Petras su Jonu, bet ir Judas. Visais laikais ir visose tautose at-sirasdavo žmonių, vergiškai nu-silenkdavusių svetimiems, nueidavusių paklusniai jiems tarnauti, arba dar blogiau — išdavikiškai smogdavusių savie-siems į nugarą.

Turėjo išdavikų ir lietuvių tauta. Kovų su kryžiuočiais lai-kais jie atidarydavo riteriams pilių vartus, vedžiodavo prie-šus po Lietuvą, siaubdavo kai-mus ir miestus. Buvo patsidavė-lių bajorų, kurie už pinigus pa-slaugiai tarnaudavo svetimų valstybių agentams seimų rie-tenose.

Jakaterinai II pataikavo vys-kupas Bauža-Sestrencevičius, klusniai vykdė carinių satrapų nurodymus prelatas R. Žilins-kas, Maskvos agentai — komu-nistai graužė nepriklausomos Lietuvos valstybės pamatus, "stribai" terorizavo mūsų kai-mus ir padėjo rusams savo bro-lius tremti į Sibirą.

Turime išdavikų ir dabar — Saugumo darbuotojų ir agen-tų, balių mokytojų ir fanatikų propagandistų. Kryžiuočių lai-kais išdavikai rodydavo priešiui brastas, kelius, atidarydavo tvirtovių vartus; seimų laikais isteriškai šaukdavo "veto", prie caro padėdavo gubernatoriams ir žandarams slopinant lietuviš-ką žodį; nepriklausomybės lai-kais — griauti savo valstybę. Raudonųjų carų taltininkai vi-sa tai daro iš karto: vedžiojo "žaliakępurius", nurodė takus, takeliui ir mūsų partizanų slėp-tuves, klusniai vykdė visas Maskvos direktyvas, sėdėdami sekretorių, ministerių, pirmi-ninkų kėdėse, fanatiškai sten-gias išplėsti šį kartą ne tiek lietuvišką žodį, kiek lietuvišką sąmonę. Kiti, kaip Judas parda-vęs savo Mokytoją, kaip išdavi-kas prie Termopilų atvedęs per-sus į graikų užnugarį, nueina tarnauti okupantui šnipu, sau-gumiečių ir smogia priešo įduo-tų ginklu savo broliui į nugarą.

Yra įvairių išdavimo laipsnių ir visokių išdavikų. Ir jiems vi-siems tinka žodžiai:

O tu, kurs lietuviu tik vardą nešioji, O dvasią užspaustum tėvynės jaunos. . .

Tegu ir tave ateitis tolimoji Minėja. . . kaip išgamą mūsų dienos.

Tautai, kovojančiai žūtbutinę kovą dėl savo egzistencijos, dėl teisės būti savimi, būtina vien-ybė, jėgų sutelkimas. Tad ir tuo-met ir dabar:

Gražu yra matyti lietuvių būrelį, Kurie tarp svetimųjų vienybė išlaiko.

Graziau. . . Kad nuo žodžių jų širdys taipgi neatskirtos

Graziausia. . . Kada širdims ir žodžiams ir darbui atsako.

Jei nežinotume kieno ir kuomet parašytas eilėraštis "Ne-tas yra didis", galėtume pagal-voti, kad čia kalbama apie mū-sų dienų tironus — "tėvus ir

mokytojus", apie "išmintinguo-sius" partijos vadus. . .

Ne tas yra didis, prieš ką milijonai, Prispausti retežiais, žemyn galvas lenkia,

O dvasioje keikia; didi ne tironai, Kurie reikia garbinti, nors jie visiems kenkia.

Ne tas yr galingas, kuriojo galybė Tik asarų, kraujo upelių braidytų, Kurio galia skelbtų griuvėsių daugybę,

Sudegintų turtų, žmonių nužudytų.

Poetas, atrodo, tiesiog pra-našiškai matė vadų ir diktatorių sukeltus karus, milijonus išžu-dytų žmonių, kraujo ir asarų jū-ras. . .

Kovojant prieš šitokių "tėvų" valdžią, aukos neišvengiamos. Kai "savo tėvynės garbei neap-želdina tako", — neužželia ta-kai ir į kalėjimus, lagerius, tremtį. Audra kartais išverčia vieną, antrą gynybos sieną lai-kančią atramą. Todėl padrąsi-nančiai skamba anų laikų kovo-tojo — idealisto, save patį pa-aukojusio ant tėvynės meilės aukuro, žodžiai:

Jeigu audra ištikus verstų stulpą vieną Iš tu, kurie prilaiko jūsų namo sieną, Namais negrius — iš baimės jūs neišlakstyt, Tik vietoj ano stulpo tąją pačią dieną Tuoį kitą statyt!

POGRINDŽIO SPAUDA APIE KALINIUS

(Atkelta iš 1-mo psl.)

tyti tris "LKB Kronikos" nu-merius ir knygą "Simas". "Jei teismo būčiau davęs teisingus parodymus, tai saugumiečiai būtų man galvą nusukę", — pa-sakojo Vladas SADŪNAS.

Nijolės SADŪNAITĖS teis-me pasakytą ir Vakarų pasieku-si kalba sukrėtė saugumiečius. Į Barašovo lagerį Mordovijoje buvo komandiruojami net 4 vil-niaus saugumiečiai, turėję už-duotį sužinoti, kada Nijolė per-davė savo kalbą.

"Mes tavęs neklausiamo, kam tu perdavei uždaro teismo aprašymą, bet kur tau pavyko tai perduoti? Ar dar būnant Vilniaus KGB kameroje, ar etapo į Barašovą metu, ar iš paties Barašovo?" Veltui kamantinėjo Ni-jolė Vilniaus saugumiečiai — nieko nepešę grįžo namo.

Po teismo, išvežant į lagerį, Vilniaus saugumiečiai neleido Nijolėi perduoti šiltų drabužių. Išvėžė su vasarine sukle. Ke-lionės metu Nijolė peršalo ir il-gai sirgo. Pasiekusi Barašovo la-gerį, Nijolė sužinojo, kad per 11 kalnimo mėnesių ji neteko net 15 kg svorio!

1977 m. kovo mėn. viduryje iš Nijolės atėmė visus jai para-šytus laiškus, atvirukus, šven-tus paveikslukus, užrašus ir nu-vezė į Mordovijos sostinę Sa-ranską. Čia saugumiečiai žadėjo jai panaikinti tremtį, jei Nijolė "pasitaisysianti". SADŪNAITE atsakė:

— Priimu tik pilną reabilitaci-ją savęs ir visu, kurie nuteisti už reikalavimą, kad laikytumėtės Visuotinės žmogaus teisių dekla-racijos, konstitucijos ir įstaty-mų paragrafų. Jokių malonių man iš jūsų nereikia ir jų nepri-imsiu.

Saugumiečiai žadėjo tremties sąlygas padaryti šimtą kartų sunkesnes už lagerį. "Juo sun-kiau, juo linksniau" — atsakė Nijolė. Jos humoras nuginklavo

Vincas Kudirka buvo šios drąsos pavyzdžiu. Gulėdamas ligos patale, kiekvieną minutę laukdamas kratų, dirbo, rašė, kovojo iki paskutinio atodūsio. Ir dabar, jei nenorime žūti, tu-rime vykdyti jo nurodymus sa-viesiems:

Lietuva mano! Priešui ant tavęs inirtus, Privalai hidra tapti ta, kuriai nukirtus Galva, tuoį kelios galvos vieton jos išdygsta.

Išliksi tik i hidrą gyvumo pavirtus, Nors priešas nenustygsta!

Neišliksime, jei nemokėsime išsiklausyti i savo tėvų, buvusių panašioje padėtyje ir kovojusių panašią kovą, perspėjimus. Jie tą kovą laimėjo. Vadinas, jų kovos būdas buvo teisingas. Tad teisingi ir jų perspėjimai. Juo labiau, kad ir priešas tas pats, jo tikslai tie patys, net ir prie-monės dažnai tos pačios.

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvų Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

saugumiečius ir daugiau šia te-ma nebuvo kalbama.

Saranskas du mėnesius SADŪ-NAITE gerai maitino, aprenė jos pačios drabužiais ir nufoto-grafavo! "Dryžuotos sukios bi-jojo užsieniui parodyti, — rašė Nijolė, todėl apvilko savais rū-bais. Visur viena apgaulė".

* * *

Po Saransko 3 mėnesius SA-DŪNAITE vėl praleido Mordo-vijos lageryje. Nijolė rašė: "Nuo 1977 birželio 15 d. aš atsi-sakiau priverstinio darbo lage-ryje ir reikalavau raštu TSRS generaliniam prokuroriui RU-DENKAI ir Lietuvos prokuro-riui pripažinti politkalinių sta-tusą, protestavau prieš naujus politinius areštus Lietuvoje ir prieš tyčiojimąsi iš politinių ka-linių lageryuose, kalėjimuose, karceriuose, tremtyje ir psi-chiatrinėse ligoninėse. Manęs į karcerius neikišo, nes pastoviai laikėsi augšta temperatūra. Ne-gavau jokios medicininės paga-lbos, net i rentgeno kabinetai ne-nuvedė". Per tuos tris mėnesius saugumiečiai konfiskavo visus jos ir jai siunčiamus laiškus, ne-leido nusipirkti maisto už 5 rub. per mėnesį ir gauti iš namų siuntinio, nors brolis Jonas ke-lis kartus bandė jį pasiųsti.

* * *

1978 m. gegužės 4-7 dienomis Leonidui BREŽNEVUI lan-kantis su oficialiu vizitu Vokie-tijos Federatyvinėje respubli-koje, grupė delegacijos narių susitiko su BREŽNEVU ir pra-šė jį, kad būtų peržiūrėta Nijo-lės Sadūnaitės byla. Prašė tarpininkauti, kad Nijolė būtų iš-leista iš tremties ir galėtų grįžti į Lietuvą. Tada Nijolėi buvo dar likusi dvejų metų bausmė — tremtis į Sibirą. L. BREŽNE-VAS pažadėjo patenkinti dele-gacijos narių prašymą, bet, gri-žęs į Maskvą, savo pažado neiš-tėšėjo! Pasirodo, kad Maskvos KGB yra galingesnė už patį L. BREŽNEVĄ!

Neseniai Lenkijos episkopato sekretoriato spaudos biuras paskelbė Lenkijos K. Bažnyčios statistinius duomenis. Lenkijoje yra 27 vyskupijos, 713 dekanatų, 7226 parapijos ir 412 nepriklausomų vikariatų.

Lenkijos episkopatas: 78 vyskupai, jų tarpe 2 kardinolai, 2 arkivyskupai, 18 vyskupų ordinarų, 4 vyskupai apašt. administratoriai ir 52 vyskupai pagalbinkai.

Lenkijos teritorijoje darbuojasi: 19.683 kunigai, kurių 15.476 yra dieceziniai ir 4.207 vie-nuoliai. Iš to skaičiaus klebonų yra 7.233. Užsienyje misijose, sielovojoje ir studijose yra 1.410 kunigų, kurių 449 dieceziniai kunigai ir 961 vienuolis.

Vienuolių vyrų kongragacijų yra 42. Jos turi 4.207 kunigus, 1.477 klierikus, 1.399 brolius, 633 naujokus (531 bus kunigai ir 102 broliai). Iš viso vyrų vienuolių yra 7.716. Gausesnės nariais yra šios kongregacijos: saleziečiai — 883, pranciškonai — 722, konventualai — 657, jėzuitai — 575 ir palotiniai — 415.

Lenkijoje yra 100 moterų vienuolių, jų tarpe 12 kontempliatyvaus gyvenimo. Moterų vienuolynų yra viso 2.624, kuriuose yra 25.765 seserys (jų tarpe 24.485 aktyvaus gyvenimo ir 1280 uždaro, kontempliatyvaus gyvenimo). Visose vienuolijose yra 801 naujokė ir 479 kandidatės. Gausesnės nariais yra šios moterų vienuolijos: šaritės — 1.766, elzbietietės — 1.726, Svč. Marijos Seimos prancišketės — 1.065, Si-lezijos tarnaitės — 1.012.

Pastaraisiais metais (1970-1978) vyskupijų seminarijų bu-vo 26; vienuolių seminarijų 20. Vyskupijų seminarijose 1970 m. buvo 3.131 klierikai, o 1978 m. — 3.784 klierikai. Panašiai ir vienuolių seminarijose: 1970 m. — 1.095 klierikai, o 1978 m. — 1.541. Moterų vienuolijose 1965 m. buvo 658 naujokės, o 1978 m. — 823. Vyrų vienuoli-jose 1965 m. buvo 404 naujokai, o 1978 m. — 531.

Lenkijos teritorijoje yra 9.356 bažnyčios (6.514 parapi-nių) ir 3.587 koplyčios. 1945-1970 m. pastatyta 352 naujos bažnyčios ir 871 atstatyta. 1971-1978 m. gauta leidimas pastaty-ti 186 naujas bažnyčias ir 150 atstatyti, perstatyti, padidinti. Tame laikotarpyje pastatyta ar perstatyta 153 koplyčios ir 51 katechetinis punktas. Visoje Lenkijoje yra 21.505 katecheti-niai punktai, kur reguliariai vaikams dėstomas katekizmas.

Lenkijoje yra dvi augstosios katalikų mokyklos: Liublino ka-talikų universitetas ir Katalikų Teologijos Akademija Varšu-voje. Liublino universitete yra teologijos, kanonų teisės, krikš-čioniškosios filosofijos ir hu-manistinių mokslų fakultetai. Visuose fakultetuose mokosi 2.309 studentai, kurių 937 dvasiškiei (kunigai ir vienuoliai) ir 1.372 pasauliečiai. Universiteto dėstytojų yra 267. Katalikų Teologijos Akademijoje yra teologijos, krikščioniškos filo-sofijos ir kanonų teisės fakulte-tai, kuriuos lanko 870 studentų dvasiškių ir pasauliečių.

Be šių augstųjų katalikų mo-kyklų, dar yra teologijos fakul-tetai: Krokuvoje (1.300 studen-tų dvasiškių), Varšuvoje prie arkivyskupijos seminarijos, kur mokosi 228 studentai dvasiš-kiai, Vroclave, kur mokosi 436 studentai dvasiškiei, ir Pozna-nėje, kur yra 500 studentų dvasiškių ir pasauliečių.

Spauda. 1. Katalikiškoji (baž-nytinė) turi tris savaitraščius: "Gosc Niedzielną", leidžiamas Katovicuose — 90.000 egz.; "Przewodnik Katolicki", lei-džiamas Poznanėje — 62.000 egz.; "Tygodnik Powszechny", leidžiamas Krokuvoje — 40.200 egz.

Yra 21 mėnesinis vyskupijos kurių laikraštis — iš viso 19.110 egz. Be to, katalikai lei-džia "Biblioteka Koznadziejska" — pamokslų rinkinys, skirtas kunigams, kurio išeina 11.300 egz. Eiliniams skaitytojams lei-džiami 6 mėnesiniai žurnalai: "Apostolstwo Chorych" — 25.000 egz., "Msza Święta" — 5.000 egz., "W Drodze" — 3.500 egz. "Wież" — 7.000 egz., "Znak" — 7.400 egz.; iš viso 63.400 egz.

Iš 6 dvimėnesinių laikraščių trys yra tarnybiniai vyskupijų kurių su 2.900 egz. Kiti trys skirti specialiai dvasiškiams: "Ateneum Kaplanski" — 4.000 egz., "Katecheta" — 6.500 egz., "Ruch Bibliijny i Liturgiczny" — 3.200 egz.

Trimėnesinių laikraščių yra 6. Jų vienas yra skirtas pasau-liečiams — "Zeszyty Naukowe Kat. Univ. Lubelskie" — 1.000 egz. Du yra vyskupijų kurių or-ganai — 1.900 egz., kiti trys yra specialioms klausimams: "Nasza Przyszlosć" — 1.500 egz., "Studia Philosophiae Christianae" — 600 egz. ir "Studia Theologica Varsavien-sia" — 830 egz.

Iš 16 kartą į metus išeinan-čių žurnalų (iš viso 28.500 egz.), paminėtinas "Poslaniec War-minski", kurio spausdinama 10.000 egz. Šie visi metraščiai skirti dvasiškieji ir specialis-tams.

2. Spauda katalikams, leidžia-ma valdžiai palankios katalikų "Pax" organizacijos, kuri spausdina daug katalikiško tu-rinio originalių ir vertimų kny-gų. "Pax" leidžia ir laikraščius, kurių didžiausias yra dienraštis "Slowo Powszechnie". Jo spaus-dinama kasdien 95.000 egz., penktadieniais — 110.000 egz., šeštadieniais — sekmadieniais iki 200.000 egz. "Pax" taip pat leidžia 5 savaitraščius: "Kierun-ki" — 20.000 egz., "WTK" — 55.000 egz., "Zorzę" — 50.000 egz. "Pax" krypties kita kata-likų organizacija (Chrzescijans-kie Stowarzyszenie Spoleczne) leidžia savaitraščių "Za i Prze-ciw" — 50.000 egz., o valdžios žinioje esanti "Caritas" organi-zacija leidžia savaitraščių "Mysl Spoleczna" — 15.500 egz.

Mėnesinių minėtos organiza-cijos leidžia: "Hejnal Mariacki" — 5.000 egz., "Materialy Proble-mowe" 1.500 egz., "Życe i Mysl" — 6.000 egz., "Życie Ka-tolickie w Polsce" — 3.000 egz.

Reikia pastebėti, kad čia pa-minėti laikraščiai, nors ir lei-džiami nekatalikų griežta pras-me, katalikams yra naudingi, nes juose nieko nėra prieš kata-likų tikėjimą ir dorovę. O tokių laikraščių politinė ir socia-linė programa yra priderinta prie valdžios linijos. Dėl tokių laikraščių politinės bei socialinės linijos, kuri nėra Ka-talikų Bažnyčios apbruojama.

J. V.

• Menininkas gali vaizduoti blo-gi, bet taip, kad jis atgrasintų, stum-tų nuo savęs, neleistų manyti, jog tai gera, neskatintų kitų jo kartoti ar pamėgdžioti. (Jonas-Paulius I)

Šiaurės Amerikos lietuvių sporto darbuotojų suvažiavime Detroito svarstomos veiklos problemos Nuotr. J. Urbono

Laiškas Venecuelos lietuvių jaunimui

KUN. PRANAS GAVENAS

Grįžęs iš kelionių, rašau jums, mielas Venecuelos lietuvių jaunime! Su jumis man te-ko susitikti aną spalio 11 dienos vakarą Karko apylinkės kalnuose, Mažeikių ūkyje. Trumpas susitikimas ir dar trumpesnės kalbos. Jaunimas negalėjo pilnai pasireikšti ir dar mažiau iš-sireikšti, nes, kaip atsitinka dažnai mūsų bendrose sueigose, atsiranda vienas kitas "gudres-nis už kitus", turintis viskam at-sakymą bei sprendimą, ir atsa-kinėja už visus, neleidamas ki-tiems nė burnos praverti.

Nors tas vakaras buvo dau-giau skirtas susipažinimui — išgirsti, kaip Brazilijoje veikia lietuvių jaunimas (tradiciniu mūsų informacijos mastu imant, kaip organizuoti vietos jaunimo veiklą, nusižiūrint į ki-tus), tačiau kalba, sąmoningai ar ne, greit nukrypo į religijos temą, iškeltą paties VLJS-gos pirmininko inž. Aro Mažeikos. "Kodėl lietuvių jaunimas taip mažai lanko pamaldas? (Ir tai ne tik Venecueloj; ir JAV-bėse, kur, mūsų manymu, lietuviui daugiau susipratę, jaunimas at-šales nuo religijos. Kodėl?)" Paskui dar: "Ar religija turi tarnauti lietuvių kalbai, lietu-vių papročiams palaikyti? . . ."

Kai kam, ypač iš "suaugusių-jų", tokie klausimai pasirodė nevietoj ir nukreipė kalbą se-niai numindžiotu taku. Jaunimas pasiliko sučiauptom lūpom. Betgi iš nevienu akių matėsi, kad klausimas jiems svarbus, gyvybinis, kad jaunimas įsieško

į jį atsakymo. O kad klausimą galima ir tokiu atveju kelti, jam atrodė normalu. Juk ar religija (ir religijos klausimas) neįeina į jaunimo veiklą? Ir ar neįdo-mu žinoti, kaip pvz. Brazilijos lietuvių jaunimas nusiteikęs re-ligijos klausimu?

Kalną vėjėlis nupūtė kiek ne-lauktai pradėjusią kaisti atmo-sferą; paskui dar prisidėjo keps-nys — "asado" su alučiu ir. . . viskas pasibaigė "įprastai".

Betgi, manau, vieno kito są-monėje vistiek liko ar kilo ne-duodantis ramybės klausimas: kas gi ta religija, ar ji kam nors tarnauja, ar ji turi "tarnauti"? Ką praktiškai reikiška būti "krikščioniui"? . . .

Klausimai dar reikšmingesni tuo, kad juos kėlė, kaip vėliau paaiškėjo, nekrikščionis, ne-krikštytas vaikas, nematęs krikšto prasmės (ar jos įsieškan-tis ir nematęs savo aplinkos krikščionyse). Duoti atsakymą Brazilijos (ar JAV) lietuvių jau-nimo "gyvenimu" arba kad ir sakyti: "Žiūrėk į tėvus, į kitus lietuvius (kurie yra krikščio-nys) ir surasi krikščionybę", ar tai atsakymas, galis patenkinti tikėjimo prasmės įsieškantį jau-nuolį?

Ką gi reikiška būti "krikščio-niu"? Ar tai kartas nuo karto nueiti pusvalandžiui į pamaldas ir paskui bendrai pasivaišinti, kadangi "to reikalauja lietuvy-bės palaikymas"?; per Kūčias laužti plotkele, pasigardžiuojant silkėm bei aguonų pienu, pagal lietuviškų religinių papro-čių?; Vėlykų rytą nueiti į anks-

tyvąją procesiją, pasiklausti vėlykinių giesmių? . . . Tai tik išviršinė religinės praktikos pu-sė, kuri neatskleidžia religinio gyvenimo gelmės. O jus, jauni-me, gaubia kaip tik tokia išori-nė praktika bei tokia aplinka.

Ar rimčiau galvojantis jau-nuolis tokioj religinėj praktikoj gali rasti atsakymą į gilius savo širdies ir proto klausimus, ku-riuos jam kelia igimti ir įkvėpti religinio krikščioniško gyveni-mo reikalavimai? Aišku, kad ne. Tai tuomet kokia išeitis? Lo-giškai imant: "Religija niekam netarnauja"; arba, jei dar įžel-giama šokia tokia jos "nauda", tai "religija gali tarnauti tik lietuvybei palaikyti". . .

Šiuo keliu, deja, daugiau ar mažiau sąmoningai, mūsų jau-nimas šiandien ir eina. Tik tra-diciniai mūsų "krikščionys-ka-talikai" dar nemato ar nesisten-gia matyti, kad. . . ne tik jų jau-nimas, bet ir jie patys tėra pa-viršutiniški krikščionys, beveik nesiskiriantys nuo nekrikščio-nių.

Jūs, Venecuelos jaunime, šią padėtį ryškiai išskėlėt. Jūsų praktiškas ateizmas, kurį jau-čiate aplink save ir kuriuo al-suojate (jis vienam kitam drumsčia ramybę), yra aiarmo skambutis. Jūs jį paspaudėt. Už tai nuoširdžiai jums dėkoju. Jums bus dėkingi, manau, ir ki-ti. Juk jūs atskleidėt padėtį ir išskėlėt klausimą, kuriam atsa-kymo turi įsieškoti visi — pat-s jaunimas ir suaugusieji, ypač veikėjai, jaunimo vadai ir dva-siškiei.

Jūs gavote teisę į tokį pat atlyginimą už esmėje tolygų darbą kaip ir vyras Kitaip tariant, iškovojo te ištatymą

Gauti tą patį atlyginimą už esmėje tą patį darbą rei-ka lauja Ontario įstatymas. Deja, daugelis dirbančių moterų negauna įstatymo reikalaujamo atlyginimo dėl vienos ar kitos priežasties.

Pavyzdžiai.

Nėra gerai, kai darbdaviai nustato atlyginimus pagal darbo pavadinimą arba panaudoja mažus darbo skirtumus pateisinti atlyginimų skirtumui.

Pavyzdžiui, vyrai, tarnaujantys raštinėje, gali rūpintis technišku įmonės įrengimų ar medžiagų pirkimu, o tar-nautoja moteris gali rūpintis pirkimu smulkesnių dalykų — popieriaus, raštinės reikmenų ir t.t. Bet tokie maži skir-tumai, kaip užrakinimas vakare, tvarkymas smulkių pinigų arba kėlimas sunkesnių krovininių nesudaro "esminio skir-tumo" darbe ir nebūtinai duoda teisę vyrai į didesnį atly-ginimą. Įstatymas sako: kai moteris iš esmės atlieka tą patį darbą kaip vyras, privalo gauti ir tą patį atlyginimą.

Ką reiškia "iš esmės tą patį"?

Paaškiname. "Iš esmės tą patį" reiškia, kad sugebė-jimas, pastanga, atsakomybė ir darbo sąlygos, reikalin-gos atitinkamam darbui, yra panašios ir esamį skirtumai yra maži.

Vertinant sugebėjimą, žiūrima į patyrimą, išlavinimą ir mokslą, reikalingą tam darbui. Vertinant pastangas,

kreipiamas dėmesys į fizinę ir protinę įtampą, reikalingą tam darbui. Vertinant atsakomybę, žiūrima į pareigingumą kitų atžvilgiu atliekant darbą.

Įstatymo vykdymas

Vykdydama lygaus atlyginimo įstatymą, Ontario vy-riausybė padidino tarnautojų skaičių įdarbinimo skyriuje (Employment Standards Branch). Jų uždavinys — tikrinti vietoje įmones visoje provincijoje, peržiūrėti atlyginimų praktiką ir tirti jūsų skundus, įteiktus darbo ministerijai.

Toks pat atlyginimas už tokį pat darbą yra jūsų teisė. Tai įstatymas.

Jei norite daugiau informacijų arba turite pagrįstą skundą, skambinkite arba rašykite vietinei įstaigai Employ-ment Standards Branch, Ontario Ministry of Labor.

Jei norite skambinti vietinei įdarbinimo įstaigai (Employment Standards Branch), atsiverskite telefonų kny-gą arba prašykite tarnautojų (Bell Directory Assistance) nemokamo numerio.

Mokėjimas moteriai mažiau nei vyrai už esmėje tą patį darbą yra ne tik neteisinga, bet ir neteisėta.

Ontario
Ministry of
Labour

Employment
Standards
Branch

Robert G. Elgie, MD
Minister

Venecuelos lietuvių jaunimo grupė, dalyvavusi vilniečio kovotojo St. Jan-kausko pagerbime 75-jo gimtadienio proga Nuotr. Br. Deveiklio

400 m., 800 m., 1500 m., 3000 m. bėgimai; 4 x 100 m. ir 4 x 400 m.; šuoliai į aukštį, į tolį, trišuolis, diskas ir jie-ties metimai; moterims: 100 m., 200 m., 400 m., 800 m., 1500 m. bėgimai; 4 x 100 m. estafetė, šokimas į aukštį, šokimas į tolį, diskas ir jieties metimai.

Lengvajai atletikai registruo-tis pas Algį Malinauską 844-7694. Krepšinio rungtynės bus tik vyrams. Lietuvių rinktinė bus sudaryta iš Aušros (Toron-to), Vyčio (Toronto), Neries (Či-kagos) ir Kovo (Hamiltono) klubų. Baigiamosios rungtynės ivyks sekmadienį, liepos 6. Tinklinio srityje lietuviui suda-rys rinktinę moterų komanda iš Vėtros (Čikagos). Neries (Čika-gos) ir Žaibo (Klevelando) žai-dėjų, vyrų rinktinę — iš Neries (Čikagoje) ir Aušros (Toronte) žaidėjų.

Jau gautas oficialus "Ontario Officials Council" šių žaidynių pripažinimas. Taigi, jeigu šios olimpiados proga bus laimėti rekordai, jie gaus oficialų pri-pažinimą ir bus įrašomi į "Onta-rio Records" knygą.

Prie olimpiados prisidėjo ir armėnai. Jau tikrai žinoma, kad dalyvaus jų futbolo (soccer) ko-manda, kuri kanadiečių visuo-menėje turi labai gerą vardą. Turėtų būti įdomios žaidynės tarp jų ir ukrainiečių futbolo komandų. Toronto miesto tary-bos nariai Leluk ir Boytchuk yra vieni iš pirmųjų, davę sutiki-mą būti olimpiados garbės globėjais.

Lėšoms telkti daroma olim-piados loterija. Loterijos bilie-tus platina KLJS ir SALFASS valdybos nariai bei olimpiados komiteto nariai. Jų išdaliniu-mu ir surinkimu pas lietuvius rūpi-nasi lietuvių finansų komiteto atstovas Vidmantas Valiulis. Pirmoji premija — kelionė dvim į Nassau, antroji — spal-voči televizija, trečioji dvira-čiai. Traukimas įvyks liepos 6, sekmadienį, per olimpiados už-darymo iškilmes. Bilietai taip pat bus platunami Toronto pa-rapijose po Mišių ir Lietuvių Na-muose. Pelnu nesitikiama, nes šio įvykio išlaidos labai didelės, tačiau jeigu būtų, nutarta jį pa-skirstyti lygiom lietuviams, lat-viams, estams ir ukrainiečiams, kad tos lėšos būtų panaudotos jų politiniams kaliniams bei jų šeimoms šelpti ir Afganistano pabėgėliams.

Birželio mėnesio pradžioje bus išleista olimpiados progra-ma, kurioje bus santraukos visų tautybių istorijų bei informaci-ja apie jų žymiausius sportinink-us. Taip pat bus detali olim-piados programa. Ją perkant iš anksto, bus speciali nuolaida. Norima kuo daugiau programų išplatinti iš anksto. Programa bus kartu ir bilietas į visus olimpiados sporto renginius. Netrukus pasirodys olimpiados plakatas, kurį projektuoja To-ronto menininkė Aida Vektery-tė.

Šiuo metu rūpinamasi pro-jektavimu uniformos lietuvių komandoms bei pavieniams at-letams, jos gaminiu. Olimpi-nių žaidynių atidarymo iškilmė su uniformuotų atletų bei tauti-niais drabužiais apsiirngusių jaunuolių eitynėmis turėtų su-daryti jaudinančią vaizdą.

Salia sportinių renginių olim-piados metu, bus galima vi-siems dalyvauti olimpiados po-kylyje, kuriam bus apdovano-jamas kiekvienos tautybės iški-kiliausias atletas. Čia taip pat bus proga pasigardžiuoti lietu-vių, latvių, estų, ukrainiečių ir armėnų maisto deriniu pokylio vakarienėje. Kultūrinė dalis taipgi turi savo vietą olimpiado-je: liepos 4, penktadienį, bus tautybių festivalis olimpiados atidarymo proga.

Kurie ras laiko, gali būti tik-ri, kad įdomiai bei turiningai praleis du vakarus ir dvi dienas laisvės olimpiadoje "1980 Free Olympiad" liepos 3, 4-6 d. d. Etobicoke Centennial Sports Complex (Toronto priemiestyje).

Gabija,
Inf. komitetas

Visi dalyvaukime
Laisvės Olimpiadoje
liepos 4-6 dienomis
Etobicoke
Centennial Parke

URSULE PETKUNIENĖ (kairėje) šimtojo gimtadienio proga buvo pagerbta Toronto Lietuvių Namuose Motinos Dienos proga. Jai rožių puokštę ir LN sveikinimą valdybos vardu įteikė B. Bedarfiene. Nuotr. B. Tarvydo

Sprendimai ir laikraštiniųinkai

AL. GIMANTAS

Kartais tenka išgirsti prieštaringas (turbūt su pagrindu), kad šiam autoriui terūpi išskirti problema, visai nesirūpinant, kaip ją galima būtų išspręsti. Tai turbūt tiesa, tačiau neužmirškime, kad visa eilė lietuviškojo gyvenimo problemų nėra jau taip lengvai sprendžiama.

Turime problemų, sudarančių ištisą kompleksą, kuriame nagrinėti reikia specialistų. Lyg ir nederėtų eiliniams spaudos talkininkui jaustis dideliu visų dalykų žinovu ir sprendėju, žinant ir jaučiant, kad paviršutiniškai nagrinėjami niekada neįsprendžiamos.

Iš viso tenka abejoti, ar mūsų spaudos bendradarbių tarpe yra pakankamai kvalifikuotų asmenų, turinčių tikrus atsakymus visoms su gaubiančiomis problemoms.

Kažkaip norėtųsi tikėti, kad nebūtina kiekvieno rašančio pareiga tuoj pat ir išspręsti keliamus rūpesčius. Jei spaudos žmonės giliai išsipainioja į tokias reikalias, kur jie nėra nei žinovai, nei specialistai, jų išvados ar sprendimai gali būti ne tik migloti, bet ir laikada žalingi.

Pvz., jei tas ar kitas spaudos bendradarbis pasisako vienu ar kitu užsienio politikos klausimu, tai jokių būdu nereikia, kad jis tinka tuoj pat užimti užsienio reikalų ministro kėdę.

Reikia sutikti, kad mūsų skaitančios visuomenės tarpe lyg ir vyravauja mintis: jei jau syki iškelia klausimą spaudoje, tai jausk ir pareigą viską išnagrinėti.

neti iki smulkmenų ir maždaug tikro atsakymo. Tačiau tikrovėje tokių augštumų ir autoriteto sunku pasiekti. Gal net ir neįmanoma. Gilesnės ir jautresnės problemos reikalingos ne tik platesnių svarstymų, diskusijų, pažinimo, bet ir visokeriopai pagrįstų studijų. Čia jau aiškiai ne eilinio laikraštiniųinko darbo plotmė.

Paimkime, pavyzdžiui, tam tikro skaičiaus mūsų jaunimo narkotikų vartojimą. Nebūtina šią sunkią problemą išspręsti manymu, jei tokie jaunuoliai neturės pinigų ir visas jų laisvalaikis bus užimtas pozityvia veikla ar sportu, tai automatiškai viskas išsprendžiamai be jokių papildomų pastangų. Vien gražūs žodžiai čia tikrai nėra paveikūs. Kaip lygiai neužtenka teigimo, kad "geros merginos ir geri vaikinai" taip nesielsia ir nežaloja narkotikais savo fizinę bei dvasinę galių. Nemeluokime patys sau ir kitiems, ignoruodami faktus, kad paskutinių kelerių metų laikotarpyje buvo net mirčių, susijusių su narkomanija. Dar liūdniau, kai tos nereikalingos aukos kaip tik sietinos su "geru ir naudingai laiką leidžiančiu jaunimu".

Vadinasi, čia jau neužtenka grynai laikraštinių žvilgsnio, reikia gilesnio nagrinėjimo, platesnės tautos iš visuomeninių, religinių grupių. Jos turėtų padėti mūsų šeimoms, mūsų pačių jaunimui. Čia jau ne laikraštinių, bet jaunimo vadovų, psichologų, dvasiškųjų uždavinys ir atsakomybė.

Atsakymas lenkų "Kulturai"

Lenkų žurnalas "Kultura" Paryžiuje š.m. 1-2 numeryje išspausdino P. Lidos straipsnį apie lietuvius ir lenkus. Tasai straipsnis buvo atspausdintas š.m. "T2" 15 nr. I j atsiliepė Tomas Venclova laišku, kuris buvo išspausdintas "Kulturos" 4 nr. Čia pateikiame paties laiško autoriaus vertimą. RED.

1980, vasario 27
Gerbiamas ir Brangus Pone
Redaktoriau,

"Kulturoje" (1980. Nr. 1-2) išspausdintas P. Lidos straipsnis "Lenkai, lietuviai, baltarusiai". Kaikuriuos to straipsnio dalyse yra man suprantamos ir net kelia mano gyvą užuojautą. Su kitomis grietaitėmis nesutinku. Kai dėl Baltarusijos — apamai paėmus man stinga orientacijos ir žinių (deja, ta graži šalis drauge su Albanija yra viena iš paslaptingiausių Europoje). Čia norėčiau suminėti vos porą problemų, kurios liečia Lietuvą ir Seinus.

1. Savo metu rašydamas apie padėtį Seinu krašte (autorius mini tą mano rašinį), nesirėmiau gandai. Esu buvęs Seinuose ir Punske prieš kelis metus, netgi pažįstu kaikiuriuos tenyksiū žmones, kurių pavardės autorius mini. Taigi turbūt galiu spręsti apie tuos dalykus remdamasis savo apmąstymais bei pastebėjimais.

2. Prieš pirmąjį pasaulinį karą Seinai buvo žymus lietuvių kultūros ir spaudos centras. Tada žino kiekvienas sąmoningas lietuvis — beje, lygiai taip pat kiekvienas sąmoningas lenkas žino Vilniaus bei Vilniaus krašto reikšmę lenkų kultūrai. Užtenka pasakyti, jog Seinu prokatedroje išsisi Seinu vyskupas, vienas iš žymiausių XIX a. lietuvių poetų Antanas Baranaukas. Maždaug tas pat būtų, jei Slovakisk būtų palaidotas Vilniuje. Lietuvių kalbos išsileidimas į Seinu prokatedrą, mano manymu, būtų gražus ir broliškas mostas, išskleidąs bereikalingą įtampą ir pabrėžtų dvikalbio ir dvikultūrio senosios Respublikos kampo tradicijas.

3. Autorius cituoja nuomonę, kad "įvesti šiandien lietuvių kalbą į Seinu prokatedrą, reiščia rytoį prijungti, suprantama, "savanoriškai", Seinu kraštą prie SSSR". Šią nuomonę aš laikau naivia. Kažkaip negirdėta, kad kokio nors krašto prijungimas prie SSSR prasidėtų nuo leidimo melstis, dargi melstis sovietų aplamai nemėgstančios tautos kalba. Tai būtų pirmasis toks atvejis istorijoje. Be abejonės, sovietai yra gudrūs, bet gal vis dėlto ne tiek. Tačiau jie gali tydomis išnaudoti egzistuojančią įtampą (juo greičiau derėtų ją išsklaidyti).

4. Lietuvių kultūrinė ir tautinė padėtis Lenkijoje nėra nepalyginti geresnė už lenkų padėtį Lietuvoje. Lenkijoje leidžiamas lietuviškas laikraštis "Aušra" nėra augštesnio lygio už Vilniuje leidžiamą "Czerwony Sztandar". Bandyta lietuviškai leisti kažką geresnio, bet sutrukdė Lenkijos cenzūra. Egzistuoja lietuviškas licejus Punske, bet egzistuoja ir daug lenkiškų mokyklų Vilniaus krašte (beje, ir licejaus, ir tų mokyklų lygis yra vienodas ir gana siaubingas) etc.

5. Jeigu ir esama prievartinio lenkų lietuvinimo atvejų dabartinėje Lietuvoje — jie nėra dažni. Pasitaiko (irgi neperdažniausiai) savanoriško lietuvinimo atvejų, kurie vargu ar yra sovietų valdžiai naudingi.

6. Šiandien Lietuvoje esama tendencijos lietuvininti kaikiurias senosios Respublikos ir net vėlesnių laikų kultūrinio gyvenimo figūras, jeigu jos veikė Lietuvos teritorijoje. Principiškai su tuo nesutinku ir daug sykių esu apie tai rašęs. Bet, aišku, čia pasitaiko paribio atvejų, kuriuos sunku klasifikuoti, juo labiau, kad dabartinės savaitės laikams netinka. Šiaip ar taip, nei lenkams, nei lietuviams nederėtų piktintis dėl skirtingos rašybos. Lenkai visada rašys "Wilno", o ne "Vilnius" (pats tai darau rašydamas lenkiškai), lygiai kaip lietuvis niekada nepasakys "Krakow" — pasakys "Krokuva". Tai tradiciniai dalykai, susiklostę dar viduramžiais. Tas pat liečia daugelio pavardžių rašybą. Beje, autorius kiek "sulenkina" mano paties pavardę, du sykius rašydamas ją su "w", kurios lietuvių rašybą nepažįsta. Žinoma, dėlto nei trupučio nesipiktinu.

Su pagarba ir geriausiais linkėjimais

Tomas Venclova

"Nerija" į Pietų Ameriką

AURELIJA BALASAITIENĖ

Per pastarąjį dešimtmetį įvyko savotiškas tarpkontinentinis lietuvių santykių atnaujinimas, kuriame lietuviškasis jaunimas suvaidino nemenką vaidmenį. PL Jaunimo Sąjunga ir PL Bendruomenė tą ryšį užmezgimą bei atnaujinimą skatino kongresais, darbu, žodžiu, materialinėmis ir moralinėmis priemonėmis.

Ankstąjį pavasarį Š. Amerikoje gastroliavė iškilūs P. Amerikos dainos ir šokio vienetai — Montevideo "Ažuolynas" ir Buenos Aires "Zibutės" ne tik suteikė didelio estetinio pasitenkinimo savo pasirodymais, bet ir užmezgė asmeninius ryšius.

Klevlando "Nerija", vokalinis studentų ir jaunų profesionalų ansamblis, nuo pat jo įsteigimo pradžios vadovaujamas Ritos Klorienės, tolimosios Argentinos viešnios globojo, jas pasitiko ir su daina išlydėjo. Atsisveikinimas praėjo kvietimo ir tolimesnio bendravimo nuotaike. Globojamos PLB valdybos, Klevlando nerijietės š.m. birželio 5 d. rytą išskrenda į pietus. Pirmasis sustojimas bus Venecueloje, Karako mieste, kuriame įvyks du koncertai — vienas lietuviams, o kitas vietinei publikai. Žinant Venecuelos lietuvių sugebėjimą organizuotis, reikia tikėtis, kad koncertai praeis su dideliu pasisekimu.

Iš Venecuelos "Nerija" skrenda į Bogotą, o iš ten į Rio de Janeiro, kuriame koncertas nėra numatytas. Jos tės savo kelionę į Sao Paulo. Po to koncertuos Buenos Aires. Paskutinį koncertą duos birželio 22 d. Montevideo mieste.

Rita Klorienė papasakojo, kaip "Nerija" ruošiasi savo tolimoms gastrolioms. Ryšium su gastroliu data kaikiuriuos nerijietės turėjo nugalėti visą eilę sunkumų. Visą nugalėjusios įtemptai rengia idomų ir turiningą repertuarą. "Nerija" dainuos liaudies dainas, tėvynės dainų pynę, pailiustruotą skaidrėmis (originali naujovė), klasi-

kines dainas ir keletą dainų ispanų bei portugalų kalbomis.

Net išsigaudo patyrusi, kad "Nerijos" kelionės samata siekia 25.000 dolerių. PLB valdyba paskelbė rinkliavą tai kelione finansuoti. Į samatą įeina tik kelionės išlaidos, o visas kitas asmenines išlaidas nerijietės privalės padengti pačios. Savaimis suprantama, kad tokios sumos aukomis surinkti nepavyks. PLB valdyba, globojanti "Nerijos" išvyką, stengsis trūkumus padengti. "Nerijos" vadovybė ir Klevlando LB apylinkė kreipiasi į visus lietuvius su prašymu paremti aukomis "Neriją". Čekius rašyti: Lithuanian Community vardu ir siųsti įdinininkui St. Astrauskui, 351 Bliss Hill Rd., Willowick, Ohio 44094, USA.

"Nerija" remtina ne vien dėlto, kad savo daina yra suteikusi ne vieną estetinio pasigėrėjimo valandą daugumoje mūsų kolonij, bet ir todėl, kad visos jau gimusios ir augusios už tėvų žemės ribų, ją pažinusios tik iš tėvų pasakojimų ir mokyklų, tėsia lietuviškos dainos tradiciją. Net sunku yra suprasti, kokia jėga, nepasiduodanti laiko bėgimui nei aplinkai, jas tam darbu skatina ir įkvėpia.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario
Tel. 533-7954

PEEL CHATEL 2180 Hurontario St. 279-7943

RONCESVALLES CHATEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORK CHATEL 2507 Bloor St. W. 763-3130

Turner & Porter

PRINTING SHOP

PRINTING SHOP

PRINTING SHOP

PRINTING SHOP

PRINTING SHOP

PRINTING SHOP

KLK krašto valdybos pirm. J. R. Simanavičius įteikia baigimo pažymėjimą Hamiltono Vyskupo Valančiaus mokyklos mokinėi Elenai Rukšėnaitė; šalia stovi mokyklos vedėjas K. Milleris. Nuotr. J. Miltenio

KAIMYNAI

NOVELĖ
P. STYRA

Senelis pasakojo, kad prie Pašiekštės Degimų kemsynėje tarpe vėtralauių karklais, nendrėmis, gerviu uogienojais apaugusiuose liūnuose gyvena raganos ir iš pragaro išvartys tinginystę nusikaltusios piktosios dvasios.

Gyventi tokių valkatų kaimynystėje tikras vargas. Nežinau, kuomet kerštujančių iškištadančių išvapu painingon būsi pastūmėtas, išjuoktas, suniekintas.

Tuoju po karo Ušelių Benediktas raiste beslaminėjančiam velniukščiui už pasakytą į akis teisybę kūno ir sielos gyvasties tik per plauką neprarado. Geras, teisingas ir nemelagis žmogus. Pačiame Gavenios viduryje po sunkaus dienos darbo malūne tik trupučiuką teutruko karčiamėlėje atsikvėpti. Gerokai jau sutemus, gražiausioje mėnesienioje grįždamas į namus, Benediktas, nuovargio pagautas, prisdūdo vežime. Pelkyne, prie pat klaurymų, kurios ir per didžiausius žiemos šalčius neužšąla, tik strykt juodai margas ožiukas užsoko ant vežimo. Benediktas šlapią, purviną ožiuką pridengė kailiniu skvernu ir paglostė užjaudamas.

— Nabagėlis paklydęs, sušalęs. Galbūt ir iš namų išvartys snieguotos žolėlės pasiskabinėti? Tikriausiai ir alkanas. . . Pakištą užsilikusios juodos duonos žiauberlę ožiukui nenorom uostinėjant, Benediktas, lyg ir pašiepdamas, gyvulėlį subarė.

Pats kaip koks išverstas odas, neturėdamas vietos, valkiojosi naktimis po raištus. Apšidrasęs, susivėlęs, degutis ir kempinijū dūmais dvoki. Pagaliau ir atrodai kaip tikras pragaro nelabasis. Kas žino, o gal iš tikrųjų toks kietasprandis ir esi?

— Žiūrėk tu man! — Kaip greitai kaimynas mane atpažina. Bičiuliškai pasinėskant, ir tai paties vežime, patarčiau sveikam nekaišioti nosies nei savo reikalus, apie kuriuos tikriausiai nieko neįsmanai. Galiausiai, neužgaudiodami vienas kito, vėsmėms kiekvienas savo amatu. Tuomet ir taika, kaip dera geriem kaimynams, būtų tikresnė, — piktokai atšovė ožiukas.

Zmogelis, didžiausios baimės apimtas, iškrito iš vežimo. Ir čia pat, kelio pagriovyje, bjauriausios šmėklos kaulėtomis, gaurais apaugusiomis rankomis į sučiupo ir norėjo šakėmis nusmeigti. Benedikto laimei šakės buvo jau gerokai apduliosios ir per storus žieminius kailinius nelindo.

Vėliau pro šalį važiuodami kaimynai rado Benediktą apdraskytu veidu, visą drebantį iš baimės, pasislėpusį griovyje. Arkliai į namus sugrįžo tik rytojaus dieną su tuščiu vežimu šlapi, kaip ežere išmaudyti. Paskui piktai žmonių liežuviai dar ilgai vargšą plakė: esą jis pats jausmų miestelyje vertelgoms pardavė ir pinigus karčiamoje pragėrė.

Per Anūprų Juzės vestuves niekdaros dar skaudžiau kaimyną išjuokė, purvais apdrabsė. Jaunavedžiams ir palydai vos tik šventovėn išvažiavus, nelabasis per kamino skylę bebajigantį kepti veršuką išsitraukė. Paskui nebuvo kuo svečių vaišinti, ir Anūprai iš gėdos prieš visą giminę ir kaimynus turėjo akis svilinti. O kad juodargis, neprašytas pragaro svečias, į Anūprų namus tikrai buvo iš-

sukęs, visa parapija žinojo ir šaipėsi.

Zvirblaičių Agnieškutė jokiais nedorais nekaltų žmonių apšnekėjimais neužsiima, bet ir teisybės neslepia. Dievobaiminga, skaisti, dar neištekėjusi mergelė. Jau kelis aštirus brūkšnelius įrėžus į ketvirtosios dežimties kryželį po taip nenusisekusių Anūprams vestuvių. Pataikūniškai, saldžiuvaudama varpininkei špitolėje pašnibždomis pasakojo:

— Tuoju po Juzės jungtųjų, kol žvakės šventovėje buvo dar neužgesintos, ilgėliau pasimeldžiau. Dar kiek užtrukau senelių namuose sergančios lankydamas. Apie pusiaunaktį, klampsnodama į namus pakluonėmis, Anūprų sodyboje pro pravertas kiojimo duris žvakės šviesioje, tetulytė šventa, aguonė balčiausia, pragaru neatperkamų nuodėmių ežerą mačiau. . . Gėda ir pasakoti, kaip pajodžargos vyrai ir doros nebežinančios merginos, nepadoriai susizargstę į poras, armonikai grojant šoko, bučiavosi ir nesavais balsais dainavo. O šviežiai apkeptos veršienos kvaupas, besiverždamas pro kiojimo durų sąsparus, taip ir erzino pasninko iškankintą gomurį bei uoselį.

— Tai ką ir besakyti! — tęsė Agnieškutė, — pats kvailiausias vištvanagis velniukštis, nutvėręs skanų veršiuo kepsnį, nepraleistų progos su draugais pasmaguriauti. Neuzilgo pats Anūpras, besirušdamas jaujoje džiointilinus, rado apgraužtus veršiuo kaulus, kaladėn išpraustą žvakių, tuščią alaus statinę ir sudraskytos armonikos spaudukus. Taip vargšas ir neturėjo ramybės kiojime. Neretai po išnaktų rasdavo nupjaustytus spragilus, sulaužytas šluotas ir kažin kokių ragu užterštą orą.

Pagaliau Advente, prieš pat Kalėdas, paryčiui visas kiojimas paskendo liepsnos ir dar su nebaigtais kulti javais sudėgė iki pat pamatų. Kaimynai, atskubėję nelaimės vieton, begesindami gaisrą rado akmenų sukrautame žaidre sudėgusio kubilio lankus, trikojų, didžiulį puodą, pridengtą skarda, ir nuo liepsnų kaitros susiraisčiusius degtinė lašinti vamzdelius. Taip kerštujančios apylinkėje raganos, susidėjusios su pragaro niekdariais, Anūpro kiojimą pavertė pelenais. Bėgi, kaip Agnieškutė prasiardavo, tokios pragaro baumės Anūpras ir buvo vertas. Ji sakė:

— Šykštuolis! Turta bekraudamas, sielos išganymu visai nesirūpino; šventomis dienomis, ypač per atlaidus, žardyje pasislėpęs su aitvarais kurtomis lošdavo; samdinių užstarnautą mėsos pavilgą tik eriukų kojomis atsilgyndavo. Sergančią žmoną badu numarino. Ant kapo vietoj prideramo puošnaus paminklo mažą medinį kryželį tepastatė tik kirviu aptašytą. Kalėdai šventovės tarnams po nepilną grūdų sietuvę teskirdavo. O grūdai, neduok jau Dieve! — vienos atliekos, tik pajuokai surinktos.

Našliu pasilikęs ir nežinia ko jieškodamas Anūpras trankėsi su piršliu po jam nežinomus pasviečius. Ir Agnieškutei išdriso pasipiršti. . .

Visos Anūpro nedorybės iškilo aikštėn. Tiksliai susvertos ir po keliasdešimt kartų Agnieškutės bei kaimo moterėlių perskačiuotos. Visiems į akis smingančios, kaip Trijų Kara-

lių vardai, balčiausia kreida užrašyti ant pirkios durų.

Anūpras, liežuvių ir vienašvės genamas, jautė, kaip sunku verstis ūkyje be savos šeimininkės rankų. Pagaliau jis ryžosi lemiama žingsniui. . .

Sutartos užrašų dienos rytą, pasikinkęs ilgakartį bėriuką į karklubomis užkaišytas vežėčias, tikras pasisekimu, švelnių pagundų glostomas išdardėjo Anūpras būsimosios kiemo vartų pusėn. Anūpro nelaimė, galbūt ir vėl nelabasis bus pasipainiojęs ir dar kartą koją paikišęs?

Pamačiusi vežėčiose šiaudais apsikraigusį, kaip samanosė pumpsantį baravyką Anūprą, ašarodama mergina sprūdo atgal į pirkios vidų.

— Kad jis kur nesulauktų, šitas kūtvėla! Ar aš nesakiau, kad jis raganų apkerėtas. . .

Iš tikrųjų, kas gi matė, kad Zvirblaičių vienturtė, su didžiausia pasoga ir nesukačiuojamu kračiu Pašiekštėje mergina, užrašams vyknt vežėčiuose!

Kaimynės žinojo, kad Anūpras turėjo puikiausią bricką, dailiai nudažytą, rožytėmis ir raudonais dryželiais išmargintą, bet dėl savo šykštumo ir nežinios kam, kaip vagis, laikė paslėpęs ją daržinės pašūtrėje, senų linų kuleliais apkovęs.

Po visų jį ištikusių nelaimių, piktų apkalbų ir taip nenusisekusių kaimynystėje piršlybų Anūpras ėmė nekankrauti. Supratęs, kad turtas ir išsidumas kaip po naši pastūmės visiškai užuomarštini, pasikvietė ir vėl piršlį talkon, bet nebeįėjojo kažin kokio kračio ir pasogos. Netrukus gretimioje parapijoje rado liekną kaip nendrę merginą, išmintingą, dailiai atrodančią ir vis dėlto su nemaža pasoga. Tad greitai apsisprendė, kad bus gera ir verta pagarbos žmonelė.

Užbaigęs žiemkenčių sėją, kaip ir dera šimtamargiui ūkininkui, Anūpras priruošė putojančio alaus statines. Susikviets plačią giminę ir rimtus, nepašaipūnus kaimynus, pasamėdęs muzikantus, nors ir be užsakų, iškėlė triukšmingas vestuves.

Nelauktas Anūpro pasisekimas ir graustinu nudundėjęs vestuvių garsas per visą Pašiekštę Agnieškutei kėlė pavydą. Mat, pagal seną žmonių išmintį: jei nemoki siūlų sukti, rankose lieka tik spaliojų pakulų gniužulys kraičiui.

Pavasarij tik švelnesniam vėliui padvelkus ir varnėnams inkiluose iš naujo pradėjus sukuti lizdus, Anūpras sutaisė nuo kaimynų skiriančią tvorą, kad per kažin kieno padarytus spragas nelandžiotų raganos ir kitokie nevēkšios.

Stud. ARVYDAS ŽYGAS, Moksleivių Ateitininkų Sąjungos pirmininkas, kalba Toronto ateitininkams

Simon's TELEVISION

2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam "ADMIRAL" ir kitų firmų televizijas bei "stereo" aparatus. Turime lietuviškų pokštelių ir suvenyrų.

Naujas lietuvių kelionių biuras

Simon's Travel Service
kviečia keliauti kartu!
1980

Vilnius — spalio 3-11
Vilnius — lapkričio 3-11

13 dienų su giminėm!

Vilnius — Ryga liepos 8-22 — (dainų šventė Vilniuje)
Vilnius — Ryga rugsėjo 1-15
Vilnius — Ryga gruodžio 22 — sausio 5, 1981

Kelionių ir viešnagės metu teikiama visapusiška pagalba

Mūsų biuras sutvarko dokumentus, reikalingus iškvietimams vizitui.

Tel. 537-3060 arba 532-8772

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2
(Kelionių biuro registracijos numeris — 1835961)

Cikagos Lietuvių Operos "Pajacų" spektaklyje. Iš kairės solistai: J. Savrimas, M. Momkienė, St. Baras, A. Brazis ir choras

"Yra šalis" - arijos ir dainos

Pirmoji solistė Praurimės Ragienės plokštelė

IZA MOTEKAITIENĖ

Gegužės 10 d. Tautiniuose Namuose Čikagoje šampanu "pakrikštytas" Praurimės dainos "pirmagimis". Pati Praurimė su savo vyriausiaisiais vaikų šeimininke V. Mažeikiene spindėjo džiaugsmu, sveikindamos ir primindamos kiekvieną atsilankiusį.

Buvo paruošta puiki šiai progai programa, kuriai vadovavo Leonas Narbutis, šios plokštelės techninis redaktorius. Vaikių metu pademonstruota iš plokštelės titulinė Praurimės daina, kurios muziką sukūrė (Vaičiai poezijai) kompoz. P. Šopaga, gyvenantis Toronte.

Leidusi išgirsti dar porą dainų padainavo plokštelėje nesamų ir pati solistė Praurimė — lygiai skambiu, lengvu balsu, aiškia, taisyklinga tartimi; "Žibutes" dainuodama prisiegio kiekvienam rėmėjui bei talkininkui po žibutę (akompanavo Manigirdas Motekaitis). Publika abudu lydydavo ovacijom. Akompanavusio styginio ansamblio kvartetas atliko ištraukas iš Mozarto "Eine Kleine Nacht Musik". Tik gaila, kad įkaitusi publika nepajėgė su tinkama rimtimi išskaityti šio nuostabiai gražaus kūrinio.

Sveikinimų dalyje kalbėjo muzikinis plokštelės vadovas ir dirigentas, vienas jauniausių muzikų Čikagoje Arūnas Kaminskas, buvęs Manigirdo Motekaitio mokinys. Jis apibūdino plokštelės dainas bei arijas. Didelė staigmena buvo plokštelės iniciatoriaus dr. Leonido Rago bei jo šeimos paskirta ir čia pat įteikta Arūnui Kaminskui vienkartinė stipendija — \$1000 iš vakarienių pelno. Tai buvo gražus Ragų šeimos mostas.

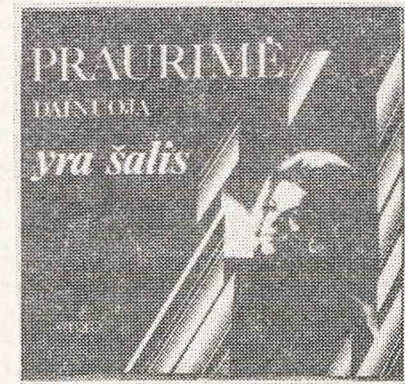
Praurimės šeimos vardu labai gražiai ir kukliai pasveikino solistę jos sesuo Vanda Petkienė, sakydama, kad su šia plokštele Praurimė neįkoptų į pasaulinio garso žvaigždės, tačiau lietuviškai Čikagai ir savo giminei ji pasiekė pilną pripažinimą. Vėliau įvykių ir dabartinė Praurimės dainavimo mokytoja Iza Motekaitienė palinkėjo nedingti žvaigždute dainos meno platybėse ir nepaliaujamai siekti didesnės tobulybės, palikti visą savo dainų kraitį kaip palikimą Lietuvai.

Plokštelėje įdainuota: "Beržai, berželiai" — muz. Metrikienės, poezija Putino; "Gegutė" — Metrikienės — Metriko; Birutė iš operos "Birutė" — Petrausko — Zemkalnio (arž. Strolis); "Dainos, muzika ir gėlės" — Metrikienės — Lamberio; "Sofijos malda" iš operos "Radvila Perkūnas" — Karnavičiaus — Sruogos; "Skamba, skamba kanklės" — Gruodžio — Jakubėno (arž. Jančio); "Nedvelk, vėjelai" — Jančio — Aisčio.

Antroje plokštelės pusėje: "Yra šalis" — Šopagos — Vainičio (arž. Jančio); "Ugnelė" — Bražinsko — Baltakio (arž. Jur-

gučio); "Vėl sakysiu" — Jonušo — Karvelytės; "Daug pavasarių" — Gudauskienės — Tulauskaitės; Katkuvienės daina iš operos "Radvila Perkūnas" — Karnavičiaus — Sruogos (arž. Janičio); "Tremtinys" — Šopagos — Strikačio (harm. ir smuiko obligato Jakubėno, arž. Rago); "Mylėk, lietuvi!" — Šopagos — Maironio (arž. Jančio).

Didesnė plokštelės dainų dalis palydima styginio ansamblio: Povilas. Matukas — pirmu smuiku, Leonidas Ragas — antru smuiku, Ronald Baumgardner — viola, Susan E. Rosamiller — violončele, Zigmantas Dūda — dvigubų bosu ir Leonidas Ragas — klarnetu. Kitoms dainoms akompanavo Manigirdas Motekaitis. Linkėtina, kad ši pirmoji grynai lietuvių kompozitorių ir poetų plokštelė, įdainuota skambiu, jaunu balsu, pavyzdinga dikcija, suskambėtų kiekvieno lietuvių širdyje.

Zenta Tenisonaitė

Rudens saulė

Velyca vasara atėjo netikėtai ir švelniai pabučiavo į skruostas. Atsimenu staiga jaunystę tą saulėtą, kada akims dar vis žydėdavo dangus.

Kada širdis galėdavo pakilti į erdę, Kada dvasia įgaudavo sparnus, Kada stebuklo rodėsi jaunatvė, Toli dar laukė vakaras tamsus.

Šiandien tikrai velyca rudens saulė kaip sena draugė kyposi švelniai. Gyvenimas dažnai parodo tik apgaule.

O laimės žiburėlių nematai...

1979

Debesys

Debesys, kaip šaltinio vanduo, alsuoja mano kūne. Vandens fontainai, kriokliai ir kalnų upės aidi kaip tėviškės girios... Debesys glosto mane lietingais pirštais ir plaukia atgal (kaip ir aš) į amžinį laiką VANDENYNĄ...

1980

Taip atrodė stovyklinių laikų lietuvių savaitraštis "Žiburiai", ejęs Vokietijoje, Augsburgio mieste, nuo 1945 iki 1949 metų

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

LIETUVIŲ FOTO ARCHYVAS

Čikagoje į savo filmų seriją "Dvylika didžiųjų lietuvių" yra įtraukęs filmą ir apie Kalifornijoje gyvenantį poetą Bernardą Brazdžionį. Paruošiamieji darbai jau pradėti. Šiam tikslui lėšas teikia JAV LB Vakarų apygarda. Norima, kad jų užtektų ir paties B. Brazdžionio ar apie jį parašytos knygos išleidimui. Filmu ir knyga būtų prasmingai įamžintas didysis mūsų išeivijos bei tautos daininys. JAV lietuvių savo aukas gali atskatinti nuo pajamų mokesčio. Tokiu atveju čekis turi būti rašomas: Lithuanian American Community of USA Western Division, c/o Lithuanian Educational Council of USA, Inc. Auktas prašoma siųsti Antanui Adomėnui, 2319 Michigan Ave., Santa Monica, Cal. 90404, USA.

PROF. DR. VYTAUTAS KLEMAS buvo vienu pagrindinių kalbėtojų Jungtinių Tautų konferencijoje Kostarikos sostinėje San Jose. Čia balandžio 21-30 d. d. 900 atstovų iš 42 šalių svarstė technologijos pritaikymą besivystančioms tautoms. Šiuo metu dr. V. Klemas atlieka pajūrių tyrinėjimus Kostarikoje ir Panamoje.

A. a. NADAS RASTENIS, visuomenininkas, žurnalistas ir poetas, mirė gegužės 10 d. Baltimorėje, sulaukęs 89 metų amžiaus. Buvo kilęs iš Šveicarijos apskritys, į JAV atvykęs 1911 m. Čia pradėjo dirbti medvilnės audykloje, atliko karinę prievoles. Augstesniąją Huntingtongo mokyklą Bostone baigė 1921 m., teises studijas Bostono universitete — 1924 m. Advokatura vertėsi Baltimorėje, Klevelande ir vėliau vėl Baltimorėje. 1943-46 m. buvo pirmuoju lietuvių atstovu Marylando parlamente Annapolyje. Reikiškes lietuvių socialistų, tautininkų, SLA bei kitų organizacijų veikloje. Eilėraščių pradėjo kurti ir skelbti spaudoje nuo 1917 m. lietuvių kalba, nuo 1922 m. — anglų kalba. Yra išleisęs savo poezijos rinkinį "Trijų rožių šventė", išvertęs anglų kalbon Lietuvos himną, vysk. A. Baranauško "Anykščių šilelį" ir K. Donelaičio "Metus". Palaidotas gegužės 14 d. Baltimorėje.

LA kauniečius pakvietė į 10 dienų trukusią Lietuvos dramos teatrų šventę "Vaidiname darbininkams". Šventėje dalyvavo ir A. Kolaso dramos teatras iš Vitebsko su V. Karatkevičiaus drama "Kostas Kalinauskas". Pereinamasis šventės prizas — kilimas su jaustais žodžiais "Darbininkai — teatru!" įteiktas Panevėžio dramos teatrui už W. Faulknerio ir A. Camus pjesės "Rekviem vienuolei" spektaklį, režisuotą J. Miltinio.

"RYGOS" FOTOSTUDIJA Latvijos sostinėje surengė septynių kauniečių fotografų meninių nuotraukų parodą. Kiekvienas jų buvo išstątes septynių darbų ciklus: A. Macijauskas — "Veterinarijos klinikoje", J. Kalvelis — "Kopos", R. Rakauskas — "Žydėjimas". Parodoje taipgi dalyvavo jaunesnieji fotografai — R. Požerskis, V. Gvozdas, V. Sonta ir R. Juškevičius. Iš Rygų paroda bus pervežta į kitus miestus.

VILNIAUS BALETO TEATRE "Gulbių ežero" ir "Anos Kareninos" spektakliais buvo pagerbtų kūrinių darbo dvidešimtmetį švenčiantys baleto solistai — Leokadija Aškelovičiūtė ir Raimondas Minderis. Jėdavo yra baigę choreografiją. Vaganovos mokyklą Leningrade, sukurę daug pagrindinių vaidmenų, sukūrė lietuviškame baletiname filme "Eglė žalčių karalienė". Koncertines išvykas iš baleto šokėjų pora yra turėjusi abiejose Vokietijose, Bulgarijoje, Čekoslovakijoje, Egipte ir Italijoje.

VENGRŲ RASYTOJŲ KNYGAS į lietuvių kalbą verčia Janina Išganaitė, savarankiškai išmokusi vengrų kalbą. Jos dėka Lietuvoje buvo išleistas F. Jošio "Kapitonas Tenkešas", J. Erkenio "Tofų šeima", D. Iljeso "Šandoras Petefis". Vengrijos autorių teisių agentūra "Artisjamas" J. Išganaitę už jos vertimus atsiuntė 6.000 forintų premiją.

VIDURINIO SIBIRO MIESTUOSE balandžio 3-14 d. gastroliauo smuikininkė A. Vainūnaitė ir violončelistas A. Vasiliauskas. I dešimties koncertų programa jėdavo įtraukę J. S. Bacho, L. Beethoveno, M. Ravelio, Z. Kodajaus ir J. Juzeliūno kūrinius.

FOTOGRAFIJOS MENO DRAUGIJOS salone Vilniuje įvyko žinomo italų fotografo Franco Fontanos darbų paroda, kuriai jis buvo sutelkęs 67 spalvotas nuotraukas, daugiausia atspindinčias Italijos architektūrą ir peizažą.

KAUNO IR VILNIAUS DRAMOS TEATRAI pavasario progą pasiekė scenomis. Per mėnesį laiko trukusias gastroles kiekvienas teatras suvaidino apie 50 spektaklių. Vilniai — J. Kauną buvo atvėžę Justino Marcinkevičiaus "Mazų vėdą", B. Sruogos "Milžino paukštelis", I. Dvorneko pjesę "Veranda miške", K. Sajos tragediją "Ubagų sala", J. Anouilh tragediją "Antigonė", K. Goldonio komediją "Juokingas nuotykis" ir J. Svarco pjesę "Raudonkepuraite". Išvykoje dalyvavo aktoriai — M. Mironaitė, H. Kurauskas, R. Adomaitis, J. Kavaliauskas, L. Noreika, M. Rastekaitė, J. Berūkštė, J. Meškauskas ir kt. Kauniečiai savo gastroles Vilniuje pradėjo esant M. Unto pjesę "Svarbiausioji repeticija". Jų išvykos repertuare taipgi buvo H. Ibseno drama "Staitytojas Solneas" (pagrindinį vaidmenį sukūrė kino aktorius J. Budraitis), rež. J. Vaitkaus inscenuota vengrų klasiko F. Molnaro apysaka "Palo gatvės berniukai", M. Martinaičio poezijos motyvais sukurta V. Grigolio montažas "Maži žmonių gyvenimai", J. Grušo "Barbora Radvilaite" ir "Unija", K. Sajos "Šventėžeris".

V. Kst.

Gliaudos "Perlojos respublika"

PR. NAUJOKAITIS

Džukų draugija Čikagoje 1978 m. buvo paskelbusi romano konkursą. Siužetas turėjo būti iš Džukijos gyvenimo. Vertintojų komisija (Č. Grincevičius, D. Kučėnienė, kun. I. Urbonas ir kun. J. Borevičius) visais balsais premiją pripažino Jurgio Gliaudos romanui "Perlojos respublika". Tema yra istorinė, nes 1918-1920 m. tikrai Perlojoje ir apylinkėse veikė ginkluota savivalda, gynusis nuo lenkų, vokiečių, plėšikaujančių buvusių rusų belaisvių (plėčių), turėjusi savo administraciją, teisimą, mokyklą ir pasivadinusi Perlojos respublika. Perloja yra pietinės Lietuvos miestelis, dar senais laikais įsikūręs prie Merkio upės tarp Varėnos ir Merkinės, senovėje turėjęs pilį ir garsų kunigaikštį Perlių, gavęs Magdeburgo teises ir turėjęs gana daug gyventojų. Tačiau Lietuvai kuriantis tebebuves tik nuošalus pakraščio miestelis, kurio centrinė Lietuvos valdžia ilgai nesiekė ir negynė nuo plėšikaujančių priešių. Dėlto narsūs džukai ir organizavosi į pajėgią savivaldą.

Daug premijų laimėjęs Jurgis Gliauda ryžosi atvaizduoti tos "respublikos" kūrimąsi ir veiklą. Romanas neapima viso "respublikos" gyvavimo laikotarpio. Vaizduojami įvykiai nuo 1918 m. vidurio iki 1919 m. vasario mėnesio, kai Perloją užėmė bolševikai. Autorius yra gerai susipažinęs su vietos geografija, atkuria gamtos, miestelio ir kaimų vaizdus. Parodo net tikrus istorinius asmenis, kaip "respublikos" pirmininką Česnulį, "karo vadą" Lukoševičių. Dauguma veikėjų tėra tik literatūriniai personažai. Jų yra gana gausūs būrys. Fabula kuriama apie centrinių romano veikėjų Tada Grigą, grįžusį į gimtinę Perloją iš bolševikių revoliucijos sugriautos carinės Rusijos ir rusų kariuomenės, kurioje įsigijo kulkosvaidininko specialybę ir už narsumą gavo šv. Jurgio kryžių. Tadas į Perlojos rūpesčius įsitraukia pamazū, kol pagaliau tampa vienu narsiausių kovotojų. Česnulis, Lukoševičius, Svirkas — vadovaujantieji asmenys, atrodo, kiek daugiau mokslo ragavę. Perlojiečių patriotizmo žadintojas yra ir buvęs daraktorius Grušnys — visada švariai apsišukęs, tvarkingai apsiropkęs. Senovės padavimais ir legendomis gyvenęs senukas Židonis yra dabartinės jungtis su Perlojos praeitimi. Aktyvus "respublikos" kovotojas yra senas miestelio gyventojas Pilsdis, atidavęs vietinei kariuomenei savo arklių ir roges, žuvis per didįjį lenkų užpuolimą per Tris Karalius.

Idomi yra Klimkų šeima. Senieji Klimkos yra išmintingi senosios kartos atstovai. Sūnus Gasparas nelinkęs į kariškų dalykus, bet jis yra gimęs liaudies menininkas, drovėjas, visokių pagražinimų meistras. Bet jo sesutė Agulė yra gimusi karžygė drąsuolė, išsigėdusi išmokti šaudyti kulkosvaidžiu, tapusi nepamainoma Tado pagalbininke kovose. Tado ir Agulės drau-

gystė išauga į meilės istoriją, reikalingą romano siužetui. Agulė prieš susidraugavimą su Tadu ėjo ir miestelio žvalgės pareigas. Panašiose pareigose žuvo Agulės draugė Puodžiukyn Verulė.

Tai ir visi individualūs Perlojos veikėjai, kovotojai, išsiskiriantys iš tų bevardžių vyrų ir moterų, kurie budi užkardose, rūpinasi kasdienine buitimi, renka iš šventovės lietuviškai giedoti, kad lenkuojantis kunigas turėtų nutraukti lenkišką pamokslą. Tie bevardžiai gausiai renka iš parapijos sueigą, renka komitetą, klausio savo vadų.

Perlojos gyvenimo panorama romane atskleista gana gyvai, vaizdingai. Trobos, tiesa, šiauriniams stogais, žemė prie smėlio. Kalbama apie griukius, tačiau griukų košę valgančių autorių nevaizduoja. Jis rodo ant stalo kraujamas dešras, kiaušinius, spurgučius, kvietinius kukulaučius, sūrius, sviestą. Tas ekonominio gyvenimo pagražinimas laikytinas autoriaus poetine vizija, harmoningai sujungiančia herojinę Perlojos praeitį su dabarties pažanga, noru svetimiečius nevergauti, o patiems savo jėgomis statyti šviesą ir turtingą gyvenimą. Ir senoji, dar Vytauto statydinta maumedžių ir skeletinių lentų šventovė su skambančiu varpu yra praeities balsas, šaukias ir laisvę ir rodo kelius į naujųjų laikų paminklus.

Prie samonėje ilgai išliekančių epizodų skirtingi: giedojimas šventovėje per lenkišką pamokslą, parapijos komiteto rinkimas, lenkų nugalėjimas Trijų Karalių dieną, Tado piršlybos Klimkuose, senųjų Klimkų laikysena ir išmintingi atsakymai piršlybų metu, Tado tėvo persilaužimas iš abejingumo į patriotizmą. Išorinių įvykių romane nėra gausu. Miestelio gyvenimas, nors ir pilnas pavojų, plaukia palyginti ramiai, lyg pro šalį tekąs Merkio ar mažesnių upelių vanduo. Vaizduojami žmonės yra nuosirdūs, atvirai, dori ir solidariai, be blogų polinkių, be siauro egoizmo.

J. Gliauda Perlojos vaizdus atskleidžia niekur neskubėdamas, lyg prisiderindamas prie

Atsiųsta paminėti

Marija Aukštaitė, ISEIVĖ. (Apy-saka, vaizduojanti prieškarinės išeivijos moters pergyvenimus). Viršelį piešė dail. J. Juodis, kalbą peržiūrėjo Č. Senkevičius, surinko "Type Master" Toronte", apipavidalino "Tėviškės žiburiai" spaustuė. Išleido A. F. Navikevičius, spausdino "Litho-Art Ltd." spaustuė. Toronte 1980 m., 265 psl. Kaina — \$6.00.

VARPAS, žurnalas tautos bei žmogaus laisvei, tautinei kultūrai ir lietuvių, 1978-1979 m. 16 nr. Redaktorius — Antanas Kučys, 1448 Star Lane, Lemont, Ill. 60435, USA. Leidėjas — Varpininkų Filiterių Draugija. Numerio kaina — \$3.00.

"Merkelis Giedraitis" - nauja knyga apie šį didvyrį ir jo nuostabius laikus; gaunama pas platintojus ir tiesiai iš leidyklos: Amberland Publishing Co., 1813 Larchwood Ave., Troy, Mi. 48064. Kaina: \$7.00 minkštais viršeliais, \$11.00 — kietais.

laipsniško perlojiškių budimo ir lėtų pastangų organizuoti ir apsiginti. Įtampa tolydžio auga, kai Perlojoje pasirodo užpuolikai lenkai ir plėčiai. Pavojai skatina ir telkia jėgas. Pasakojimas baigiasi bolševikų antplūdžiu ir Tado ir Agulės pabėgimu iš apgultos Perlojos į Kauną pro Merkinę ir Alytų.

J. Gliaudos kurtami tikrovės vaizdai yra reljefiški, taiklūs ir kondensuoti. Štai rusų revoliucijos prisiminimas:

Vis dėlto įvykis priminė Tadiu karviškų revoliucinius mitingus, kur gausios antpečius nusipilęšius kareivių suėdavo klausytis nesibaigiančių tarpusavio neapykantą kurstančių kalbų, kai kas kelintas kalbėtojo žodis įjūrusiai ragino griauti visą pasaulį ir žudyti "liaudies priešių". Kareiviai griovė savo šalį, degino gražesnius namus, šautuvų buožėmis daužė gražesniuose namuose veidrodžius ir pianinus. (130 psl.)

O štai koks kontrastingas Perlojos vaizdas:

Vilniaus gatvėmis vis dar nemaršuoja sava, Lietuvos Tarybos kariuomenė. O Perlojoje? Pažvelk. — Ginkluoti džukai būriai saugoja Perloją nuo priešių. Pakvietę Viešpatį Dievą dalyvauti savo parapijos komiteto rinkimuose, perlojiškiai sudurstė centrai, aplink kurį bursis visą Dainavos žemę (154 psl.).

Iš romano trūkumų paminėtinos kalbos duobės. Ypač šlubuoja sintaksė, linksnų vartojimas, žodžių samplaikų nenatūralumas. Nors kalbą lygino Pranas Razminas, bet, matyt, visų duobių neišlygino. Nemaloniai skamba ir kaikiurie autorių išsikąti žodžiai, kaip pokštas, pokštauti (kur tinka ir kur netinka), bobinčius.

Tačiau romanas yra pavykęs mėginimas beletristiškai atskleisti idomios Lietuvos vietovės istorinį laikotarpį, parodyti tos vietos ir įvykių gyvus žmones, neužmirštamus džukų charakterius. Džukų draugija ir J. Gliauda atliko gražų ir reikšmingą darbą.

Jurgis Gliauda, PERLOJOS RESPUBLIKA. Preimijuotas romanas. Išleido Džukų Draugija Čikagoje 1979 m. Viršelį nupiešė dail. Petras Aleksa. Kalbą lygino Pranas Razminas. Spaudė Draugo spaustuė. Tiražas 1000 egz., 374 psl. Kaina nepažymėta.

SIETYNAS, 1980 m. 3 nr., lietuvių pensininkų trimėnesinis žurnalas, leidžiamas Hamiltono Lietuvių Pensininkų Klubu, spausdinamas duplikatoriumi. Redaktorius — P. Enskaitis, administratorius — A. Mingėla. Metams — \$4.00. Adresas: "Sietynas", P.O. Box 1046, Hamilton, Ont. L8N 3R4.

NAUJOJI VILTIS, politikos ir kultūros žurnalas, 1979-80 m. 12 nr. Leidėjas — Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija "Neo-Litania" ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Vyr. redaktorius — dr. Jonas Balys. Numerio kaina — \$4.00.

Paulius Rabiškauskas, THE FOUNDATION OF THE UNIVERSITY OF VILNIUS (1579). ROYAL AND PAPAL GRANTS. Tai paties autoriaus paruoštas dokumentų rinkinys, liečias Vilniaus universiteto įsteigimą, pagal pirmąją studiją "Die Gruendungsbulle der Universitaet Vilnius (30. Oktober 1579)", atspausdinta leidinyje "Archivum Historiae Pontificiae 16 (1978)". Vertimą atliko Algis ir Marija Stankus-Saulaitis. Angliškasis leidinys atspausdintas A. J. Rudžio lėšomis. Išleido Lietuvių Katalikų Mokslo Akademią. Roma 1979 m., 75 psl.

R. CHOLKAN & CO. LTD. REAL ESTATE

JANE-BLOOR, 7 kambarių atskiras namas; naujas šildymas, natūralus medis, privatus įvažiavimas, arti Bloor ramioje gatvelėje; reikalingas remontas.
BLOOR-HIGH PARK, originalus vos keliolikos metų senumo tributas; 3-jų ir 2-jų miegamųjų, garažai, netoli požeminio traukinio stoties; prašoma kaina \$139.900.
SWANSEA, puikus vienos šeimos namas; naujas stogas, vandens vamzdžiai ir t.t.; graži, moderni virtuvė, malonus kiemas, privatus įvažiavimas, užbaigtas rūsys.
BLOOR-ISLINGTON, 6 kambarių vienaaukštis; garažas su privačiu įvažiavimu, netoli požeminio; prašoma kaina — \$95.900.
WINDERMERE-BLOOR, 7 kambarių atskiras namas; graži, moderni virtuvė, kvadratinis planas, natūralus medis, didelis kiemas, garažas, arti Bloor.
BABY POINT rajone, 6 kambarių vienaaukštis, pilnai užbaigtas rūsys, 2 prausyklos; viena atvira skola.
PRINCE EDWARD RD.-SOUTH KINGSWAY, 6 kambarių vienaaukštis; užbaigtas rūsys, 2 prausyklos, privatus įvažiavimas, gražus kiemas, netoli susisiekimo bei krautuvų; prašoma kaina — \$79.900.
HIGH PARK-BLOOR, 4 butų atskiras namas, puikiame stovyje; didelis sklypas, gauna apie 13.500 metinių pajamų; namas be skolų; prašoma kaina — \$129.900.
PRINCESS MARGARET-KINGSWAY, rajone puikus statybininko 8 kambarių vienaaukštis; pilnai užbaigtas rūsys, šeimos kamb. su atviru židiniu ir baru, 3 prausyklos, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu.

NEMOKAMAS IKAINOJIMAS.

2336 Bloor Street West — Tel. 763-5555

PRANAS KERBERIS
namų 239-5923

ANTANAS GINIOTIS
namų 769-9356

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI — virš 17 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10-3	term. indėlius 6 mėn. ... 11 %
Antradieniais 10-3	term. indėlius 1 metų ... 10½ %
Trečiadieniais uždaryta	term. indėlius 2-3 metų ... 10 %
Ketvirtadieniais 10-8	pensijų s-tą ... 12 %
Penktadieniais 10-8	taupomųjų s-tą ... 10¼ %
Šeštadieniais 9-1	spec. taup. s-tą ... 11 %
Sekmadieniais 9.30-1	depozitų-čekių s-tą ... 6 %
	DUODA PASKOLAS IŠ:
	asmenines ... 13½ %
	mortgičius ... 12½ %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaides. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR

1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada

Jums sąžiningai patarnaus: **A. Bliūdžius**

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Torp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechanikai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

• Turime lietuviškų skilandžių, sūrų ir kitų maisto gaminių
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukty kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatvę tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
• Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

THE PORTRAIT GALLERY

Lietuvis fotografas
Petras Žemaitis,

Specialistas portretų,
vestuvinių ir vaikų
nuotraukų. Įreminimai

ADRESAS: 31 King Street, Weston, Ontario (Market Place)

Tel. 249-3177, po 6 valandos vakaro 248-9564

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Saudi Arabijos nafta yra pigesnė. Už jos statinę šiuo metu mokama amerikietiška valiuta \$28, kai tuo tarpu Meksikai reikės mokėti po \$33.50. Dėlto dienraštis daro išvadą: gal ir geriau, kad Meksikos prez. J. L. Portillo ta 100.000 statinių sumažino iki 50.000. Šia proga taipgi primename, kad Kanados naftos valkylose, gaminant benziną ir namų šildymui skirtą alyvą, susilaukiama daug atliekų, kurios yra vadinamos sunkiaja nafta. Kadangi Kanados naftos valyklos neturi specialių įrenginių tolimesniai valymo procesui, sunkioji nafta labai pigiai parduodama JAV valyklos. Apriūpinus naftos valyklas Kanadoje specialiais įrenginiais, būtų galima gauti daug papildomo benzino ir alyvos. Pranašaujama, kad vien tik Kvebeke tokių atliekų ištekliai 1983 m. pasiekė kasdien 90.000 statinių. Problema sudaro brangus tu specialiu įrenginių įsigijimas, kuris betgi būtų kompensuotas ateityje.

Kanados premjerų konferencija reformuoti konstitucijai įvyks birželio 9 d. min. pirm. P. E. Trudeau vasarvietėje prie Harringtono ežero. Su šia data jau sutiko visi angliškųjų provincijų premjerai, pas kuriuos buvo užsukęs teisingumo min. J. Chretienas. Jie nori, kad tie pradiniai pasitarimai būtų uždaryti. Dalyvauti konferencijoje sutiko ir Kvebeko premjeras R. Levesque, iš principo nepritarantis konferencijos uždaramui. Konferencija greičiausiai truks tik vieną dieną, nes joje tik norima nustatyti darbotvarkę bei datą darbą rimtai pradėsiančiai sekančiai konferencijai. Spaudos konferencijoje Kvebeke premjeras R. Levesque išpareigojo nekaišioti pagalių į ratus ir nesiekti nepriklausomos sandraugos dėl pralaimėto jos referendumo. Tai betgi nereikia, kad jo vadovaujama Kvebeke partija atsisako nepriklausomos sandraugos siekių, už kuriuos buvo kovojama 13 metų. R. Levesque tiki, kad jiems iškelti vėl kada nors ateis tinkamas laikas.

Apie Kanados konstitucijos reformas prašeko ir darbo min. G. Reganas federacinės liberalų partijos suvažiavime Edmontone. Pasak jo, visų Kanados premjerų sutarimo sunku tikėtis. Jeigu jo nebus imanoma pasiekti, greičiausiai teks skelbti referendumą konstitucijos klausimu, leisti pasisakyti visiems kanadiečiams. Priešingu atveju su įvairiom nuolaidom provincijoms būtų einama prie Kanados

susikaldymo. Oficialiai Kanada neturi įstatymo, reguliuojančio referendumus. Pirmą kartą referendumo klausimas buvo iškeltas 1942 m., kai anuometinis min. pirm W. L. Mackenzie Kingas norėjo įvesti privalomą karinę prievolę ir kanadiečių siuntimą į II D. karą. Jis betgi atsisakė referendumo, pasitenkinamas tik plebiscitu. Oficialiai aiškinama, kad referendumas vyriausybei reikšia įpareigojimą, o plebiscitas — tik patarimą. Dabartinis min. pirm. P. E. Trudeau taip pat atsisakė referendumo, kai jam 1978 m. buvo daromas spaudimas grąžinti mirties bausmę žmogžudžiams, ypač tiems, kurie nužudo kalėjimų sargus ar policininkus.

Pirmą kartą Kanados paštininkų istorijoje naujoji sutartis buvo pasirašyta be streiko. Galutinėse derybose susitiko unijos vadas J. C. Parottas, Kanados Darbo Kongreso pirm. D. McDermottas ir pašto min. A. Ouelletas. Šį kartą valdžia patenkino visus unijos reikalavimus, darbo savaitę sutrumpindama iki 37,5 valandos įvestu apmokamu pusvalandžiu pietums, gerokai padidintu valandiniu atlyginimu už darbą naktimis, šeštadieniais, sekmadieniais ir taipgi už antvalandžius. Bus sudarytos dvi komisijos anglų ir prancūzų kalbomis, kurios turės išspręsti unijų narių skundus, o jų 23.000 narių turinti unija per pastarąjį pusmetį įteikė net 30.000. Didžiausias susirūpinimas reiškiamas dėl tų apmokamų pusvalandinių pietų, nes dabar jų pradės reikalaoti ir visos kitos darbo unijos Kanadoje. Skandalingai lėtas paštininkų darbo klausimas nebuvo nepadidintas. Liko tik pažadas pašta padaryti valdinę bendrovę, kaip pvz. "Air Canada". Pastaroji įstengia išsiversti savo lėšomis, o paštai reikia apie pusės bilijono dolerių pašalpos iš valstybės iždo. Iš šios bedugnės, net ir branginant pašto paslaugas, neįmanoma iškopti, kol paštininkai nepradės žmoniškai dirbti, kaip dirbama privačiose darbovietėse. Pavyzdžiui galima nurodyti Čikagos lietuvių dienraščius — kaikurie jų numeriai skaitytojus Toronte pasiekia beveik po dviejų mėnesių. Kasmet vis didesnes ir didesnes pašto siuntas perima privačios kurjerių bendrovės, juos pristatančios pažadėtu laiku, o jų paslaugomis jau naudojasi federacinės ir provincinių vyriausybių įstaigos. Metinis paštininkų atlyginimas dabar jau peržengs \$19,000 be jokių priedų ir antvalandžių.

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

"Tautų turnyre" Vienoje jėgas išbandė apie 100 plaukikių iš Austrijos, Britanijos, Čekoslovakijos, Danijos, Sovietų Sąjungos, abiejų Vokietijų ir Vengrijos. Tarp jų buvo ir du Lietuvos kandidatai — olimpinę Sovietų Sąjungos rinktinę — pasaulio rekordininkė Lina Kačiūsyte ir Sovietų Sąjungos rekordą pasiekęs Robertas Zulpas. Abu jie, plaukiantys krūtine, Vienoje laimėjo dvi pirmąsias vietas: 100 m R. Zulpas nuplaukė per 1 min. 6,58 sek.; L. Kačiūsyte — per 1 min. 11,77 sek.; 200 m plaukime R. Zulpas rezultatas buvo 2 min. 32,25 sek. Pasaulinis L. Kačiūsytes rekordas 200 m. plaukime, pasiektas 1979 m. balandžio 6 d. Potsdame, yra 2 min. 28,36 sek.

Tarptautinėse meninės gimnastikos varžybose Paryžiuje dalyvavo 20-ties pasaulio šalių atstovės. Sovietų Sąjungai atstovavo pasaulinės pirmenybės sidabro medalį laimėjusi J. Tomas ir jaunoji Lietuvos čempionė Dalia Kutkaitė. Varžybas Paryžiuje laimėjo J. Tomas, o D. Kutkaitėi teko palyginti augsta V vieta. Be pirmenybių laimėtojos, ją pralenkė čekoslovakė D. Bošanska, bulgarės B. Rajeva ir I. Ignatova. Sidabro medalį D. Kutkaitė gavo šokdynės pratime, kuriame lig šiol nebuvo susilaukusi jokių apdovanojimų. Tai liudija jaunos gimnastės daromą pažangą. Ligi išvykos į Paryžių medaliais buvo įvertinti keturi Dalios pratimai: be įrankio, kaspinas, kuokelės ir lankas.

Sėkmė lydėjo kauniečių Jolantą Danilevičiūtę Lvoje surengtame tarptautiniame jaunių stalo teniso turnyre. Merginų grupėje ji laimėjo pirmąją Sovietų Sąjungos rinktinę, kuriai priklausė J. Danilevičiūtė, baigėme įveikusi rumunes 3:2. Asmeninės varžybos Jolanta apvainikavo dviem pergalmė: moterų vieneto baigėme nugalėjo čekoslovakę M. Grochovą 2:1, mišriame dviejuose I. Podnosovu taip pat gavo aukso medalį. Komandine vaikų grupės čempione tapo Ukraina, 3:1 rezultatu laimėjusi baigėme nugalėjo

latu laimėjusi baigėme nugalėjo Sovietų Sąjungos rinktinę, kurioje žaidė vilnietis Z. Rusakevičius. Asmeninėse varžybose jis, deja, užėmė tik XVIII vietą.

Pirmojojo futbolio lygoje, turinčioje net 24 komandas, Lietuvai atstovauja Vilniaus "Žalgiris". Siemtinė pirmenybių pradžia "Žalgiriui" nebuvo sėkminga, bet jis pamažu pradeda kopti į viršų. Sužaidę dešimt rungtynių žalgiriečiai išsikovojo 10 taškų ir dabar yra XIII-oje vietoje. Lig šiol "Žalgirio" futbolininkai laimėjo tik 3 rungtynes, lygiomis sužaidę 4, pralaimėjo 3. Kol nepasiekę prizinių vietų, žalgiriečiai neturės jokios galimybės pereiti į aukščiausiąją futbolio lygą. Pirmojon lygon jie buvo perkelti iš antrosios prieš porą ar trejetą metų. "Žalgiris" yra stipriausia Lietuvos komanda. Jo nesugebėjimas pasiekti aukščiausiąją lygą įtaigoja silpnoką Lietuvos futbolininkų lygį.

Vilnuje pasibaigus Lietuvos moterų šachmatų pirmenybės devintą kartą laimėjo M. Kartanaitė, iš 11 galimų taškų surinkusi 9,5. Antroji vieta su 9 taškais teko šachmatų veteranei V. Kaušlytaite, o III vietą su

V. GENČIUS, torontietis, laimėjęs šiaurės Amerikos lietuvių šachmatų turnyrą ir tapęs meisteriu

JUOZAS LAUČKA, Ateitininkų Federacijos vadas, dalyvavęs metinėje Toronto ateitininkų šventėje

Nuotr. J. Freimano

Ateitininkų žinios

Stovykla Wasagoje prasidės liepos 20 d. ir truks iki rugpjūčio 2 d. Kartu bus jaunųjų ir vyr. moksleivių stovyklos. Priimami stovyklautojai nuo 7 iki 18 metų. Stovyklai yra reikalingos virėjos. Kas galėtų tas dvi savaites stovykloje dirbti, prašome pranešti dr. O. Gustainienei tel. 445-4521. Prašome registruoti stovyklautojus iš anksto. Registracijos blankai gaunami Prisikėlimo par. raštineje.

Ateitininkų stovyklos tikslai: 1. ugdyti tvirtą ir gero charakterio jauną žmogų; 2. peduoti ateitininkijos veiklos dvasią per ideologiją; 3. įjungti jaunimą į mūsų tautos reikalų sprendimą, pradedant lietuvių kalbos žodyno plėtimu; 4. sudaryti sąlygas jaunoliiui sportuoti, dainuoti, šokti, kūrybiškai reikštis, susidraugauti ir poliusiauti.

Dainavoje stovyklų datos: moksleivių — nuo liepos 7 iki 19 d., jaunųjų — nuo liepos 20 iki rugpjūčio 3 d.

Skautų veikla

• Registracija į XVIII Romuovų stovyklą tvarko ps. S. Kazilevičiūtė, P.O. Box 120, Concord, Ont. L4K 1B2. Registruotis iki birželio 15 d., įmokant \$20 reg. mokesčio. Stovykla prasidės liepos 19 d. ir truks 2 savaites. Jei kas galėtų patalinti bendroje virtuvėje, kreiptis į s. L. Gvildienę tel. 439-7888. Su Toronto skautais-tėmis stovyklaus ir Hamiltono vienetai.

• Skautiškas aciu P. Gulbinskui, paaugoujiam "Satrijos" tuntu \$25.

• Mirus a.a. K. Kalendrai, užjaučiame v.s. V. Kalendrienę, remiančią lietuvišką skautybę vaikus Arvydą ir Pajautą, skautaujančius vaikščius Sandra, Dainą ir Ričardą.

• "Rambyno" ir "Satrijos" tuntu iškyla — birželio 14-15 d.d. Romuvoje. Kviečiami visi tėvai, skautininkai-kes, stovyklavietės rėmėjai ir talinkininkai. Č. S.

Visi dalyvaukime Laisvės Olimpiadoje liepos 4-6 dienomis Etobicoke Centennial Parke

7,5 taško užėmė šešiolikmetė L. Zemaitytė. Visos prizininės yra vilnietės.

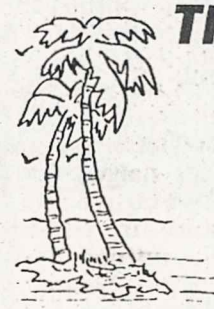
Lengvosios atletikos sezonas Kaune buvo pradėtas Lietuvos augstųjų mokyklų studentų pirmenybėmis, kuriose negalėjo dalyvauti kandidatai olimpinę Sovietų Sąjungos rinktinę. Lietuvos moterų šuolių į aukštį rekordą iki 1 m 80 cm pagerino Vilniaus pedagoginio instituto studentė V. Jakubauskytė. Neblogai pasirodė ir Kauno kūno kultūros instituto studentas V. Bielevičius, šią rungtį laimėjęs su 2 m 12 cm. Sau lygių varžovų neturėjo R. Aukštuoilis, 100 m nubėgęs per 10,7 sek. Minėtina ir kauniečių R. Muzikevičienė, rutulį nustūmusi 18 m 98 cm. Kauniečiai R. Šimkevičius 20 km ėjimą laimėjo per 1 val. 27 min 26,8 sek. Šioje rungtyje jis 18 metrų pagerino tą pačią dieną Alytuje vilnietis A. Sakalio pasiekta Lietuvos vienos valandos ėjimo rekordą. Per valandą R. Šimkevičius nužingsniavo 13.965 metrus. Komandiniu požiūriu studentų pirmenybės laimėjo Kauno kūno kultūros instituto atstovai.

IVAIRYBĖS

Augštas kraujo spaudimas

Statistikos duomenys įtikinamai rodo, kad žmonės, turintieji augštą kraujo spaudimą, bet imantieji atitinkamus vaistus, ilgiau gyvena, negu tie, kurie neima. Studija, kurią atliko JAV federacinės vyriausybės remia-

mas širdies, plaučių ir kraujo institutas, nustatė, kad per penkerius metus mirtingumas dėl visokių priežasčių buvo 17% mažesnis pas augštą kraujo spaudimą turinčius asmenis, kurie pastoviai ima vaistus, palyginus su tais, kurie neima. ("U.S. News & World Report", 1979.XII.17)

TRADE WINDS MOTEL

10300 Gulf Boulevard, Treasure Island
St. Petersburg, Florida 33706, USA

Tel. (813) 360-0490

Savininkė RUTA KRIAUCIŪNAITĖ, Kanados lietuvaitė, kviečia tautiečius atsilankyti. Motelis gražiai įrengtas, vėsiami kambariai ir butai, kilimai, spalvota televizija, šildomas baseinas, vieta "barbecue", balto smėlio paplūdimys, prie pat Meksikos įlankos.

REAL ESTATE LTD.

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

Telefonas 489-1543.

Alfonsas Garbenis jums sąžiningai patarnaus parduodant ar perkant nekilnojamą turtą, tvarkant mortgičių reikalus, įkainojant namus ir t.t.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
11 % už 6 mėn. term. indėlius	
10½ % už 1 m. term. indėlius	13½ % už asm. paskolas
10 % už 3 m. term. indėlius	
12 % už pensijų ir namų planą	12½ % už mortgičius
11 % speciali taup. sąsk.	
10¼ % už taupymo s-tas	
6 % už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 25 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BOSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
 Telefonai: **532-8723** Toronto, Ontario
 ir **532-1149** M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

1113 Dundas St. W.,
Toronto, Ont. M6J 1W9

Tel. 533-5454

FLORIDA REAL ESTATE

Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartmentai • Kondominijai • Nuomojimas
Angelė E. Karnienė
REALTOR • BROKER • NOTARY
3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

DUFFERIN RADIO AND TV

SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Pritęrys specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

STEPHAN'S FURS

2239 Bloor Street West.

406 Roncesvalles Ave.

Telefonas 536-5936 ir

Telefonas 762-7775

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.

Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

AUTOMOTIVE FIBERS

visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas
ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — **RIČARDAS KYBARTAS,**
22 BELVIA ROAD,
Islington, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą

• Priimame siuntinių užsakymus.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu);
šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta

482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu varotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (artį Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS

Telefonai 533-8451, 533-8452

Toronto etninių grupių savaitė — Karavanas rengiamas š. m. birželio 21-28 dienomis Toronte. Bus 50 paviljonų, išskirtų įvairiose miesto dalyse. Karavano tikslas — supažindinti kanadiečius su tautinių grupių menu, papročiais, šokiais, maisto patiekalais ir tradicijomis. Visus paviljonus galima bus lankyti įsigijus specialų pasą už \$6.00. Pernai atsiradus nepasitenkinimui dėl organizatorių ignoravimo dalyvaujančių pagėdavimų, šiais metais buvo sudarytas centrinis Karavano komitetas iš 15 svarbesnių paviljonų atstovų, kuriame dalyvauja is lietuvių atstovė V. Barakauskaitė.

KLB Toronto apylinkės valdyba lietuvių Vilniaus paviljonui įrengti ir jo reikalais rūpintis sudarė specialų organizacinį komitetą, kuriam vadovauja pirm. V. Barakauskaitė. Paviljonas bus paruoštas Prisiėlimo parapijos salėse ir veiks sekančia tvarka: atidarymas — birželio 20, penktadienį, 6 v.v.; birželio 21-22, šeštadienį ir sekmadienį, nuo 3 iki 6 v.v.; birželio 23-27 dienomis nuo 6 iki 11 v.v.; birželio 28, šeštadienį, uždarymo dieną, nuo 3 iki 11 v.v.

Organizacinis Vilniaus paviljono komitetas jau parengė programą ir sudarė administracinį personalą. "Miss Vilnius" šiemet metais buvo išrinkta Violeta Adomonytė ir paviljono burmistru paskirtas Rikardas Drešeris. Birutė Batraks rūpinasi meninės programos organizavimu. Maistą lankytojams paruoš

J. Bubulienė, o moterų būreliui svečius pavaišins lietuviškais pyragais ir kitais skanumynais. Rimas Sriubšiškis parūpins skanių gėrimų. Paviljoną praturtins ir lietuvių meno paroda, kurioje kiekvienas galės susipažinti su Anapilio Moterų Būrelio išastu didžiu kiliu, kurio projektą paruošė ir audimą prižiūrėjo dailininkai Tamošaičiai. Parodos organizavimą ir salės puošimą prižiūri Danutė Lazauskaitė.

Organizacinis komitetas prašo Bendruomenės narius aktyviai pagelbėti, nes tarnybai reikalingi talkininkai ir parodai tinkami rodiniai: tautinės juostos, audiniai, rankdarbiai, gintaro dirbiniai ir kiti dalykai, kurie atstovauja mūsų tautos menui. Šiais reikalais malonėite skambinti pirmininkei V. Barakauskaitei tel. 233-9719.

Karavano pasai jau parduodami: Lietuvių Namų raštinėje darbo dienomis ir sekmadienį popiečių metu, "Paramos" ir Prisiėlimo kredito kooperatyvuose darbo valandomis, Prisiėlimo parapijoje ir Anapilyje sekmadieniais. Platina apylinkės valdybos nariai.

Paso kaina — \$6.00. Vienkartinis bilietas — \$3.00, parduodamas prie įėjimo į paviljoną.

Kviečiame lietuvius gausiai atsilankyti į "Vilniaus" paviljoną ir tuo paremti mūsų rengėjų darbą bei pastangas.

V. Kulnys, apylinkės valdybos sekretorius

STIPENDIJOS JAUNIMUI

Jau daug metų veikia Pasaulio Lietuvių Jaunimo S-gos Ryšių Centro rengiami vasaros metu prie Kent universiteto lituanistikos seminarai. Neseniai vėl pradėjo veikti Pedagoginiame Lituanistikos Institute Chicago neakivaizdinis skyrius, kuriame korespondenciniu būdu galima mokytis lietuvių kalbos, literatūros, tautosakos, istorijos ir tų dalykų metodikos. Tačiau abiejose institucijose studijuojant reikia užsimokėti už mokslą. Nuo šių metų tu institucijų studentams už mokslą sumoka Kanados Lietuvių Fondas iš A. ir T. Kojelaičių stipendijų fondo. Tik reikia iš anksto paprašyti Kanados Lietuvių Fondą šiuo adresu: 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont., M6P 1A6, Canada.

PLJS-gos Ryšių Centro rengiamas seminaras šiemet bus rugpjūčio 3 - 17 d. d. Prašymus į tai seminarą reikia paduoti nedelsiant, nes priimama ribotas skaičius. PLJS-gos Ryšių Centro adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, USA. Pedagoginio Lituanistikos Instituto adresas tas pats kaip ir PLJS-gos Ryšių Centro. Mokslas Pedagoginio Lituanistikos Instituto neakivaizdiniame skyriuje trunka apie dvejus metus, priklausomai nuo studento darbštumo. Prašymus studijuoti institutui galima paduoti betkada.

Kanados Lietuvių Fondas moka stipendijas ir lankantiems Vasario 16 gimnazijai neturtinų tėvų jaunuoliams-ems. L. T.

ST. CATHARINES, ONTARIO

(Atkelta iš 4-to psl.)

orkestras, kuris mieste davė kelis koncertus.

Kad ir mažėja mūsų jaunimas, bet kažkaip vis dar sugebame ir mes, lietuviai, dalyvauti festivalyje. Kanadiečiai žino mus ir gausiai palaiko mūsų renginius. Ir šiemet lietuviai surengė savo "Open House" kartu su estais. Latviai rengė atskirai. Jie sugeba plačiai informuoti kanadiečių spaudoje apie latvius ir Latviją. Gana plačiai apie juos parašyta ir festivalio leidinyje, kuriame įdėtos visų "Miss Community" nuotraukos, kuri tarpe ir mūsų — Patty Skrebutėnas, kuri šiais metais atstovauja lietuviams šiame žydinčių sodų krašte.

PAVERGTŲ TAUTŲ ORGANIZACIA savo posėdyje balandžio 24 d. nutarė rekomenduoti pavergtųjų atstovams imtis sekančių priemonių ryšium su Madrido konferencija:

1. Pavergtųjų atstovai Madrido konferencijoje turėtų veikti vieningai. 2. Turėtų iš anksto pasikeisti pavardėmis, adresais, suėiti į ryšį su Ispanijoje, ypač Madride, gyvenančiais tautiečiais bendros informacijos tikslu. 3. Įsteigti pavergtųjų bendros veiklos koordinavimo biurą. 4. Turėtų būti bendros spaudos konferencijos, informacinės parodos,

straipsniai spaudoje, dokumentacija, programos televizijoje ir t.t.

Posėdžio metu bendrą pasaulinės politikos apžvalgą padarė dr. V. Fic, Brock universiteto politinių mokslų profesorius. Dalyvavo visų tautybių atstovai bei jų pasikviesti bendraminčiai. Kor.

Windsor, Ontario

AUKOS TAUTOS FONDULI 1980 m. aukoją šie Windsorio ir apylinkių tautiečiai: \$100.00: A. S. Krakauskai; \$50.00: J. Čepaitis, dr. S. Kizis, Sonia Kukta, B. Kudzavicius; \$40.00: J. O. Giedriūnai, dr. D. ir S. Nalikauskai; \$30.00: V. Baltraišūnai, J. Juškauskas; \$25.00: P. Gureckienė, P. B. Januškos, Wm. P. Kowbell, L. Leparskas, E. Pakauskienė; \$20.00: P. Beldavs, M. J. Kiziai, Milda ir Walt Stechysyn, G. O. Vindašiai, E. S. Zatorskiai; \$15.00: kun. D. Lengvinas, V. D. Pliskevičiai, Albinas ir V. Tautkevičiai; \$10.00: B. E. Barisai, Vl. Jomantas, D. Kraniuskienė, V. Pundzius, M. Šilinskas, Antanas ir M. Tautkevičiai; \$5.00: B. Badikonai, B. Balaišis, E. Baltulienė, A. B. Kozuliai, dr. Keblys (Detroitas), S. Smalinskienė (Detroitas).

Nuoširdi padėka visiems aukojusiems.

E. Pakauskienė

Toronto moksleiviai ateitininkai atlieka žodį metinėje šventėje Prisiėlimo šventovėje. Iš kairės: M. Balaišytė, D. Dirmantaitė, L. Ažubalis, A. Bajorinas, J. Balaišis, D. Čuplinskas, R. Marcinkevičius, L. Daukša, R. Prakapas, R. Kaknevičiūtė, K. Rauth. Dar buvo keli, kurių nuotraukoje nematyti

Aukos tautiečių šalpai

KLB Šalpos Fondo Hamiltono apylinkės aukotojai šalpos reikalams 1979 metų rudens vajuas metu ir 1980 metų pradžioje

\$144.00: V. Damijonaitis, Vokietija; \$110.00: V. Bernotas, Vokietija; \$100.00: H.L.K.K. "TALKA"; \$50.00: D.L.K.A. Hamiltono šaulių kuopa, dr. V. Kvedaras, J. Inkrautas; \$25.00: B. Kronas, J. Pleinys.

\$20.00: J. Tomkevičius, K. Mileris, Mr. Williams, V. Butkus, A. Kerutytė, p.p. Rakščiai, E. Z. Didžbalis, O. Ščiukienė, E. Apanavičius, P. Grunskis; \$15.00: A. Mingela, J. Steiblys, Eug. Kronas; \$13.00: Mr. X.; \$12.00: E. Mažulaitis.

\$10.00: P. Sakalas, J. Tarvydas, J. Juozaitis, S. Kalvaitis, B. Kaminskas, J. Bersėnas, A. Jankūnas, P. Bružas, B. Venslovas, L. Kriauciūnas, B. Pakalniškis, J. Svilas, V. Kazlauskas, G. Melnykas, Mr. Jankus, J. Astar, J. Liaugminas, J. Mažulaitis, E. Enskaitis, J. Kšivickis, L. Gutasukas, V. Morkūnas, B. Steponavičius, J. Naujokas, K. Skrebutėnas, L. Bacevičius, P. Kanopa, P. Pleinys, J. Valaitis, A. Obarcskis, B. Grajauskas, V. Leparskas, V. Kežinaitis, A. Zbarauskas, A. Alsbergas, J. Vaičiūnas, A. Verbickas, J. Didžbalis, L. Baltakys, P. Vaitonis, K.L.K. Moterų Draugijos Hamiltono skyrius, J. Miltenis, L. Plūra, K. H. Norkus, J. Kristolaitis, J. Zemaitis, J. Kažemėkas, V. Kybartas, F. Rimkus, K. Gudinskas, J. Dubinskas, P. Latauskas, V. Pranckevičius, J. V. Merkevičius, P. Bružas, E. Lengnėkas, A. Šilinskis, A. Kamaitis, V. Sakas, P. Stankus, V. Kairys, "The Moose Head Tavern", V. Norkevičius, M. Pikė, A. Pauliukas, P. Labuckas.

\$8.00: K. Bungarda; \$7.00: M. Jonikas, S. Dramantas, W. Agurkis; \$6.00: S. Dalius, V. Perkauskas.

\$5.00: P. Armonas, L. Skripkutė, S. Aleksa, P. Kovelis, A. Repšys, P. Bulkė, P. Ročys, V. Bilevičius, P. Girmius, S. Verbickas, R. Repšys, A. Elvikis, B. Vengris, A. Povilauskas, A. Patamsis, D. Gedminas, A. Parėstis, A. Grajauskas, B. Šopys, J. Stunkevičius, E. Boguslauskas, P. Juškevičius, p.p. Sukačiai, J. Povilauskas, K. Milaševičius, A. Stasevičius, M. Šniuolis, A. Budininkas, B. Vidugiris, A. Tumaitis, A. Garkūnas, P. Breichmanas, V. Pilkauskas, A. Muiluolis, M. Žilvitis, P. Balys, P. Kažemėkas, Mrs. P. Williams, J. Deksnys, P. Lesevičius, A. Petkevičius, P. Sakalauskas, V. Svilas, Z. Stankus, P. Zabaraukas, V. Triponas, S. Urbonas, R. Mačys, K. Zbarauskas, M. Gelžinis, V. Lucas, J. Remežaitis, P. Šiūlys, P. Lukošius, P. Ciparas, W. Tauskėla, J. Jokūbynas, V. Bartininkas, S. Bikinis, Z. Šilinskas, F. Urbaitis, V. Beniūsis, O. Kačinskienė, S. Žvirblis, A. Juozapavičius, A. Lukas, V. Kvedaras, J. Deveikis, A. Didonis, R. Rožanskas, A. Krakaitis, A. Prunskus, D. Alderdise, J. Stanius, A. Matulich, A. Keliaciūnas, P. Kareckas, K. Meškauskas, A. Šilgalis, P. Seirys, A. Lukas, S. Filipavičius, B. Orvidas, F. Krivinskas, A. Povilauskas, A. Kybartas, Z. Vainauskas, P. Giedraitis, P. Čekauskas, A. Paulius, D. Jonikaitė, O. V. Kudžma, V. Stabingis, A. Sakalauskas, S. Urbonavičius, V. Skverceckas, E. Galinis, S. Vyšniauskas, O. Stasiulis, P. Gužas, A. Gedrimas, J. Kaneva, A. Mikalauskas, K. Karaška, S. Samus, J. Jurkaulionis, E. Vembrė, T. Zaranika, J. Mikšys, P. Zubas, J. Stankus, Mrs. Petkūnas, Mrs. A. Petraitis, L. Borusas, K. Simaitis, D. Švažas, A. Renkys, O. Šarūnienė, J. Klypas, J. Kažukauskas.

\$4.00: A. Jankauskas, A. Pusdešris, F. Pajarskas; \$3.00: J. Kamaitis, A. Bugailiškis, S. Zioba, A. Juraitis, J. Kažemėkas, V. Vitkevičius, K. Žukauskas, E. Kudaba, S. Senkus, A. Kaušpėda, J. Blekaitis, V. Rusinavičius, E. Eismantas.

\$2.00: S. Raupėnas, J. Kazickas, J. Banevičius, M. Trumpickas, L. Koperskis, Mr. Enskaitis, M. Lazdūtis, V. Grikielis, L. Meškauskas, J. Blekaitis, A. Ruginis, V. Norkevičius, V. Bagdonas, P. Rimkus, J. Raguckas, F. Vizbaras, C. Palmer, V. Jasinevičius, T. Voronovienė, P. Babinas, G. Banaitis, K. Mikšys, O. Mikšytė, V. Kezys, A. Godelis, J. Sakalauskas,

A. Sarpalius, P. Lukavičius, P. Žulis, S. Karalėnas, A. Pintulis, J. Sadauskas, Mrs. K. Stankus, I. Varnas, Mr. Guzas, V. Liškauskas; \$1.00: J. Petrauskas.

1979 m. lapkričio 3 d. parengimui laimės staliukams aukoję: \$50.00: Marlatt Funeral Home; \$30.00: E. Apanavičius, P. Bosas.

KLB Šalpos Fondo Hamiltono skyriaus valdyba

ŠYPSENOS

Parinko Pr. Alš.

Valgykloje

Vienas milijonierius valgo kaimo svetainėje kiaušieninę. Saskaityta gerokai perdidelė.

— Ar kiaušiniai pas jus tokie reti?

— Kiaušiniai ne, bet milijonieriai.

Tortas

Jonukas sukirtė visą tortą.

— Tu ne apie sesutę nepagalvojai?

— Taip, taip, todėl ir skubėjau.

Traukinyje

— Pone Klevai, jūsų finansai pašlieji, o važiuojate pirmą klase?

— Kitaip neina. Antroje sėdi mano skolintojai.

Pajieškojimas

Jieškoma Petronėlė (Petra) Vegys (gimimo Petriks). Ji pati arba žinantieji dabartinę jos gyvenamąją vietą prašomi kreiptis į žemiau pasirašiusius, kurie jos jiešk. Petra Vegys š.m. liepos 4 d. bus 65-rių metų amžiaus. Gimusi Plateliuose, Kretingos apskr., Lietuvoje. Kanadon atvyko 1950 m. Jei turite kokių nors žinių apie ją, malonėite pranešti: James Pratt, care of West a. Robb, Barristers a. Solicitors, 34 Queen Street West, Brampton, Ontario. Tel. (416) 451-1460.

Mokykloje

Du gimnazistai po rašomojo darbo:

— Klausyk, aš visai nieko neparašiau, nieko nežinoju, atidaviau tuščią lapą.

— Tai baisu, aš irgi! Dabar mokytojas vėl manys, kad mudu vienas nuo kito nusirašėme.

Arbata

— Dabar jau žinau, kodėl angliai taip noriai geria arbatą. — Tu pats išmėginai per atostogas jų arbatą? — Ne, jų kavą!

Savininkas

Naujasius buto nuomininkas savininkui:

— Mano buvusioji kambario savininkė net verkė, kai aš iš jos išėjau.

— Man to nebus. Pas mane reikia nuomą iš anksto sumokėti!

Sode

Ūkininko sodo obelyje įsikraustę berniukas laiko rankoje didžiulį raudoną obuolį. Tai pamatęs ūkininkas, širsdamas šaukia:

— Ei, vaikigali, ką tu ten darai?

— Aš bandau nukritusį obuolį vėl užkabinti!

SKAITYTOJAI PASISAKO

ATSAKYMAS

"T2" 17 nr. Kolombijos Bogotos gyventojas K. Didžiulienė mane klausia: ar reikėjo kelti žinomo dailininko Juozo Penčylos jausmus į viešumą? Nor'u pareikšti šią savo nuomonę: "Aš džiaugiuosi, kad abu vaikai bendradarbiauja su lietuvišku jaunimu ir daugiau turės progų pažinti a.a. tėvo gimtą kalbą."

Mes jau daug metų žinojome apie įžymaus dailininko Juozo Penčylos nevisai darnų šeimos sugyvenimą, kuris slėgė jo sunkią dailią. Jo nusikundimus, jam mirus, paskelbiau, nes tai buvo neeilinio asmens pergvenimai, kurie jį taip kankino ir atsiliepė į jo dvasinę būklę. Tokių ir panašių nusikundimų žymių asmenų gyvenime dažnai tenka skaityti mūsų bei tarptautinėje spaudoje. Nemanau, kad tokių žinių paskelbimas yra smerktinas.

A. Vaisiūnienė

SOVIETINĖ PILIETYBĖ

Kai vieną iš savo atviro laiško dėl atsisakymo sovietų pilietybės egzempliorių nusiunčiau okupanto leidžiamam vilniškiam "Gimtąjam Kraštui", gavau iš to laikraščio sekančio turinio atsakymą:

"Mr. L. Gogeli, gavome Jūsų laišką. Užjaučiame, kad veltui sugaištote, siūsdamas taip toli. Dėl savo pilietybės kreipkitės oficialiai į TSRS atstovybę Jungtinėse Valstijose (smulkiau žiūr. straipsnyje, kurio iškarpa pridėdame). Linkime sėkmės! (parašas)."

Skyriaus vedėja G. Apanavičiūtė. Prie laiško buvo pridėta iškarpa, kurioje aiškinamas naujasis sovietų pilietybės įstatymas. Į šį laišką, datuotą 1980 m. balandžio 16 d., parašiau tokį atsakymą "Gimtąjam Kraštui".

GERBIAMIEJI!

Jūsų laišką gavau. Aš irgi Jus užjaučiu, kad sugaištote laiką man rašydami, jieškodami iškarpos su naujuoju TSRS pilietybės įstatymu. Šis įstatymas man gerai žinomas, ir ne tik man — čia išveivai dažnai mėgsta pasijuokti iš to įstatymo. Niekas rimtai sau neprikiria jo straipsnių. Mane jis domina ne daugiau, kaip kokios nors Kinijos ar kitos valstybės įstatymas — laikau, kad tai yra man svetimos valstybės įstatymas.

Jūs neteisingai supratote mano laišką dėl pilietybės. Aš ir negalvoju klausyti kieno nors nuomonės šiuo klausimu. Visai ir nemanau kreiptis į TSRS atstovybę. Jei ji norės, sužinos iš kitų šaltinių apie mano pažiūrą į šį klausimą. Aš tik duodu supratimą visiems, kuriuos tai gali dominti, kad nelaikau savęs TSRS pilietybe. Ir man neįdomu, ar mane laiko TSRS pilietybe to šalies valdžia. Aš gimiau Lietuvos Respublikoje ir šiuo metu turiu Lietuvos Respublikos pilietybę. Nelaikau, kad ši pilietybė galėtų būti panaikinta dviejų fašistinių valstybių — hitlerinės Vokietijos ir TSRS sandėriu (turiu galvoje Molotovo-Ribbentropo sutartį).

Jei raudonieji fašistai — TSRS bolševikai ir toliau laiko okupavę

● Davimo būdas daugiau vertas, negu pati dovana (Pierre Corneille).

● Kuris sveikas, yra ir turtin-gas, bet jis to nežino (italų priežodis).

Koncerto dalyvė

Metinėje Toronto ateitininkų šventėje. Iš kairės: Ateitininkų Federacijos vadovas JUOZAS LAUCKA, Toronto ateitininkų koordinėtorė dr. ONA GUSTAINIENĖ ir kiti prieš iškilmingą posėdį

Nuotr. J. Freimano

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR
3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

• Apartamentai • Prekybos pastatai
• Raštininių pastatai • Ūkiai • Žemė
namų telefonas
VACYS ŽIŽYS (416) 221-3305
Istaigos (416) 233-3323

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO
INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• IVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČENAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis:

V. BAČENAS
A. KARKIENĖ
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r. - 12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE • Namų • Gyvybės
• Automobilių • Komerciniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTONT

Anapilio žinios

— Koncelebracinės Mišias kapinėse laikė prel. J. Tadarauškas, kun. Aug. Šimanavičius, OFM, ir kun. dr. J. Gutauskas. Giedėjo parapijos choras, vadovaujamas muz. St. Gailevičiaus, ir sol. V. Verikaitis.

— Šį sekmadienį — Dievo Kūno šventė arba Devintinė.

— Nuo šio sekmadienio, birželio 8, parapijos choras išeina atostogų iki rudens. Sekantį sezoną parapijos choras rengia koncertą.

— Birželio 2 d. Sv. Jono lietuvių kapinės palaidoti: a. a. Juozas Daunys, 84 m., ir a. a. Tatjana Dargienė, 88 m.

— Maldininkų kelionė į Midlandą bus rugpjūčio 10 d.

— Šventovės skoloms mokėti aukų \$200 V. Kalendrienė, \$100 K. D. Urbanai.

— Pamaldos: šį šeštadienį, 11 v. r., Mišios už a. a. Adelę Šimkevičienę, velionės vienerių metų suaktyvė; sekmadienį, 10 v. r. už a. a. Nijolę Rickytę, 11 v. už Juliją Noriką ir Dementavičių-Baliūnų mirusius.

Lietuvių evangelikų liuteronų išganytojo parapijos žinios

— Trečiadieniais, 8 v. v., 5 Indian Valley Cresc. savaitinis maldos vakaras.

— Sekmadienį, 9.45 v. r., pamaldos; po jų — moterų draugijos susirinkimas pas I. Delkuvienę, 14 Shand Ave., Etobicoke.

— Birželio 10 — 14 d. d. vyksta rytinės Kanados sinodas Halifaxe.

— Birželio 15 d., pradedant pamaldomis 11 v. r., įvyks metinė parapijos iškyla Heart Lake Parke, Lakemount Rajone nr. 3. Geriausias kelias — važiuoti HW 7, pravažiuoti Dixie Rd. ir sekantis kelias į šiaurę yra Heart Lake Rd. (Pasielę 10 kelia būsite nuvažiaavę pertolį į vakarus).

— Birželio 22 d., 10 v. r., bendros pamaldos, po kurių vyks antri anglų parapijos klebono rinkimai. Bus siūlomas antrą kartą kun. Roy Ylatelo. Visų balsuojančių narių dalyvavimas būtinas.

— Sekminių pamaldose prisiminimas a. a. Andrius Povilaitis, kuris mirė pernai birželio 26 d.

Lietuvių Namų žinios

— Andrius Šileika dėl tarnybinių priežasčių pasitraukė iš LN valdybos. Jo vieton pakviestas Valteris Dauginis, daugiausia balsų gavęs kandidatas metiniame narių susirinkime.

— Stasiui Jokūbačiui atsisakius iš LN vedėjo pareigų, nuo š. m. gegužės 26 d. vedėjo pareigas laikinai perėmė Rimas Sriubšis.

— LN Jaunimo Būrelio valdybos suruoštoje gegužės 17-18 d. d. stovykloje Tėvų pranciškonų stovyklavietėje Wasagoje, dalyvavo per 70 studentų iš Toronto, Hamiltono, Tilsonburgo, Otavos ir kitų vietovių. Stovyklos vadovai buvo J. Rusinavičius ir R. Lapas.

— LN Jaunimo Būrelio valdyba šiuo metu sudaro: pirm. M. Yčas, J. Yčas, R. Lapas, J. Rusinavičius, R. Tamulionytis, R. Narbutas, A. Pili-paitis, A. Stauskas, L. Kaknevičius, J. Bireitaitė, A. Bireitaitė, R. Grigaliūnaitė, V. Pacevičius.

— Aktyvi LN narė Emilija Jurkus (Jurkevičienė), 63 m. amžiaus, mirė š. m. gegužės 20 d. Velionė labai daug padėjo LN organizacinėje veikloje, dirbo valdyboje nuo 1959 iki 1971 m., buvo viena veikiausių LN Moterų Būrelio valdybos narių; už nuopelnus buvo išrinkta moterų būrelio garbės nare.

— Gegužės 24 d. mirė veikslingas LN narys Kostas Kalendra, 82 metų amžiaus. Jis aktyviai prisidėjo prie LN organizavimo ir 1954-1955 m. buvo išrinktas į valdybą.

— Gegužės 25 sekmadienio popietėje dalyvavo per 200 ir svečių knygoje pasirašė: J. Juškevičius iš Montrelio, J. Juodgudis iš Čikagos, J. Matulaitis ir O. Matulaitis iš JAV, S. Treigienė iš Viktorija, B. C., A. Osteika su šeima iš Detroito, A. Ličkūnaitė-Milienė iš Kalifornijos, dr. V. Stankus iš Klevelando.

JIESKOME dviejų miegamųjų buto. Pageidaujama High Park rajone arba arti Islingtono požeminio traukinio. Skambinti dienomis tel. 233-3323, vakarais 221-3305.

WASAGOJE, lietuvių rajone, ant ežero kranto paruošamas žieminis vasarnamis. Skambinti darbo dienomis nuo 6 v.v. iki 9 v.v. tel. (416) 536-4207 Toronto.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronto.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVICIENE. Įvairiomis progoms skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvos Namus. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pirmas mėnesio penktadienis — birželio 6 d. Lankomi ligoniai ir seneliai, aprūpinant sakramentais. Mišios — 7.30 v. v.

— Birželio mėnesį kalbama Jėzaus Sirdies litanija: šokiadieniais po 8 v. Mišių, šeštadieniais — po 9 v. Mišių, sekmadieniais — po kiekvienų Mišių.

— Danutė Abramavičiūtė ir Kęstutis Urbanas susituokė mūsų šventovėje. Aleksas Grigonis ir Elizabeth Glica sumainė žiedus Sv. Kazimiero šventovėje.

— Praėjusį sekmadienį Wasagos stovyklavietėje įvyko ateitininkų moksleivių studijinė iškyla. Sv. Mišias atnašavo jų kapelionas kun. L. Januška, OFM.

— Registracijos blankai į Aušros stovyklą gaunami parapijos raštine. Stovykla bus liepos 6-19 d. d. Priimami vaikai nuo 7 m. amžiaus. Mokestis: vienam vaikui už vieną savaitę \$65, dviem savaitėm \$120; dviem vaikams už vieną savaitę \$120, už dvi savaites \$220; trim vaikams už vieną savaitę \$175, už dvi savaites \$315. Užsiregistravusiems prieš birželio 29 d. nuolaida \$10. Registruoti pas Ireną Poškutę tel. 533-5464 arba parapiją.

— Kun. Eugenijus Jurgutis, OFM, yra išvykęs metinių rekolekcijų.

— Parapijai aukojio O. Skrebūnienė \$100; liturginiams drabužiams pirkti St. Racickienė — \$70, S. K. Juknevičiai — \$50, O. Juodiškienė — \$50, B. O. Vilimai — \$40; LK Religinei Salpai S. Treigienė — \$10; "Parama" stovyklavietei — \$50; Vietnamo pabėgėliams J. Strazdas — \$20.

— A. a. Juozas Daunys, 84 m., palaidotas iš mūsų šventovės lietuvių kapinėse.

— Greit atvyks antra vietnamiečių šeima. Labdaros sekcija įšeko keturiem žmonėm buto. Jį turintieji prašomi pranešti dr. J. Čuplinskienei tel. 533-7425 ar parapijos raštinei tel. 533-0621.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už Mykolą Dervinį, užpr. S. Dervinienė, 8.30 už Vaclovą ir Vytautą Plioplių, užpr. A. Plioplys, 9 v. specialia intencija, užpr. B. Urbelis, 9.45 už Juozą ir Agotą Sinkevičius, užpr. V. Sinkevičius, 11 v. už Oną Leskauskienę, užpr. I. J. Morkūnai; sekmadienį 8 v. už Mariją Stuikienę ir Joną Valatką, užpr. A. S. Stuičiai, 9 v. už Elžbietą ir Petrą Slekius, užpr. E. K. Sleikai, 10 v. Astravų šeimos intencija, užpr. P. Astravienė, 11.30 už parapiją, 7 v. v. už Kęstutį ir Vytautą Šimanavičius, užpr. broliai.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame už suruoštas mums įkurtus ir gražias dovanas.

Dėkojame P. O. Derliūnams, O. Dirmantienai už įkurtųjų suruošimą, V. Pečiuliui už gražų pravedimą. Ypatinga mūsų padėka kun. P. Ažubaliui už atsilankymą.

Ačiū visiems už parodytą nuoširdumą: J. O. Ažubaliams, F. B. Ankudavičiams (Hamiltonas), S. L. Baltrušaičiams, A. J. Bacevičiams, L. V. Balaišiams, J. G. Bacevičiams, G. Baliūnienė, K. A. Cirušiams, J. O. Dirmantams, V. A. Dobilams, M. Daukšienė, S. O. Kiršinams, J. N. Kaleinikams, S. M. Kniukštomas, A. L. Krakauskams, P. A. Kružikams, J. A. Kuncaičiams, J. O. Lukošius, K. J. Liutkams, H. J. Matušaičiams, V. O. Marcinkevičiams, B. D. Mačiūnas (Burlingtonas), J. M. Naruševičiams (Londonas), A. M. Neverauskams, N. Nevulietei, J. Poškai, S. B. Prapakams, V. I. Pečiuliams, J. M. Pargauskams, K. A. Pajaujams, A. G. Slabosevičiams, A. A. Stunguriams, S. Sinkienei, B. Z. Ščepanavičiams, V. G. Vaitkams, J. M. Vaškevičiams, A. B. Vilkins, A. S. Zimnickams, J. A. Zakevičiams.

Jūsų visų parodytas nuoširdumas liks mums neužmirštamas.

Visiems dėkingi —
Petras ir Jonė, dukrelės Zita ir Daina Gurlkiai

MIAMI, FLORIDOJE, duodamas kambarys porai ar vienam už patarnavimą. Rašyti "T. Žiburių" administracijai, pažymint M.S.

WASAGOS-SPRINGHURSTO vasarvietėje, prie lietuvių salės, išnuomojami kambariai su atskiru įėjimu. Galima virti. Tinka dviem, trim ar keturiem žmonėm. Skambinti E. Kulienėi tel. 534-8112 Toronto arba savaitgaliais 51 gatvė, 16 nr., Springhurst.

DABAR YRA GERAS LAIKAS užsikyti naujas ir atnaujinti jūsų puikines antklodes (kaldras) ir pagalves betkokių dydžių ir rūšių. Tel. 787-9021 Toronto.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BURULIAI Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parenkami namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronto.

Kviečiame visus į JONINIŲ
proga rengiamą

GEGUŽINĖ

birželio 21, šeštadienį, nuo 1 valandos po pietų

* Veiks baras, gros gera muzika šokiams,
* bus užkandžių, loterija.

* Įėjimas ar įvažiavimas — \$1.00, vaikams — nemokamas.

WASAGOJE — TĖVŲ

PRANCIŠKONŲ

STOVYKLA-

VIETĖJE

A+A

POVILUI SKUČUI

mirus,

jo žmoną MARIJĄ, dukras ALDONĄ, BIRUTĘ su
šeima ir RASĄ su šeima nuoširdžiai užjaučiame —

Regina Kirkpatrick

A+A

TATJANAI DARGIENEI

mirus,

dukrom VALEI ir ALDONAI su šeimomis nuoširdžiai
užuojautę reiškia —

Anapilio Moterų Būrelis

A+A

TATJANAI DARGIENEI

mirus,

VALĘ BALSINĘ, ALDONĄ BYSZKIEWICZ ir dr.
VYTAUTĄ DARGĮ bei jų šeimas nuoširdžiai
užjaučia —

Dr. Aleksas ir Aldona

Valatkos

A+A

diplomuotam teisininkui

KOSTUI KALENDRAI

mirus,

jo žmonai VERONIKAI, dukrai PAJAUTAI KAZI-
LIENEI, sūnui ARVYDUI ir jų šeimoms reiškiamo
gilią užuojautą bei kartu liūdime —

Stasys ir Angelė Blusiai
Vaclovas ir Ligija Kybartai
Stasys ir Irena Mackevičiai
Raimundas ir Irena Paškauskai
Ričardas ir Julija Rimai

KLB rinkimų komisija praneša, kad dar nevisi duomenys gauti iš apylinkių ir dėlto jų paskelbimas atidėtas.

Kun. Alfonsas Gauslys Sekminių progą Prisikėlimo šventovėje vadovavo dvasinio susikaušimo dienoms ir pasakė visą eilę pamokslų bei konferencijų. Jis gyvena Čikagoje ir dirba religinės literatūros srityje, rašo religinius straipsnius lietuvių spaudoje. Yra išleisdamas knygą "Sviesa tamsoje". Turi parušęs naują knygą "Sviesos žibiniai" apie žymiausias pasaulio religinio gyvenimo žvaigždes.

Silvija Marcinkutė, buvusi torontiško "Atžalyno" vadovė, dabar mokytojauja vienoje Australijos gimnazijoje, o laisvomis dienomis susipažįsta su nuostabia Australijos gamta. Iš Coober Redy, kur kalnų požemyje yra įrengta šventovė, atsiuntė atviruką ir linkėjimus torontiečiams.

Lietuviškos vestuvės. Gegužės 31 d. Prisikėlimo šventovėje susituokė Kęstutis Urbanas su Danute Abramavičiute. Jungtinių apeigas atliko kun. A. Šimanavičius, OFM, kun. P. Ažubalis ir kun. L. Januška, OFM. Giedėjo sol. J. Sriubškie-nė. Vestuvinė puota buvo suruošta Anapilio salėje. Dalyvavo per 300 viešnių bei svečių iš Kanados ir JAV. Puotos pranešėju buvo V. Aušrotas. Jaunavedžius sveikino šimonečių vardu kun. L. Januška, draugų vardu — J. Šarūnas. Atitinkamas kalbas pasakė abiejų jaunavedžių tėvai. Visiems gražiai padėjo jaunavedys Kęstutis lietuvių ir anglų kalbomis.

KLK Kultūros Draugijos "Žiburiai" metinis susirinkimas — birželio 10, antradienį, 9 v.v., "T. Žiburių" patalpose. Visi nariai prašomi dalyvauti.

Sibirinių trėmimų ir Baltijos valstybių okupacijos minėjimas bus birželio 12, ketvirtadienį, 8 v. v., Brockton mokyklos salėje (Bloor — Brock gatvės kampas). Pakviestas žymus kalbėtojas amerikietis Victor Herman, ilgai sėdėjęs Stalino kalėjimuose. Meninę dalį atliks lietuvių "Volungė", latvių vyrų choras "Kalvis", estų operos solistas. Minėjimą rengia ir visus lietuvius dalyvauti kviečia Kanados Baltiečių Federacija.

Baltiečių vakaras Kanados parlamento rūmuose, jau aštuntas, buvo suruoštas Baltiečių Federacijos gegužės 28 d. Dalyvavo apie 60 parlamento atstovų su žmonomis, konservatorių partijos ir opozicijos vadas Joe Clark, socialistų partijos vadas Ed. Broadbent, ministeriai — užsienio reikalų M. R. MacGuigan, vidaus reikalų — R. Kaplan ir daugiakultūrinių reikalų — J. Fleming. Taip pat dalyvavo Vatikano, Australijos, Venecuelos ir JAV atstovai. Išvakarėse baltiečių delegacija buvo priimta užsienio reikalų ministerio. Baltijos valstybių konsulai ir jų palydovai buvo pagerbti senato posėdyje.

Anapilio Tarybos rengtas rašytojo Kristijono Donelaičio 200 metų mirties sukakties minėjimas susilaukė gana daug dalyvių, kurie pasižymėjo savo duosnumu. Iš viso suaukota \$535. Stambesnes sumas aukėjo: \$20 — J. Prišai; po \$10 — V. G. Balčiūnai, E. Smilgys, R. Namikas, P. Ažubalis, S. Bacevičienė, V. Sipelis, K. Otto, V. J. Jasinevičiai, A. Nausėdas, P. Bražukas, A. Vaičiūnas. Daugelis kitų aukėjo po \$5.

Norberto Lingertaičio gintaro ir sidabro dailės darbų paroda, surengta Anapilio Moterų Būrelio Anapilio Parodų salėje gegužės 31 — birželio 1 d. d., buvo gausiai lankoma. Joje buvo daug lietuviško stiliaus kryželių, apyrankių ir kt. puošmenų. N. Lingertaitis gyvena Bostone, kur turi savo dirbtuvę.

Pavasarinis kapinių lankymas (keturiasdešimtas nuo kapinių įsikūrimo) įvyko birželio 1 d. Kapinės buvo pašventintos 1960 m. gegužės 27 d. Koncelebracinės mišiose dalyvavo per 2000 dalyvių. Pašventinta daug naujų paminklų (pamatų buvo paruošta 44 paminklams). Iki šio laiko kapinėse palaidota 1114 asmenų. Kapinių administravimui yra sudaryta komisija, kuriai pirmininkauja J. Andrius. Komisija artimoje ateityje paskelbs atsišaukimą kapinių tvarkymo reikalui. Ateityje nartarta apieštus kapus išlyginti, užsėjant žolę, kuri būtų galima mašina nupjauti. Numatyta dekoratyviniai medeliai sodinti tik prie paminklo, bet ne ant kapavičių, o taip pat nenaudoti suoliukų, kurie labai trukdo žolės pjovimą. Planuojama ateityje kapines aptverti tvora.

Architektas dr. A. Kulpa-Kulpavičius yra suprojektavęs naują katalikų šventovę Londone, Ont. Statybos darbai jau vykdomi. Mokslo ir kūrybos simpoziumo rengėjų Čikagoje jis yra pakviestas vadovauti vienai architektūros sekcijai.

Nauja N. Pr. Marijos seserų vienuolijos vadovybė: vyriausia vadovė išrinkta sesuo Alojza Saulytė, Putnamo vienuolyno vyresniąją paskirta sesuo Margarita Bareikaitė, Matulaičio poilsio namų vyresniąją — sesuo Paulė Savickaitė, Montrelio vienuolyno — sesuo Teresė Meškauskaitė, Toronto — sesuo Ignė Marijošaitė.

A. a. Tatjanai Dargienei mirus, vietoje gėlių "TŽ" aukėjo \$20 Antanas ir Jadvyga Paškevičiai, \$10 — inž. P. Ščepavičius.

MONTREALQUE

Vytautas A. Jonynas, dėstantis bibliotekistikystę Montrelio universitete, su žmona M. Jonyniene, lituanistinės mokyklos vedėja, išvyko atostogų į Prancūziją, kur per tris savaites susipažins su kultūrinio gyvenimo ir aplankys lietuvių kultūrinius.

Kun. Stasys Kulbis, SJ, yra išvykęs į Britanijos Londoną, kur pavaduoa atostogaujantį lietuvių Sv. Kazimiero parapijos kleboną kun. dr. J. Sakevičių, MIC.

Gintariečiai, sėkmingai kincertavę Toronte — Mississaugoje, ruošiasi tautinių šokių šventei Čikagoje. Jų interpretuojami Donelaičio "Metai" turėtų atkreipti dėmesį ir kitų lietuvių kolonijų, nes šie metai yra, galima sakyti, Donelaičio metai (200 metų nuo jo mirties).

Kun. dr. F. Jucevičius, Sv. Kazimiero parapijos klebonas, pasinau-

dodamas ilgesnėmis atostogomis, lankosi Tolimuose Rytuose. Drauge su Berkeley universiteto ekskursija jis pasiekė Japoniją ir Kiniją.

Visuomeninėje veikloje gyvai reiskiasi šauliai. Apie jų darbus plačiai rašo žurnalas "Karys" 1980 m. 4 nr. Daug vietos skirta sukačių minėjimams.

Metraštyje "Mūsų pasaulis", kuri išleido KLB švietimo komisija, yra aprašyta ir lituanistinė Montrelio mokykla. Ten sakoma, kad šiais metais mokykloje yra 40 mokinių. Jų skaičius sumažėjęs dėl sumažėjusio gimimų skaičiaus, išsikėlimo jaunų šeimų, mišrių vedybų pagausėjimo. Mokykloje dirba šie mokytojai: vedėja M. Jonynienė, J. Adamonienė, J. Adamonytė, St. Ališauskienė, A. Baršauskienė, M. Maleienė, R. Otto, A. Knystautienė, I. Lukoševičiūtė (taut. šokiai), L. Staškevičius (akordeonistas), sesuo Teresė K.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREALIO LIETUVIŲ
KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:	DUODA PASKOLAS:
Einamasis s-tas 6%	Asmenines nuo 16.5%
Taupomasis s-tas 12%	Nekiln. turto nuo 15.25%
Pensijų planas 12.25%	Čekių kredito 18.5%
Term. ind. 1 m. 12.75%	
Trumpai. term. ind. iki 12.5%	

Duoda nemokamą gyvybės draudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. Nemokama gyvybės drauda iki \$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.

TORONTONT

Lietuvių bičiulis profesorius ir senatorius Paul Yuzyk, ukrainietis, išrinktas pirmininku Canadian Folk Arts Council. Ši centrinė taryba Otavoje turėjo pastarimą su daugiakultūrinių reikalų ministru James Fleming, kuris patvirtino jos programą ir samatą. Du šios tarybos atstovai — P. Yuzyk ir L. Kosar įeina kaip nariai į Kanados gimtadieniui minėti komitetą, kurį sudaro 12 asmenų. Jam pirmininkauja Yvon Des Rochers iš Montrelio. Komitetas numato suruošti visoje Kanadoje apie 1000 renginių Kanados gimtadieniui paminėti liepos 1 d.

Įdarbinimo ir imigracijos ministerija praneša, kad jau patvirtinti 1,834 jaunimo vasaros darbų projektai Ontario provincijoje. Jiems finansuoti numatyta \$16.2 milijono iš bendros \$110 milijonų sumos, kuri numatyta projektams, duodantiems darbo 70,000 studentų Kanadoje. Ontario provincijai iš viso teks \$23.3 milijono iš federacinės, provincinės vyriausybės ir privačių organizacijų.

Iš okupuotos Lietuvos Kanadoje ilgesnį laiką viešėjo prof. Aleksandras Ragauskas, atvykęs pagal Kanados-Sov. Sąjungos kultūrinį mainų sutartį. Kurį laiką jis studijavo Edmontono universitete, lankėsi Toronte ir kitose vietovėse. A. Ragauskas dėsto Kauno Politechnikos institute.

Pagerbdami a.a. Kostą Kalendrą, Aldona Craig vietoje gėlių laidotuviųms paaukojo "TŽ" \$30, I. ir R. Paškauskai — \$20.

Kanados Lietuvių Komiteto žmogaus Teisėms Ginti banko sąskaita atidaryta "Paramoje" — nr. 5924.

Toronto miesto pirminių skyrius praneša, kad birželio 14 d., 9.30 v.r., prasidės išpardavimas įvairių mašinų, rašomųjų mašinėlių, skaičiavimų mašinėlių, autovežiminių ir t.t. Daugybę autovežiminių galima iš anksto apžiūrėti birželio 13 d. nuo 12 v. iki 8 v.v. Service Yard, 64 Murray Rd., Downsview. Telefonas informacijai: Purchasing Department 367-7326.

Etninės spaudos darbuotojų ekskursija po Ontario provinciją surengė pramonės ir turizmo ministerija drauge su Ontario Etninės Spaudos Sąjunga birželio 2-7 d. Ekskursija autobusų išvyko birželio 2 d. ir grįš birželio 7 d. Iš lietuvių dalyvauja Rita Rudaitytė ir Vitalis Matulaitis.

Daugiakultūriame Ontario teatrų festivalyje, kuris prasidėjo gegužės 23 d. Peterborough mieste, do torontiečiai aktoriai laimėjo žymenis, būtent Cathy Nagy ir Stepas Ramanauskas, vaidinę pagalbinius vaidmenis veikale "After Baba's Funeral". Festivalio vaidinimai vyksta įvairiuose Kanados miestuose. Jame dalyvauja įvairių tautybių teatrai